

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

OBIECTIV MAJOR AL
CINCINALULUI 1981-1985

Biblioteca Jud. Huned. 2477
SALA DE LECTURA

INTENSIFICAREA
LATURILOR
CALITATIVE ALE
DEZVOLTĂRII

„Am deplina convingere că anul 1981, cincinalul în care intrăm vor aduce poporului român noi și mari realizări în muncă și în viață, vor spori tezaurul avuției naționale, ridicând pe o treaptă superioară nivelul de trai material și spiritual al întregii națiuni. Garanția mersului nostru neabătut înainte o constituie eroica noastră clasă muncitoare — care își îndeplinește cu cinste și succes misiunea istorică în construcția socialistă din România —, o constituie minunatul nostru popor, făuritor entuziast al noii orânduiri. Un factor hotărâtor îl reprezintă, de asemenea, afirmarea puternică a rolului conducător al partidului, întărirea unității sale, politica lui științifică, realistă, pe care o înfăptuiește neabătut, în strânsă unitate, întreaga noastră națiune socialistă”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul de Anul Nou, adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune)

SCRISOAREA Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adresată tovarășei Elena Ceaușescu

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Cu prilejul aniversării zilei dumneavoastră de naștere, ne este deosebit de plăcut să vă adresăm, din toată inima, călduroase felicitări, împreună cu cele mai bune urări de viață îndelungată, sănătate și fericire.

Dorim să vă exprimăm și cu acest prilej aprecierea deosebită pe care o dăm bogatei și neobositei activități de om politic și militant revoluționar pe care o desfășurați, cu înaltă competență și răspundere comunistă, în Comitetul Politic Executiv, precum și ca prim viceprim-ministru al guvernului, pentru îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Dăm, de asemenea, cu toții o înaltă apreciere contribuției de mare valoare pe care o aduceți ca om de știință și cultură în fruntea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, precum și prin activitatea proprie, la progresul și afirmarea tot mai puternică a științei

românești, la desfășurarea cu succes a revoluției tehnico-științifice în țara noastră.

Animați de cele mai profunde sentimente de prețuire, stimă și respect, vă dorim, ca, alături de mult stimatul și iubitul nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, să trăiți ani mulți și luminoși, obținând realizări și satisfacții tot mai mari în îndeplinirea înaltelor răspunderi ce v-au fost încredințate de partid și popor, în întreaga dumneavoastră activitate consacrată îndeplinirii istoricelor hotărâri adoptate de Congresul al XII-lea, marelui Program de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În această zi sărbătorească vă adresăm, cu toată căldura inimilor noastre, stimată tovarășă Elena Ceaușescu tradiționala urare „La mulți ani !”.

COMITETUL POLITIC EXECUTIV
AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

VIBRANT ȘI ÎNSUFLETITOR ÎNDEMN LA REALIZAREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE SOCIAL-ECONOMICĂ A ȚĂRII

AM INCHEIAT, la sfârșitul anului 1980, o perioadă de mari și remarcabile realizări în toate domeniile de activitate, o perioadă în care națiunea română a parcurs un drum important de muncă și mari împliniri, de împlinire a unor însemnate obiective în dezvoltarea social-economică a țării, în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate. De câteva zile am intrat într-un nou an de muncă și într-un nou deceniu în care gândurile și aspirațiile noastre, ale tuturor, se îndreaptă — având ca suport trainic marile realizări ale cincinalului încheiat — spre noi și înalte țeluri în dezvoltarea țării, în înflorirea ei și a întregii noastre vieți — spre îndeplinirea obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

La cumpăna dintre ani, dintre două cincinale, vibrantul și însuflețitorul îndemn la muncă și rodnice împliniri adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul Nou a găsit un profund ecou în mintea, inima și fapta fiecăruia dintre noi: „Depinde de noi, toți, ca viața fiecăruia să fie mereu mai bună, ca gradul de civilizație a poporului să fie tot mai înalt”. Sint cuvinte părunse de un înalt spirit de responsabilitate față de destinele patriei, care trebuie să însuflețească permanent întreaga noastră activitate.

Prin vasta activitate creatoare desfășurată în cincinalul de curând încheiat, întregul popor și-a afirmat puternic hotărârea de a da viață programului partidului, de a-și făuri o viață liberă și demnă, de a urca noi trepte pe drumul spre viitorul socialist și comunist al patriei. Industria națională, ramura conducătoare a economiei, a înregistrat în ultimii cinci ani un ritm anual de creștere care se situează printre cele mai înalte pe plan mondial, au crescut continuu producția agricolă, produsul social și venitul național, prevederile cincinalului realizându-se cu o depășire de câteva zeci de miliarde de lei. Obiectivele de investiții au îmbogățit în mod echilibrat peisajul industrial și edilitar al tuturor județelor patriei. Toate acestea s-au aflat la baza adevăratului salt înregistrat în acești ani de calitate a vieții, la baza celei mai mari creșteri a nivelului de trai înregistrat vreodată în istoria țării: au crescut substanțial veniturile reale, s-au construit și dat în folosință sute de mii de apartamente, s-au lărgit și diversificat serviciile, a continuat să crească necontenit gradul de participare al oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea hotărârilor în cele mai importante probleme ale întregii vieți economico-sociale.

TARA NOASTRĂ a inaugurat, odată cu noul an un nou cincinal, etapă în care se vor realiza noi pași în transpunerea în viață a programului partidului, în edificarea unei civilizații materiale și spirituale superioare pe pământul patriei. Însemnatele realizări obținute până acum de către poporul nostru în anii construcției socialiste în toate domeniile de activitate ne dau temelii să abordăm cu optimism tonic obiectivele ce se circumscriu noii etape. Pentru că sint create toate condițiile de a munci la nivelul și cu mijloacele timpului în care trăim și pentru că sintem chemați să realizăm în toate domeniile de activitate economico-socială, o nouă calitate a muncii care să asigure și să determine o nouă calitate a vieții.

În anul 1981, în care sărbătorim 60 de ani de la înființarea partidului comunist — călăuza noastră înțeleaptă și curajoasă prin vremi către scopul fundamental al făuririi bunăstării și fericirii poporului, al afirmării plene a personalității umane într-o societate nouă, socialistă — și în întreg cincinalul actual, al calității și eficienței, ale cărui obiective au fost științific fundamentate în istoricele documente ale celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., eforturile vor trebui amplificate și concentrate asupra aspectelor calitative, pentru a asigura progresul economico-social accelerat al patriei. Programul amplu, științific, elaborat în acest sens, prevede, odată cu continuarea dezvoltării în ritm susținut a forțelor de producție, asigurarea organizării superioare a producției și a muncii, afirmarea largă a revo-

luției tehnico-științifice, valorificarea rațională a tuturor resurselor materiale și umane ale țării, creșterea productivității muncii, realizarea unei adevărate revoluții în agricultură care să satisfacă condiții tot mai bune cerințele raționale de consum, aplicarea rațională a noului mecanism economico-financiar. Energiile creatoare ale oamenilor muncii, amplificate și valorificate în cadrul unor forme și metode perfecționate de conducere colectivă a producției, pentru întărirea democrației muncitorești, a autoconducerii și autogestiei, se vor constitui într-o bază mereu mai solidă a ridicării eficienței în toate ramurile economiei, a progresului general al patriei.

În întreg cincinalul pe care am început să-l străbatem realizarea unei noi calități a activității în toate domeniile vieții economico-sociale va determina direct creșterea calității vieții oamenilor — o bunăstare și prosperitate materială la răspindirea culturii și ocrotirea sănătății și de aici la afirmarea personalității umane și participării sale plene la făurirea și realizarea destinului societății. Se conturează deci cu pregnanță sarcina majoră, de mare responsabilitate, care revine în acești ani tuturor oamenilor muncii întregului popor, de a-și amplifica efortul organizatoric și de credincioșitate pentru a răspunde prin muncă, pe un plan superior, chemării adresate de partid pentru realizarea obiectivelor stabilite, de fiind că de modul în care se realizează aceste sarcini depinde direct progresul și bunăstarea patriei, a fiecăruia dintre noi.

IN STABILIREA obiectivelor de dezvoltare economico-socială România pornește de la necesitatea valorificării integrale a potențialului material și uman pe care-l posedă, fără a face însă abstracție de faptul că pe plan mondial, simultan cu aspirațiile spre dezvoltare, s-au agravat criza economică și instabilitatea, s-au intensificat contradicțiile ca urmare a politicii imperialiste de forță și dictat, ceea ce a pus în pericol pacea și independența popoarelor.

În acest context, pentru realizarea dezideratelor sale de progres, țara noastră promovează în continuare, cu consecvență, o politică de destindere, pace, securitate și colaborare în întreaga lume, al cărui promotor neobosit și stimat pe toate meridianele globului este președintele Nicolae Ceaușescu. Fidelă opțiunilor sale de politică externă, România continuă pe un plan superior și întărește colaborarea și solidaritatea cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste, muncitorești, cu forțele progresiste de pretutindeni, precum și colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii. Țara noastră sprijină activ eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, pentru participarea activă, nemijlocită, în condiții de deplină egalitate a tuturor statelor la viața internațională.

Privind cu optimism viitorul, România militează cu perseverență pentru împlinirea dezarmării și în primul rând a dezarmării nucleare, pentru ca Europa să ofere omenirii un model de relații internaționale, de unitate nouă, bazată pe colaborarea între țări cu orientări sociale diferite, pentru apărarea dreptului fundamental al omului pe întreaga planetă Pământ: dreptul la viață, la pace, la existență liberă, pe deplin convinsă că forțele progresiste de pretutindeni, acționând unite, pot face să triumfe cauza destinderei, păcii și progresului.

Întărăm în noul cincinal cu deplina convingere că el va aduce însemnate realizări poporului român, că efortul depus pentru transpunerea în viață a politicii partidului va accelera dezvoltarea economico-socială a patriei, ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni. Chezășia împlinirii integrale a tuturor obiectivelor stabilite se regăsește în ampla activitate în care s-a angajat întregul popor, din primele zile ale acestui an, pentru valorificarea la cote înalte a marilor posibilități de progres pe care le oferă orânduirea noastră socialistă.

V. DUMITRACHE

ROMÂNIA — NOI TREPTE ALE PROGRESULUI

Un salt calitativ în dezvoltarea economiei

AM INTRAT într-un nou cincinal, a cărui trăsătură caracteristică o constituie continuarea eforturilor pentru dezvoltarea și modernizarea în continuare a întregii producții materiale, amplificarea activității de cercetare și de introducere în producție a celor mai noi realizări ale progresului tehnic, adîncirea procesului de asimilare în fabricație a unor noi produse cu performanțe tehnico-economice superioare, folosirea rațională a tuturor resurselor materiale și energetice, a resurselor umane și financiare ale țării, îmbunătățirea calității și competitivității produselor, creșterea susținută a productivității muncii. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al XII-lea Congres, împlinirea prevederilor noului cincinal va accelera dezvoltarea țării atît în domeniul bazei tehnico-materiale, cît și al organizării societății, asigurîndu-se creșterea venitului național pe locuitor, îmbunătățirea condițiilor de trai ale maselor ridicarea nivelului învățămîntului, științei și culturii a gradului general de civilizație al poporului nostru. România va depăși astfel stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare și va deveni o țară socialistă cu un nivel mediu de dezvoltare economică.

Integrarea largă a factorilor intensivi în procesul creșterii economice

PORNIND de la obiectivele și sarcinile stabilite în documentele Congresului al XII-lea al partidului, în viitorii ani sporirea avuției naționale este concepută să se realizeze în condițiile creșterii mai accentuate a eficienței economice, ale trecerii la o calitate nouă, superioară, în toate domeniile de activitate economică și socială. Această opțiune majoră reprezintă o componentă definitorie a politicii economice a partidului și statului nostru de integrare largă a factorilor intensivi în procesul creșterii economice, de asigurare a unor mijloace sporite pentru dezvoltarea societății socialiste românești, pentru continua ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Creșterea în proporții însemnate a principalilor indicatori (valoarea producției nete industriale va spori într-un ritm mediu anual de 9—10%; productivitatea muncii în industrie — calculată pe baza producției nete — cu un ritm

de 7,0—7,5%, producția agricolă cu un ritm de 4,5—5,0%, iar venitul național cu un ritm de 6,7—7,4%) reflectă dezvoltarea susținută a producției materiale și noi mutații structurale, calitative în procesul dezvoltării. Aceasta constituie o expresie a folosirii mai raționale și la un nivel superior a întregului potențial productiv al țării, a identificării, mobilizării și valorificării tuturor resurselor materiale și energetice de care dispune economia națională, reducerii mai accentuate a costurilor de producție în toate ramurile și sectoarele productive, gospodăririi judicioase a fondurilor financiare și valutare, realizării unei eficiențe înalte în toate sectoarele de activitate economico-socială, și, prin toate acestea, o expresie a sporirii mai rapide a productivității muncii sociale.

Asemenea procese intensive ale dezvoltării se regăsesc, firește, cu o pondere însemnată în anul de debut — 1981 — al cincinalului. Prevederile planului național unic pe acest an, prin întreaga lor construcție, se întemeiază pe fundamentarea temeinică a indicatorilor și normativelor de eficiență care în contextul aplicării în viață a noului mecanism economico-financiar au căpătat o importanță și o semnificație deosebite. Pe linia promovării și stimulării laturilor calitative în întreaga activitate de producție se înscrie folosirea ca indicatori de bază în măsurarea și aprecierea rezultatelor activității economice a valorii producției nete și a producției fizice, indicatori chemați să așeze întreaga muncă productivă pe criteriile celei mai înalte eficiențe, creînd premise esențiale pentru consolidarea autogestunii economico-financiare a fiecărei unități economice, pentru sporirea aportului acestora la formarea resurselor generale ale societății.

Una din orientările fundamentale ale promovării laturilor calitative în procesul creșterii noastre economice o constituie intensificarea modernizării structurii producției materiale. Producția netă industrială va ajunge în anul 1981 la 331 miliarde lei față de circa 306 miliarde lei în anul 1980. Trebuie subliniat că această creștere este concepută în condițiile realizării și îmbunătățirii structurii sortimentale a producției industriale, industria românească fiind chemată să satisfacă mai bine și mai eficient cerințele crescînde ale economiei naționale, ale exportului.

Definitoriu pentru profilul tot mai modern al industriei este accentul ce

se pune pe dezvoltarea în continuare a ramurilor legate de promovarea progresului tehnic, ramuri chemate să asigure condițiile unui progres rapid și complex al economiei naționale, să valorifice superior resursele de materii prime și materiale, să integreze pe un front mai larg progresul tehnic în întreaga producție materială. Răspunzînd cerințelor de a realiza o structură a producției industriale care să necesite un consum mai scăzut de materii prime și îndeosebi de combustibil și energie, se are în vedere dimensionarea creșterii ramurilor energo-intensive la strictul necesar. Astfel, în viitorii ani, se va menține practic consumul de țiței și de gaz metan la nivelul anului 1980; s-a prevăzut o dinamică mai lentă a producției industriale la produsele mari consumatoare de energie (oțel, ciment și îngrășăminte chimice etc.), ceea ce determină o creștere mult mai rapidă a producției industriale față de cea a consumului de energie.

Conceptul nou și modern al intensificării laturilor calitative în întreaga dezvoltare economică se regăsește și în celelalte ramuri ale producției materiale — în mod deosebit în agricultură, dar și în construcții, în transporturi — în viitorii ani frecvența factorilor calitativi constituind caracteristica de bază a unei reproducții largite de tip intensiv.

Valorificarea superioară a resurselor

URMĂRIND îmbunătățirea în continuare a structurii producției materiale și creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor industriei românești, partidul pune un accent tot mai mare pe ridicarea gradului de valorificare a tuturor materiilor prime și materialelor, îndeosebi a combustibililor și energiei. Problema centrală a ridicării gradului de utilizare a resurselor materiale o constituie sporirea producției ce se va obține pe fiecare unitate de materie primă. În acest scop un accent deosebit se pune pe ridicarea simțitoare a valorii producției realizate prin prelucrarea și chimizarea unei tone de țiței și a unei tone de cauciuc natural și sintetic; a valorii produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată; a valorii producției de țesături (de bumbac și de lînă) etc. Indicele de valorificare a materiilor prime

**Gheorghe OBREJA
Stelian MILITARU**

(Continuare în pag. 31)

ALIMENTAȚIA RAȚIONALĂ — factor de ridicare a calității vieții

EXPRESIE a satisfacerii nevoilor populației consumul reprezintă, alături de alte elemente ale nivelului de trai și calității vieții, una din sferile cele mai cuprinzătoare de transpunere în practică a obiectivului fundamental al societății socialiste — acela de asigurare a bunăstării materiale și spirituale a tuturor membrilor săi, de dezvoltare și manifestare deplină a personalității umane.

Consumul reprezintă un proces complex determinat de legătura dialectică dintre sistemul nevoilor populației și posibilitățile de satisfacere a acestora. Ceea ce imprimă trăsăturile definitorii ale consumului în orânduirea noastră este faptul că satisfacerea nevoilor — științific fundamentate — ale tuturor membrilor societății, în concordanță cu cerințele dezvoltării multilaterale a personalității omului, cu cerințele materiale și spirituale tot mai ample și diversificate ale populației, reprezintă scopul nemijlocit al producției sociale. În acest fel cunoașterea, determinarea științifică a sistemului nevoilor populației, a elementelor sale componente, a dimensiunilor și direcțiilor de evoluție ale acestora în condițiile dezvoltării economice și sociale, definirea coordonatelor consumului rațional constituie premise esențiale ale ridicării continue a calității vieții, ale elaborării strategiei de dezvoltare în perspectivă a economiei naționale, de armonizare a obiectivului social-uman al dezvoltării economiei noastre socialiste cu posibilitățile existente în fiecare etapă

Fundamentarea pe baze științifice a consumului populației

PRIN EFECTELE pe care le are asupra dezvoltării fizice și intelectuale a tuturor membrilor societății, asupra modului de viață și personalității acestora, raționalitatea satisfacerii trebuințelor umane — care în concepția partidului nostru înseamnă, în principal, așezarea pe baze științifice a consumului populației —, reprezintă una din trăsăturile definitorii ale calității vieții în socialism. Exprimind satisfacerea nevoilor din resursele existente, în condiții de maximă eficiență socială și economică, în vederea asigurării concomitente a reproducției largite, a dezvoltării susținute a economiei și societății, deci a creșterii posibilităților de satisfacere a nevoilor viitoare ale populației, consumul rațional constituie nu numai o componentă majoră, ci deopotrivă premisă și factor al ridicării calității vieții.

Raționalitatea în satisfacerea nevoilor de consum ale membrilor societății trebuie să constituie un atribut al modului de consum în ansamblul său, cât și al tuturor elementelor consumului. Definirea conținutului, conturarea cri-

teriilor și coordonatelor consumului rațional, a amplitudinii și preciziei dimensiunilor sale, precum și a evoluției nivelului și structurii acestuia în diferite etape ale dezvoltării economice și sociale diferă de la o componentă a consumului la alta în funcție de sistemul de nevoi căruia i se asociază, de caracteristicile acestora, de locul și rolul lor în viață și activitatea omului.

Este astfel, unanim recunoscut faptul că nevoile alimentare dețin primul loc în sistemul nevoilor populației. Ele condiționează existența și sănătatea omului, dezvoltarea sa fizică și intelectuală, influențând posibilitățile de satisfacere a celorlalte categorii de nevoi. Implicațiile multiple pe care alimentația în special și asupra calității vieții în general determină necesitatea cunoașterii principiilor alimentației raționale și a acțiunii ferme în direcția implementării lor în modelul de consum al populației.

Conținutul noțiunii de consum alimentar rațional este determinat de caracterul nevoilor alimentare, de particularitățile evoluției acestora, pe de o parte, și de caracteristicile procesului de satisfacere a lor, cu alte cuvinte de factorii și legitățile evoluției consumului alimentar pe de altă parte. Nevoile alimentare sînt definite în primul rînd de caracterul lor biologic, dat fiind faptul că ființa umană, pentru a se dezvolta și a desfășura o activitate normală în viața economică și socială are nevoie de o anumită cantitate de energie și de factori nutritivi furnizați de alimente. În evoluția lor dinamică nevoile alimentare sînt influențate de două categorii de factori: pe de o parte, factorii biologici și de mediu natural, respectiv vîrstă, sex, constituție morfologică, tipul de activitate neuroendocrină, stare fiziologică sau patologică climă etc., iar, pe de altă parte, factorii legați de dezvoltarea economică, socială și culturală a societății. Această ultimă categorie de factori s-a dovedit a avea o acțiune tot mai puternică de la un anumit grad de satisfacere a nevoii alimentare.

Dezvoltarea forțelor de producție, a dîncirea diviziunii muncii conduc prin efectele pe care le au asupra sporirii gamei de produse alimentare, la largirea evantaiului de nevoi cuprinse în subsistemul alimentar. Modul concret de participare a oamenilor, a forței de muncă la activitatea economică și socială impune anumite caracteristici nivelului și structurii nevoilor alimentare, generate în primul rînd de ponderea muncii fizice în ansamblul muncii sociale prestate. De asemenea trebuie subliniat în acest context că, alături de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, gradul de cultură și civilizație, concepția despre locul nevoilor alimentare în sistemul nevoilor populației influențează atît dimensiunea nevoilor alimentare, cît mai ales nivelul și modalitatea de satisfacere a acestora.

În determinarea, pe baze științifice a nevoilor alimentare ale populației un rol hotărîtor îl au cercetările efectuate în domeniul nutriției, al biologiei și geneticii care au condus la stabilirea principiilor alimentației raționale; acestea constau, în principal, în asigurarea unui regim alimentar normocaloric care să cuprindă în proporții optime factorii nutritivi (proteine, grăsimi, glucide, vitamine și săruri minerale), a unei gastrotehnii corecte, a igienei alimentare, precum și a unei repartizări echilibrate a consumului zilnic de alimente.

În cadrul Centrului de nutriție și boli metabolice, dar și în alte instituții specializate, există preocupări susținute, în domeniul nutriției, preocupări care urmăresc pe coordonatele relației dintre alimentație și starea sănătății populației, determinarea normelor și principiilor alimentației raționale, a rației alimentare exprimate în calorii și trofine. Alte investigații se desfășoară pentru determinarea compoziției chimice a alimentelor, a rolului lor în funcționarea organismului uman, precum și a cantității optime de alimente necesare pentru acoperirea nevoilor de consum alimentar, pe grupe de consumatori cu particularități fiziologice comune. Preocupările menționate au avut drept rezultat alcătuirea unui program de nutriție a populației menit să contribuie la apărarea sănătății populației prin măsuri în domeniul alimentației raționale.

Deșigur, nevoile energetice și nutritive diferă de la un individ la altul în funcție de sex, vîrstă, caracteristici morfologice și tipul de activitate desfășurată. Cercetările au evidențiat însă că, pentru a nu avea consecințe nefavorabile asupra sănătății, rația calorică medie zilnică nu poate depăși 30 calorii pe kg corp în cazul unei activități ușoare și 40—50 calorii/kg corp în cazul în care omul prestează o muncă foarte grea. Rația alimentară exprimată în calorii și principii nutritive determinată pe grupe de populație după sex, vîrstă, categorii de efort, stare fiziologică recomandată în cazul populației țării noastre variază de la circa 1000 calorii pentru copiii sub un an pînă la 3000—4500 calorii pentru bărbații între 21—25 ani și 2700—3200 calorii pentru femeile din aceeași grupă de vîrstă.

O repartiție judicioasă a diferitelor principii nutritive și grupe de alimente

O ALTĂ CARACTERISTICĂ a alimentației raționale se referă la proporția în care diferitele principii nutritive și principalele grupe de alimente trebuie să contribuie la acoperirea nevoilor energetice și plastice ale organismului. Astfel, se apreciază că un regim alimentar normal din punct de vedere caloric trebuie să cuprindă între 25—30% grăsimi alimen-

are (dintre care la o treime pînă la jumătate sub formă de grăsimi polisaturate), între 11—13% proteine (dintre care de la o treime pînă la jumătate sub formă de proteine vegetale), iar restul sub formă de glucide (din care cantitate cît mai mică sub forma de produse rafinate și concentrate de tipul zahărului).

Proporția în care diferite principii nutritive și grupe de alimente trebuie să contribuie la rația alimentară optimă este stabilită după cum se procedează și în cazul nevoilor energetice, în raport de sex, vîrstă, tip de activitate, pe grupe ale populației. În lucrările privind economia consumului populației, pentru nevoi de analiză, planificare și prognoză se calculează și rații medii pe un locuitor. Aceste rații alimentare medii exprimate în calorii, factori nutritivi și cantități de alimente pot să difere în timp și spațiu în funcție de structura sociodemografică a populației. Astfel, de pildă, creșterea înzestrării tehnice a muncii care are drept consecință reducerea efortului fizic în activitatea prestată conduce în cele din urmă la o diminuare cantitativă a rației alimentare medii ce revine pe o persoană.

Reprezentînd nevoile științifice determinate, principiile și normele de alimentație rațională rezultate din cercetările din domeniul nutriției constituie expresia ideală a raționalității din domeniul alimentar, obiectivul către care trebuie să tindă consumul alimentar în evoluția sa permanentă, urmîndu-se realizarea treptată a acestuia pe măsura creșterii bunăstării și civilizației. Complexitatea și durata procesului de realizare în practică a acestor principii sînt determinate însă de particularitățile evoluției consumului alimentar, de legitățile acesteia, întrucît consumul alimentar al populației este un fenomen complex care se realizează într-un cadru social-economic concret sub influența unei multitudini de factori. Evoluția sa reprezintă o rezultantă a acțiunii factorilor economico-sociali și de tradiție.

Consumul alimentar constituie totodată un act opțional individual realizat în funcție de gusturile, preferințele,

obiceiurile și posibilitățile personale ale membrilor societății care, de asemenea, pot să difere într-o măsură mai mare sau mai mică, față de cerințele alimentației raționale. Existența unor diferențe între evoluția consumului alimentar și cerințele alimentației raționale a fost pusă în evidență atît pe plan mondial cît și în țara noastră, îndeosebi în unele zone. Aceasta arată că, pe măsura dezvoltării economice, a creșterii gradului de bunăstare și civilizație, consumul de alimente se înscrie într-o evoluție puternic ascendentă care, deși la atingerea unui anumit grad de satisfacere a nevoii alimentare și înscrierea în faza de saturare manifestă o accentuată tendință de încetinire (la unele alimente, chiar scădere), poate determina realizarea unor niveluri înalte ale consumului, ce depășesc nevoile organismului. Ca urmare supraalimentația — ca o formă de manifestare a unei alimentații dezechilibrate, neștiințifice — se manifestă cu unele consecințe nefavorabile asupra sănătății populației.

În țara noastră ca urmare a unei creșteri susținute a consumului tuturor categoriilor de alimente (cu excepția cerealelor și a derivatelor acestora) consumul mediu zilnic de calorii și proteine se situează în prezent în apropierea rației recomandate unei persoane adulte care prestează activitate caracterizată prin efort mediu, ceea ce înseamnă că în medie cantitatea de calorii și proteine consumată se află la nivelul cerințelor nutriției raționale recunoscute în prezent în țara noastră și pe plan mondial. Trebuie să menționăm însă că, în numeroase județe, consumul mediu zilnic de calorii depășește mult acest nivel, precum și faptul că, potrivit unor prognoze, dacă creșterea în continuare a consumului unor alimente cu valoare nutritivă ridicată (carne, lapte, ouă, legume și fructe) nu va fi însoțită de scăderea, mai accentuată decît pînă acum, a consumului de cereale și de încetinirea puternică a creșterii consumului de zahăr și grăsimi, în perspectivă consumul nostru alimentar va depăși mult nevoile populației.

În procesul creșterii consumului a-

limentar aportul diferitelor grupe de alimente la acoperirea nevoilor alimentare nu evoluează automat în concordanță cu cerințele pe care le impune realizarea unei structuri raționale a consumului alimentar. Astfel, în consumul mediu zilnic de calorii și proteine, cerealele dețin în prezent o pondere ridicată (aproape 50%). În schimb creșterea relativ mai lentă a consumului de lapte, legume și fructe a făcut ca aportul acestora să nu răspundă încă cerințelor unor rații alimentare echilibrate.

Avînd în vedere tendințele ce se manifestă în consumul diferitelor categorii de alimente și comparînd nivelul și structura consumului alimentar realizat în prezent cu cerințele alimentației raționale, pot fi evidențiate noi direcții de acțiune, astfel încît evoluția consumului de alimente în perspectivă să se realizeze în concordanță cu aceste cerințe. Astfel, modificările previzibile în structura demografică și socio-profesională a populației, pot conduce la o diminuare a necesarului mediu de calorii față de cel atins în prezent. Acest lucru este posibil în condițiile în care consumul alimentar se află într-o etapă dinamică a evoluției sale prin accentuarea modificărilor de ordin structural, calitativ în concordanță cu cerințele alimentației raționale. Implementarea unor astfel de tendințe în evoluția viitoare a consumului diferitelor categorii de alimente, menite să contribuie la atingerea treptată a obiectivelor alimentației raționale, se constituie ca un proces de durată care presupune, pe lângă asigurarea condițiilor materiale necesare, în primul rînd dezvoltarea și diversificarea producției de alimente, dirijarea acțiunii tuturor factorilor apti să influențeze consumul în direcția modelării comportamentului alimentar al populației, a atitudinii acesteia față de locul nevoilor alimentare în ansamblul nevoilor sale, precum și față de modalitățile de satisfacere a acestei nevoi.

Maria MOLNAR

Institutul de economie socialistă

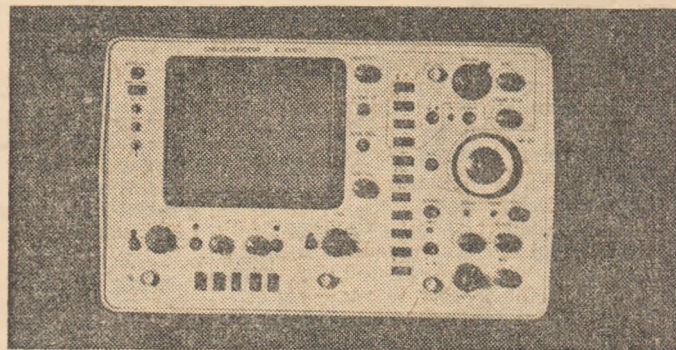
*) vezi Julian Mincu, „Alimentația rațională a omului sănătos” Editura Medicală, 1978, p. 12

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Noi aparate de măsurat mărimi electrice

ÎN ULTIMUL TIMP industria noastră a asimilat în fabricația de serie noi tipuri de osciloscopice destinate lucrărilor specifice de electronică (radiocomunicații, tehnică de calcul, automatizări, electronică industrială), cu utilizări în laboratoare, ateliere de montaj și în controlul tehnic din industrie, ca și în exploatare (întreținere și servicii). Noile osciloscopice E-0105 și E-0106 fabricate de Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale (I.E.M.I.) din București sînt de tip portabil, asigurînd astfel mari facilități în exploatare.

Pentru reducerea greutateii acestor aparate, constructorul a renunțat la sistemul clasic de alimentare cu transformator de rețea și la filtrarea tensiunilor de frecvență 50 Hz cu condensatoare electrolitice mari, adoptînd soluția redresării tensiunii rețelei și a unui convertor cu frecvență de aproximativ 25 kHz, realizat pe ferită. În scopul asigurării unor performanțe electrice deosebite, în special a unei capacități de intrare redusă și răspuns la impuls, au fost elaborate comutatoare speciale cu came, pentru circuite de înaltă frecvență. Astfel, din punct de vedere al greutății și al performanțelor ele sînt comparabile cu produsele similare realizate de firmele „Tecktronix” și „Hewlett-Packard”. Soluția constructivă adoptată este identică pentru ambele aparate, cu ramă turnată și cu profile laterale din aluminiu, cu aceleași tipuri de

circuite electronice pentru sistemul de alimentare, baza de timp dublă și calibrator.

Osciloscopul E-0105 are două canale, baza de timp dublă, banda de trecere 0—100 MHz, sensibilitatea 5 mV/div. și impedanța de intrare 1 MΩ // 25 pF. Osciloscopul E-0106 prevăzut de

asemenea cu două canale, cu bază de timp dublă, este echipat cu un tub catodic cu memorie, de tip persistență variabilă, avînd banda de trecere 0 + 25 MHz, sensibilitatea 2 mV/div și precizii de același ordin de mărime.

Autogestiunea economico-financiară și valutară a întreprinderilor în activitatea de comerț exterior

O ANALIZĂ atentă a Legii pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, recent votată de forul suprem legislativ, confirmă că prin normele de drept pe care le conține s-a creat cadrul juridic necesar pentru generalizarea noului mecanism economic în conducerea și funcționarea întreprinderilor.

Multitudinea aspectelor reglementate prin legea pe care o analizăm ne obligă să ne oprim numai asupra principalelor probleme, la selectarea cărora am avut în vedere implicațiile pe care le vor avea, începând cu 1 ianuarie 1981, reglementările în cauză asupra gestiunii întreprinderilor producătoare de mărfuri pentru export și beneficiare de importuri, precum și asupra raporturilor contractuale și financiare ale acestora cu întreprinderile de comerț exterior.

Defalcarea planului de export

PRINCIPIUL cunoscut al defalcării planului național unic de dezvoltare economico-socială pe centrale și întreprinderi este reiterat în legea de care ne ocupăm, prin următoarea formulare a art. 4, alin. 2: „Ministerele, celelalte organe centrale sau locale și centralele industriale, cu participarea întreprinderilor de comerț exterior, defalcă prevederile planului de comerț exterior și cooperare economică internațională pe întreprinderi producătoare sau prestatoare de servicii subordonate“. Ceea ce aduce nou legea este un nou principiu, consacrat prin aliniatul următor al aceluiași articol, potrivit căruia „organele și unitățile economice prevăzute la aliniatul precedent au obligația să stabilească sarcini de producție distincte pentru unitățile subfurnizoare de materiale, piese și subansamble, care participă la fabricarea produsului finit destinat exportului“.

Așadar, începând cu anul 1981 planul de export se defalcă nu numai pe producătorii finali ai mărfurilor destinate exportului, ci și pe unitățile care concurează la fabricarea de părți componente ale acestor mărfuri și chiar de materii prime, determinante în livrarea produsului finit. Și, pentru ca întreprinderile producătoare de asemenea materii prime sau subansamble să fie cointerestate în îndeplinirea sarcinilor de producție și livrare ce le revin, legea prevede că acestea au obligațiile și drepturile prevăzute de legea pentru centralele sau, după caz, întreprinderi-

le care fabrică produsul finit, exclusiv raportarea livrărilor respective la export. Pentru considerentele arătate, același regim se aplică și institutelor de cercetare științifică, inginerie tehnologică și de proiectare care participă la realizarea de exporturi sau executarea de lucrări, precum și unităților producătoare sau prestatoare de servicii în legătură cu livrările de mărfuri și prestațiile de servicii cu plata în valută către societățile mixte de producție cu sediul în România sau către persoane juridice și fizice străine.

Balanța comercială și planul de încasări și plăți valutare

AUTOCONDOCEREA și autogestiunea economico-financiară, pentru a putea fi pe deplin exercitate, impun crearea unor instrumente adecvate, printre care bugetul de venituri și cheltuieli ocupă un loc de frunte. Acestui instrument i se alătură, pentru activitatea de comerț exterior, **balanța comercială și planul de încasări și plăți valutare**.

Potrivit legii, balanța comercială, care se aprobă odată cu sarcinile de plan, cuprinde:

— exportul, inclusiv în cadrul acțiunilor de cooperare economică cu alte întreprinderi pentru livrări de subansamble;

— importul, inclusiv în cadrul acțiunilor de cooperare economică internațională;

— soldul balanței comerciale.

Planul de încasări și plăți valutare al întreprinderii, care este parte integrantă a bugetului propriu de venituri și cheltuieli, cuprinde:

— încasări din export, acțiuni de cooperare economică internațională, credite, dobinzi și din alte activități;

— plăți pentru importuri, realizarea de acțiuni de cooperare economică internațională, restituiri de credite, dobinzi și pentru alte activități;

— soldul planului valutar.

Legea prevede că excedentul valutar planificat se varsă ca aport minim la fondul valutar centralizat al statului, organele și unitățile cu sarcini de comerț exterior având obligația de a lua măsuri pentru sporirea acestui excedent, în vederea creșterii rezervelor valutare ale statului.

Introducerea la nivelul întreprinderilor și al centralelor industriale a balanței de plăți și a planului de încasări și plăți valutare este expresia generalizării depline a autogestiunii; așa cum

prevede art. 7 din lege, „importurile planificate se efectuează numai în măsura în care se realizează trimestrial încasările și vărsămintele stabilite prin plan sau există contracte de export care să asigure resursele valutare necesare. În situația că nu sînt asigurate aceste resurse, ministerele, celelalte organe centrale și locale, centralele industriale și întreprinderile au obligația să redimensioneze în mod corespunzător volumul importurilor în cadrul echilibrului valutar planificat“.

Legea prevede, și acest lucru este foarte important, că pentru întreprinderile la care importul se face în vederea realizării unor mărfuri de export de către alte unități, echilibrul valutar se prevede și se realizează de către acestea din urmă.

Raporturile contractuale dintre întreprinderile producătoare și cele de comerț exterior

REFERINDU-SE la raporturile juridice dintre întreprinderile producătoare și cele de comerț exterior, legea reiterează un principiu cunoscut și anume că acestea acționează pe piețele externe în calitate de comisionare ale primelor, precum și pe cont propriu. Cu alte cuvinte, așa cum precizează art. 22 „pe baza prevederilor planului de comerț exterior și respectiv a contractelor externe, întreprinderile de comerț exterior încheie cu centralele și întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export sau beneficiare de mărfuri din import, contracte economice de comision, de vânzare-cumpărare, de executări de lucrări sau de prestații servicii“.

Ceea ce este nou față de reglementările anterioare este faptul că începând cu data de 1 ianuarie 1981 contractele economice de comision sînt generalizate atît pentru exporturi, cît și pentru importuri, în timp ce contractul de livrări pentru export, respectiv de vânzare-cumpărare, cum îl denumește legea, are o aplicare limitată, numai la operațiuni pe care întreprinderile de comerț exterior le fac pe cont propriu.

Prin normele de drept pe care le cuprinde noua lege, oricare ar fi tipul de contract economic utilizat, acesta capătă o fizionomie proprie, adecvată imperativului major — realizarea de operațiuni de comerț exterior eficiente, al căror rezultat să se reflecte în întregime în gestiunea întreprinderilor producătoare de mărfuri pentru export și, respectiv, beneficiare de importuri.

Limitându-ne la mecanismul de export stabilit prin legea de care ne ocupăm, considerăm util să sintetizăm principalele prevederi care determină conținutul contractelor economice în cauză și anume:

— întreprinderile contractante sînt obligate să asigure corelarea strictă între prevederile contractelor interne și cele din contractele externe privind obiectul exportului, modalitatea de plată, ambalajul, recepția, garanțiile, condițiile de transport și expediția, modalitatea de rezolvare a reclamațiilor, penalitățile și despăgubirile pentru nelivrarea mărfurilor, livrarea cu întârziere sau cu defecțiuni de calitate, precum și a altor prestații necesare executării obligațiilor asumate;

— întreprinderile de comerț exterior sînt obligate să exercite controlul permanent în unitățile producătoare asupra punerii în producție, executării în termen și de bună calitate a mărfurilor de export și să ia, împreună cu acestea, măsuri pentru realizarea contractelor de export; de asemenea, preluarea mărfurilor destinate exportului se face pe bază de recepție finală, efectuată de întreprinderile de comerț exterior prin reprezentanți proprii sau, pe bază contractuală, prin unitățile specializate;

— legat de control, alin. 2 al art. 28 face precizarea că „controlul calității mărfurilor la recepția finală se efectuează împreună cu organele de control ale Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor, iar pentru anumite produse, în special mașini și utilaje cu un grad ridicat de complexitate, cu participarea și a instituțiilor sau unităților specializate în controlul, respectiv în exploatarea acestora”;

— întreprinderile de comerț exterior, indiferent dacă acționează pe piețele externe în calitate de comisionare sau pe cont propriu, sînt obligate să preia de la unitățile producătoare, la termenele contractuale, mărfurile pentru care există contracte externe;

— ca regulă generală, decontarea în lei a prețului mărfurilor livrate la export se face, așa cum vom vedea în secțiunea următoare, numai după încasarea prețului în valută și la cursul de revenire stabilit prin plan;

— întreprinderile producătoare răspund pentru deficiențele de calitate ale mărfurilor livrate partenerilor externi, sub condiția ca acestea să fie constatate potrivit prevederilor din contractele comerciale de vânzare internațională; în cazul unor reclamații privind mărfurile exportate, părțile din contractul intern sînt obligate să acționeze cu promptitudine pentru soluționarea acestora, potrivit prevederilor din contractul extern practicii comerciale internaționale.

O prevedere importantă cu privire la raporturile contractuale interne este aceea stabilită prin art. 27 din lege, potrivit căreia întreprinderile de comerț exterior pot cumpăra și prelua de la unitățile producătoare, la prețurile pieței internaționale din momentul cumpărării și cu plata imediată, unele mărfuri de conjunctură, sezoniere, care fac obiectul tranzacțiilor de bursă etc. — stabilite de M.C.E.C.E.I. împreună cu ministerele economice interesate —, pentru care nu au fost încheiate contracte externe, dar există certitudinea exportului, în vederea efectuării pe

cont propriu de operațiuni comerciale cu aport valutar.

Cursul comercial unic

ÎNCEPÎND cu 1 ianuarie 1981 se introduce cursul comercial unic în activitatea de comerț exterior. Acest curs reflectă media cursurilor de revenire la export și import, pe produse și grupe de produse și se stabilește anual, prin planul național unic de dezvoltare economico-socială.

Așadar, unitatea de calcul **leu valută** este înlocuită cu **cursul comercial unic**; ca urmare, planul de comerț exterior și cooperare economică internațională, planul de turism internațional și de prestații internaționale, planul de încasări și plăți valutare, planul de operațiuni necomerciale, balanța de plăți externe, operațiunile în valută ale băncilor și alte operațiuni în valută, precum și raportarea realizării acestora vor fi exprimate în lei, la cursul comercial unic.

Alături de cursul comercial unic, pentru a se putea cuantifica eficiența pe produse sau pe grupe de produse, vor fi stabilite anual, prin plan, cursuri de revenire proprii, a căror medie stă la baza cursului comercial unic.

Importanța practică a cursurilor de revenire la export și import, pe produse și grupe de produse constă în faptul că decontarea între întreprinderile de comerț exterior și cele producătoare de mărfuri pentru export sau beneficiare de importuri se face la aceste cursuri.

Decontarea exporturilor

PRINCIPIUL fundamental menit să conducă la generalizarea autogestiunii economico-financiare a întreprinderilor producătoare este statuat prin art. 36 din lege, potrivit căruia, la export, întreprinderile de comerț exterior decontează acestora contravaloarea mărfurilor exportate, la prețul extern transformat în lei la cursul de revenire stabilit pe mărfuri sau grupe de mărfuri, din care deduc cota de comision sau rabat comercial, stabilită conform normelor legale. Decontarea mărfurilor exportate către întreprinderile producătoare se face pe măsura încasării valutei de la extern, la termenele prevăzute în contractele externe. Pînă la încasarea contravalorii în lei a mărfurilor exportate întreprinderile producătoare pot folosi, credite în lei, cu dobîndă normală. La exportul pe credit pe o perioadă mai mare de un an, întreprinderile de comerț exterior decontează celor producătoare contravaloarea mărfurilor exportate, la data livrării. Pînă la încasarea valutei de la extern, întreprinderile de comerț exterior folosesc credite în lei acordate de Banca Română de Comerț Exterior.

Față de regimul decontărilor utilizat pînă la 1 ianuarie 1981 — plata integrală a prețului legal stabilit în lei, în momentul livrării la export, indiferent de valuta obținută — conținutul novator al noilor reglementări este evident. Legarea directă a încasărilor în lei de cuantumul valutei efectiv intrate este de natură să sporească preocuparea întreprinderilor producătoare

pentru valorificarea superioară a mărfurilor la export, prin îmbunătățirea parametrilor funcționali, crearea de sortimente noi, cerute de piața externă, reducerea costurilor de producție etc. Totodată, se va realiza o triere indirectă a celor sortimente care nu au o competitivitate corespunzătoare, respectiv nu înregistrează un curs de revenire apropiat sau sub cel planificat pentru grupa respectivă de marfă. Cu alte cuvinte, decontarea mărfurilor exportate în lei, în raport direct cu valuta obținută constituie, pe lîngă o modalitate de cuantificare a eficienței, și o cale sigură de închidere a celor suape prin care se scurgea o parte din venitul propriu, prin vînzarea unor mărfuri la cursuri de revenire ridicate, neechivalente cu efortul în lei depus.

Stimularea activității de export

LEGEA pe care o analizăm conține importante prevederi privind stimularea activității de export. Astfel, întreprinderile producătoare au dreptul să folosească, pentru necesități proprii, o parte din volumul încasărilor valutare obținute peste prevederile din planul lor valutar, pe seama sporirii producției și a exportului, în condițiile realizării cursurilor de revenire planificate.

Pentru unitățile de stat partea din încasările valutare suplimentare care poate fi folosită de acestea este de 80 la sută și se repartizează astfel:

— cel puțin 50 la sută pentru întreprinderea producătoare;

— pînă la 10 la sută la dispoziția centralei care are în subordine unitatea producătoare;

— 20 la sută la dispoziția ministerului, organului central sau local respectiv.

În cazul unităților cooperatiste partea ce se acordă acestora din încasările valutare suplimentare este de 50 la sută, cu următoarea destinație:

— cel puțin 30 la sută pentru unitatea producătoare;

— cel mult 20 la sută la dispoziția organului central coordonator.

Alături de avantajele prezentate, legea prevede că personalul muncitor din unitățile producătoare de mărfuri pentru export beneficiază de stimulente constituite din majorarea fondului de participare la beneficii, premii pentru rezultate deosebite, fonduri din valuta realizată peste plan în vederea organizării de excursii colective în străinătate și altele.

De asemenea, personalul muncitor al întreprinderilor de comerț exterior beneficiază, pentru rezultatele obținute în activitatea de export, de premii ce se acordă în cursul anului pentru realizări deosebite, precum și de premii pentru încheierea de operațiuni de export-import și prestări de servicii care prezintă o eficiență valutar-financiară ridicată pentru economia națională și alte drepturi prevăzute de lege. Pentru exportul realizat peste prevederile de plan, persoanele din aceste întreprinderi beneficiază de premii suplimentare ce se acordă în cadrul unei cote stabilite anual din beneficiile peste plan realizate ca urmare a depășirii sarcinilor de export.

AI. DETEȘAN

Actualizarea și îmbunătățirea corelării prețurilor de producție și de livrare, cerință a noului mecanism economico-financiar

ÎN PROCESUL COMPLEX al organizării pe baze științifice a conducerii și planificării activității economice, partidul nostru acordă o importanță deosebită perfecționării sistemului de prețuri, astfel încât acesta să contribuie nemijlocit la accentuarea latitudinilor calitative ale producției și creșterea eficienței economice, la realizarea cerințelor specifice fiecărei etape de dezvoltare economico-socială.

Un moment de referință în această privință l-a constituit Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1980, care a aprobat actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție și de livrare, ce se aplică în relațiile dintre unitățile socialiste, măsură care va contribui la consolidarea și generalizarea experienței pozitive obținute în întărirea autogestunii, a autofinanțării. În cuvântarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o amplă analiză, profund științifică, a situației prețurilor de producție și de livrare existente, a modului cum acestea își îndeplinesc, în etapa actuală, rolul important care le revine în economia noastră, cauzele neajunsurilor sistemului de prețuri și efectele lor, rezultând cu pregnanță necesitatea perfecționării prețurilor, a așezării acestora pe baze economice. În acest context Marea Adunare Națională a adoptat Legea privind actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, precum și a prețurilor de producție, de contractare și de achiziție în agricultură.

Pentru a-și manifesta din plin rolul și funcțiile care le revin în economia socialistă, prețurile trebuie să exprime cât mai exact consumurile de muncă socială și, pe această bază, să asigure corelații corespunzătoare între prețurile diferitelor produse, în mod deosebit între materii prime și produse prelucrate, care să dea posibilitatea comensurării rezultatelor obținute de unitățile economice, a eficienței investițiilor, producției și a activității de comerț exterior. Aceasta prezintă nu numai importanță teoretică, ci și practică, în fundamentarea deciziilor cu privire la dezvoltarea

ramurilor și subramurilor economiei, a optimizării structurii producției și a exportului.

Locul central în cadrul sistemului nostru de prețuri îl ocupă prețurile de producție și de livrare, care se aplică între unitățile socialiste, având astfel un caracter atotcuprinzător de mijlocire a circulației produselor în economie. O cerință a prețurilor de producție, pe care le încasează producătorii, este aceea de a asigura recuperarea costurilor și o rentabilitate normală. Deci calitatea prețurilor de producție depinde în primul rînd de modul cum acestea reflectă evoluția costurilor, care constituie baza obiectivă a prețurilor. Apariția și în mod deosebit menținerea pe perioade îndelungate a unor decalaje însemnate între prețuri și costuri nu este justificată economic, constituind un factor care nu este de natură să contribuie la întărirea autogestunii unităților producătoare.

Rolul important care revine prețurilor de producție, ce se aplică în relațiile dintre unitățile socialiste a ridicat, pe bună dreptate, problema dacă nivelul și corelațiile acestora corespund pe deplin cerințelor actualei etape de dezvoltare a economiei noastre, ale noului mecanism economico-financiar. În această problemă trebuie arătat că, în condițiile de producție interne au intervenit importante mutații, de la o perioadă la alta: într-o serie de ramuri (construcția de mașini, industria chimică) progresul tehnic, noile tehnologii, reproiectarea și tipizarea produselor au influențat favorabil evoluția costurilor de producție, beneficiul și rentabilitatea, în timp ce în industria extractivă, datorită punerii în valoare și a unor zăcăminte cu conținuturi mai scăzute în substanțe minerale utile, sau care se exploatează în condiții mai dificile de la adîncimi mai mari, costurile au crescut. Trebuie reținut că deși nu în toate cazurile creșterea costurilor este pe deplin justificată, aceasta fiind influențată și de factori subiectivi, pe ansamblu prețurile în industria extractivă nu mai reflectă schimbările importante care au intervenit în nivelul costurilor de producție. Așa, de exemplu, în anul trecut o tonă de țiței extras în

țară a costat cu 40% mai mult decît în 1978, o tonă de lignit de carieră cu 80% mai mult, iar o tonă de minereuri feroase sau neferoase cu 24% mai mult. Datorită îndepărtării prețurilor de costuri unele unități din industria extractivă nu-și mai acoperă cheltuielile din veniturile proprii, ceea ce afectează gestiunea acestora, constituirea, din rezultatele proprii, a fondurilor de dezvoltare și cointeresare, aplicarea principiilor noului mecanism economico-financiar. Livrarea unor materii prime de bază la prețuri inferioare costurilor reale nu stimula dezvoltarea producției, slăbea preocuparea întreprinderilor pentru scăderea cheltuielilor de producție, întrucît diferențele respective se acopereau de la buget. O situație asemănătoare apare și în domeniul prețurilor materiilor prime și ale materiilor importate, la care, datorită accentuării crizei energetice, a fenomenelor inflaționiste pe plan mondial, iar în unele cazuri și datorită unor tendințe speculative, prețurile externe au crescut în ritm galopant. În acest an importul unei tone de țiței costă de peste trei ori mai mult decît în urmă cu cinci ani, o tonă de bumbac de peste două ori, o tonă de minereu de fier cu peste 60%.

Economia noastră are suficiente resurse pentru a nu transpune în mod automat în prețurile interne procesele inflaționiste de pe plan internațional. În plus, conducerea partidului nostru a luat din timp măsuri pentru a atenua influența creșterii prețurilor externe asupra economiei românești, în primul rînd prin dezvoltarea bazei proprii de materii prime, astfel încît o proporție tot mai mare din consum să se asigure din producția internă, cu efecte pozitive asupra reducerii importurilor la strictul necesar și, pe această bază, micșorarea efortului valutar necesar efectuării importurilor. În aceeași direcție au acționat și acționează măsurile luate pentru reducerea continuă a consumurilor materiale pe unitatea de produs, amplu proces la care participă cu responsabilitate toate colectivele de oameni ai muncii, conștienți de cerința imperioasă a etapei actuale de a produce mai mult și mai ieftin, de a re-

duce importul unor materii prime și materiale.

Evident, creșterea prețurilor externe la materii prime și materiale nu poate fi stopată la granițele țării. În condițiile participării active a României la schimburile economice internaționale, modificările care intervin în nivelul și corelațiile prețurilor mondiale nu pot rămâne o perioadă îndelungată nereflectate în prețurile interne. De aceea modificările prețurilor externe, cu caracter de durată, care nu sînt rezultatul unor factori conjuncturali, trebuie reflectate în costurile și prețurile interne. Această operație complexă nu poate fi concepută ca o schimbare zilnică a prețurilor. În funcție de fluctuația prețurilor externe în sensul că nu poate avea loc o modificare permanentă, neîntreruptă a acestora. Punerea de acord a prețurilor de producție cu costurile trebuie să intervină în economie în toate cazurile în care prețurile de producție intră sau riscă să intre în conflict cu costul real al valutei cheltuite pentru importuri, respectiv cu costurile de producție. În sensul îndepărtării acestora de cheltuielile sociale de producție.

În concepția partidului nostru stabilitatea prețurilor nu înseamnă rigiditate, imobilism și în consecință, în funcție de modificările care intervin în condițiile și costurile de producție interne și în prețurile externe ale importurilor trebuie aduse modificările necesare prețurilor de producție, pentru a asigura corespondența, justificată economic, între nivelul prețurilor și costurile de producție.

Existența unui dezacord între prețurile de producție ale materiilor prime și materialelor de bază din producția internă sau import și costurile reale de producție denaturează corelațiile normale dintre prețurile acestora și cele ale produselor rezultate din prelucrarea lor. În același timp, așa cum se subliniază în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., prin prețurile neacoperitoare la materii prime „**împingem întreprinderile prelucrătoare spre consumuri mari, nejustificate, deoarece, luînd în calcul petrolul, cocsul, minereurile și alte materii prime la prețuri mici, aceste întreprinderi consideră că nu trebuie să le acorde o prea mare importanță**”.

Trebuie subliniat că menținerea unor corelații necorespunzătoare între prețurile unor produse, grupe sau familii de produse și prețurile produselor rezultate din prelucrarea acestora, nu dă posibilitatea determinării reale a modificărilor care intervin în dezvoltarea ramurilor și subramurilor, în aportul acestora la crearea venitului național. Datorită acestei situații unele ramuri sau subramuri realizează un volum mai mare de beneficii, o rentabilitate ridi-

cată, care nu se datorește în întregime efortului propriu depus pentru obținerea acestora, ci într-o mare măsură subevaluării prețurilor produselor furnizate de ramurile primare sau ale prelucrării intermediare.

Finanțarea de la buget a unor importante cheltuieli de natura costurilor de producție, pentru materiile prime din producția internă sau import nu se justifică economic, nu asigură un raport corespunzător între ramuri în repartizarea beneficiilor și nu dă posibilitatea cunoașterii rentabilității reale a fiecărui produs, a fiecărei activități.

Concluzia care se desprinde se impune de la sine. Pentru a crea condiții de afirmare deplină a rolului prețurilor a fost necesară, în mod obiectiv, **actualizarea prețurilor de producție și de livrare, îmbunătățirea corelațiilor de prețuri și așezarea acestora pe principii economice, cerința a etapei actuale de dezvoltare pe care o parcurge economia noastră.**

ACEASTĂ ACȚIUNE de mare răspundere nu constituie o operație financiar-contabilă; ea are un profund caracter politic, care implică participarea activă a tuturor oamenilor muncii, a specialiștilor, în primul rînd a cadrelor de cercetare, proiectare și producție. Acest caracter derivă pregnant din necesitatea ca noile prețuri care se aplică de la 1 ianuarie 1981 să contribuie la creșterea eficienței producției, ceea ce impune eforturi de gândire tehnică și tehnologică, spirit inovator în promovarea măsurilor care să asigure scăderea cheltuielilor de producție, în primul rînd a celor materiale. De aceea, actualizarea prețurilor de producție și de livrare a pornit de la analiza critică a costurilor actuale de producție, care sînt încă ridicate în multe întreprinderi, astfel încît scăderea acestora să asigure rentabilizarea tuturor activităților economice. Mai mult, acțiunea de actualizare a prețurilor de producție și livrare trebuie să ducă la scăderea mai accentuată a costurilor de producție, la realizarea unor economii suplimentare față de actualele prevederi de plan, astfel încît să se compenseze în cît mai mare măsură efectul majorării prețurilor de producție și de livrare la materii prime, materiale, combustibili și energie, obținîndu-se, pe căi economice, creșterea beneficiului și a rentabilității. Trebuie înlăturate cu hotărîre fenomenele negative criticate în repetate rînduri de conducerea de partid cu privire la nivelul ridicat al costurilor cu care se realizează unele produse, trebuie transpuse în viață indicațiile și orientările referitoare la introducerea tehnologiilor moderne, reproiectarea și tipizarea produselor, reducerea consumului de materii prime, combustibil și

energie pe unitatea de produs, utilizarea pe scară largă a materialelor recuperabile și refolosibile, schimbarea structurii producției în favoarea produselor cu consumuri mai scăzute de energie și combustibil, creșterea productivității muncii. În acest mod **prețurile de producție și de livrare actualizate vor asigura corelații mai bune între prețurile și costurile diferitelor produse, vor contribui la realizarea aceluia salt calitativ necesar creșterii în continuare a eficienței activității economice, la întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiare a fiecărei întreprinderi.** Prețurile de producție și de livrare actualizate constituie un instrument important, pentru fiecare întreprindere, în cunoașterea costurilor la care se obțin și se vînd produsele beneficiarilor.

După cum s-a arătat prețurile de producție și de livrare se aplică în sfera circulației produselor între unitățile socialiste. În ce privește prețurile cu amănuntul pentru produsele vîndute populației, acestea nu vor fi afectate de noile prețuri de producție și de livrare.

Manifestînd o grijă deosebită pentru creșterea nivelului de trai al întregului popor, recenta plenară a partidului a dat o înaltă apreciere hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. care a stabilit ca **prețurile de desfacere cu amănuntul către populație existente să rămînă nemodificate în anul 1981, iar influența majorării prețurilor de producție și de livrare la produsele industriale și agricole asupra unor bunuri de consum să fie suportată de la bugetul statului. În perioada 1982—1985 prețurile cu amănuntul urmează să se încadreze în creșterea planificată pentru cincinalul următor, de 6—8 la sută, în strictă corelare cu majorarea veniturilor populației.**

Aceasta constituie o confirmare strălucită a superiorității economiei noastre, care a dat posibilitatea ca în actualul cincinal, retribuția netă să crească într-un ritm de peste 7 la sută anual, în timp ce prețurile bunurilor de consum și serviciilor pentru populație au crescut în întregul cincinal cu numai circa 9 la sută, astfel că în această perioadă retribuția reală a sporit cu circa 29 la sută, cu mult mai mult decît s-a prevăzut inițial. Pe baza dezvoltării economiei și a creșterii eficienței acesteia, în perioada 1981—1985 retribuția reală va crește cu circa 16—18 la sută, ceea ce constituie un factor puternic în stimularea colectivelor de oameni ai muncii în realizarea exemplară a prevederilor de plan, în întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiare.

G. NICOLESCU

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

DIN PRIMELE ZILE ALE ANULUI, PRODUCTIA FIZICĂ REALIZATĂ RITMIC LA TOATE SORTIMENTELE

INDEPLINIREA ritmică, decadă cu decadă și lună de lună, de către fiecare unitate productivă a producției fizice la sortimentele planificate, constituie un obiectiv esențial în economie; de aceasta este legată de fapt buna funcționare a mecanismului aprovizionare-desfacere, satisfacerea cerințelor economiei naționale și a solicitărilor la export, obținerea unei înalte eficiențe economice.

Dimensiunile noilor sarcini

COLECTIVUL întreprinderii „Electroaparataj” a început noul an de muncă cu hotărîrea de a amplifica rezultatele dobîndite în 1980 și pe întreg cincinalul trecut și de a ridica întreaga activitate pe acest an la nivelul exigențelor înscrise în documentele Congresului al XII-lea al partidului. Bilanțul încheiat pe 1980 a fost bogat în realizări: producția-marfă a fost îndeplinită în proporție de 102,30%, cea netă de 101%, iar productivitatea muncii în proporție de 101%. Costurile de producție și cele materiale au cunoscut scăderi substanțiale: cheltuielile totale la 1000 lei producție-marfă au fost micșorate cu 3,20 lei, iar cele materiale cu 1,60 lei peste sarcina planificată. Ceea ce merită relevat însă în mod deosebit este faptul că sarcinile de plan pe întregul cincinal au fost îndeplinite încă la 31 iulie 1980, realizându-se suplimentar, față de prevederile inițiale, o producție industrială de 660 milioane lei.

Sarcinile planificate pe acest an sînt simțitor sporite față de cele din anul trecut. Citeva trăsături definitorii pentru laturile calitative ale planului se cuvin a fi evidențiate: productivitatea muncii și producția netă cresc în acest an cu 12% față de 1980, ceea ce impune ca eforturile colectivului să fie concentrate în direcția utilizării la parametrii ridicați a potențialului productiv și gospodăririi și valorificării superioare a resurselor de materii prime, combustibili și energie electrică.

Pentru realizarea acestor sarcini și demararea în cît mai bune condiții a activității, au fost inițiate o serie de acțiuni de maximă însemnătate. Astfel, a fost asigurată din timp întregul portofoliu de comenzi pentru semestrul I a.c. la producția internă și au fost încheiate contracte ferme cu beneficiarii produselor, în așa fel încît tot ce se va produce să aibă desfacerea asigurată și să corespundă unor cerințe ale economiei naționale, iar planul la export pe întreg anul 1981 este asigurat în proporție de 80%.

Tot în scopul unei mai bune derulări a producției, a realizării producției fizice în sortimentele planificate, au fost lansate în fabricație, încă din trim. IV 1980, o serie de comenzi prevăzute a fi executate în primul trimestru din 1981 (în special unele co-

menzi urgente pentru export), în scopul pregătirii din timp a pieselor și subansamblelor necesare montajului.

Ritmicitatea — condiție a utilizării eficiente a potențialului productiv

ÎNTRE PRINCIPALELE MĂSURI luate se cer menționate, în mod deosebit cele privind realizarea ritmică a producției pe decade, ca principal factor în onorarea la termen a obligațiilor contractuale, în utilizarea eficientă a întregului potențial productiv. Aceasta mai ales pentru faptul că, în prima parte a anului 1980, s-a înregistrat în medie, o discrepanță mare între volumul producției realizat pe primele 2 decade ale lunilor, fapt ce a influențat negativ realizarea unor sortimente și, deci, livrarea acestora către diferiți beneficiari. Astfel, în primele 4 luni, din cauza neritmicității producției, s-au înregistrat dificultăți în realizarea unor produse necesare întreprinderilor „Automatica”-București, „Electropuțere”-Craiova ș.a. Este adevărat că, în parcursul anului, situația s-a mai redresat. Dacă, de pildă, în primele 4 luni din 1980 s-a realizat o producție medie pe prima decadă de numai 18,6% pe întregul an ritmicitatea s-a mai îmbunătățit, realizările din prima decadă atingînd 26% din volumul lunar al producției-marfă.

Pentru a se preîntîmpina, în acest an, repetarea unor atari situații și pentru a se asigura un decalaj corespunzător între secțiile prelucrătoare și cele de montaj, s-au defalcat sarcinile lunare de producție pe secții și ateliere și s-au elaborat grafice de executare a acestora pe zile. De asemenea, s-au luat măsuri pentru asigurarea din timp a locurilor de muncă cu materii prime și materiale, precum și cu S.D.V.-uri. În plus, s-a statornicit metoda ca, zilnic conducătorii secțiilor și ai atelierelor să analizeze felul în care sînt respectate termenele stipulate în graficele întocmite. Totodată, s-a hotărît ca, bi-săptămînal, conducerea întreprinderii să analizeze cu toți factorii de răspundere din compartimentele de producție și cele de aprovizionare modul în care se realizează producția și se respectă graficele, în așa fel încît să se poată interveni operativ, prin măsuri eficiente, în situația în care s-ar ivi unele neajunsuri în desfășurarea normală a producției, în realizarea ritmică a planului. Toate aceste măsuri vizează, în esență, crearea condițiilor optime pentru îndeplinirea producției fizice și în sortimentele planificate și expedierea acestora spre beneficiari — interni sau externi — la termenele prevăzute în contractele economice încheiate.

În planurile prevăzute pentru acest an, multe măsuri vizează creșterea

producției prin sporirea accentuată a productivității muncii. În acest sens, eforturile sînt orientate spre creșterea indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor. Anul trecut sarcinile planificate la acest capitol au fost nu numai îndeplinite, ci și depășite, indicele de folosire atingînd 87,6% față de 86% ce era prevăzut în plan. Ca urmare a măsurilor luate pe linia aprovizionării locurilor de muncă cu cele necesare și a îmbunătățirii ritmicității producției, în așa fel încît ea să se desfășoare în mod uniform pe toate cele 3 decade, s-au creat condiții ca indicele atins în 1980 să fie sensibil depășit în acest an.

Tot pentru mai buna folosire a mașinilor au fost luate măsuri de extindere a acțiunii de poliservire. Aceasta, în primul rînd, prin perfecționarea organizării locurilor de muncă și încălcarea echilibrată a oamenilor și a mașinilor, cît și prin pregătirea corespunzătoare a tinerilor muncitori absolvenți ai grupului școlar propriu, prin instruirea lor efectivă pe mașinile și utilajele întreprinderii încă din timpul școlarizării. Dacă în 1980 peste 100 de muncitori au lucrat simultan la mai multe mașini în atelierele de prelucrare a maselor plastice și în cele de prelucrare prin așchiere (numărul celor care au lucrat la mai multe mașini a crescut cu 27% față de 1979) în noul an în care am intrat se tinde ca numărul muncitorilor ce vor lucra la mai multe mașini să crească simțitor.

Atenție sporită onorării contractelor de aprovizionare

PREGĂTIREA temeinică a producției pe 1981 a cuprins toate laturile activității, inclusiv cea a aprovizionării tehnico-materiale. Întreprinderea „Electroaparataj” a început noul an de plan cu contracte economice încheiate cu furnizorii de materii prime și materiale, care asigură desfășurarea normală a activității în primele luni ale anului.

Dar cel mai important lucru ce se pune pentru acest an — ca element hotărîtor în desfășurarea ritmică a producției și, deci, în realizarea producției fizice la toate sortimentele planificate și livrarea la timp la beneficiari — este acela al respectării contractelor de aprovizionare. Se poate spune că în 1980 întreprinderea a întîmpinat o serie de neajunsuri fie direct din partea unor unități productive, fie din partea unor baze de aprovizionare tehnico-materială. De exemplu, Baza nr. 1 a Ministerului Industriei Metalurgice a livrat cu mari întîrzieri unele bare late trase și unele cantități de oțeluri arc și inoxidabile. Greutăți în activitatea unității, au provocat și întreprinderea de organe electrice de asamblare din Mediaș și întreprinderea de șuruburi Brașov, și „Stăruința”-București, care și-au onorat neritmicitatea obligațiile contractuale.

Desigur, cea mai mare parte a întreprinderilor furnizoare au livrat la termen comenzile. Dar pentru ca în acest an producția să se poată desfășura normal și în condiții de eficiență ridicată, este necesar ca toate unitățile furnizoare de materii prime, materiale și combustibili să respecte întocmai obligațiile asumate prin contractele economice, atît sub raportul cantităților furnizate cît și sub cel al calității.

I. ȚĂRANU

„...Cercetarea geologică are un rol de însemnătate deosebită în asigurarea economiei naționale, a patriei noastre cu surse de energie și cu materii prime din diferite domenii, atât pentru dezvoltarea forțelor de producție și întărirea bazei tehnico-materiale, cât și pentru creșterea bogăției naționale și ridicarea, pe această cale, a nivelului de trai material și spiritual al poporului“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Reducerea eforturilor țării pentru procurarea materiilor prime și energiei implică

INTENSIFICAREA ACTIVITĂȚII GEOLOGICE PENTRU LĂRGIREA BAZEI DE MATERII PRIME MINERALE

DEZVOLTAREA economiei naționale, în ritmurile și nivelurile stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., impune intensificarea eforturilor în direcția asigurării necesarului de materii prime minerale și combustibili, într-o măsură tot mai mare din resurse proprii și reducerea continuă, pe această bază, a importului, astfel încât România să devină independentă până la sfârșitul deceniului din punctul de vedere al asigurării energiei și combustibililor.

În contextul preocupărilor pentru lărgirea bazei de materii prime, o importanță deosebită a avut Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R., din 30—31 octombrie 1980, cu activul din domeniul geologiei, organizată din inițiativa to-

varășului Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej au fost examinate într-un spirit realist, cu exigență și răspundere, stadiul realizării sarcinilor asumate, măsurile ce se impun în continuare pentru atingerea obiectivelor stabilite în acest domeniu, pentru 1981 și pe întregul cincinal. Relevându-se, cu această ocazie, progresele însemnate obținute pe ansamblu în activitatea geologică, a fost subliniată totodată necesitatea concentrării eforturilor pe zonele cunoscute cu acumulări de substanțe minerale utile, pentru clarificarea potențialului de rezerve, pe zonele mai greu accesibile puțin investigate, pe zăcăminte cu conținut mai redus de substanță utilă dar valorificabile prin tehnologii modernizate.

Eforturi susținute pentru atragerea largă în circuitul economic a resurselor

ÎN CINCINALUL 1975—1980 au fost extinse și s-au intensificat cercetările geologice complexe pe întreg teritoriul țării, precum și pe platforma continentală românească a Mării Negre. Rezultatele acestor activități s-au materializat în creșteri de rezerve la majoritatea substanțelor minerale utile, în general mai mari decât rezervele extrase, asigurând prin aceasta condițiile de dezvoltare a industriei extractive. Anul 1980 a însemnat, în mod evident, mobilizarea și concentrarea în mai mare măsură a forțelor tehnico-materiale și umane pentru realizarea sarcinilor trasate de conducerea de partid și de stat în activitatea de cercetare geologică. Programul a cuprins activități de cercetare științifică pentru orientarea și fundamentarea judicioasă a lucrărilor, prospecțiuni complexe prin metode geologice și geofizice — magnetometrice, seismometrice, electrometrice și geochimice — precum și prospecțiuni și exploatare preliminară și de detaliu prin lucrări miniere și prin foraje cu sonde și sondeze. În acest scop, au fost puse la dispoziție importante fonduri pentru dezvoltarea bazei de materii prime minerale, din care aproape 66% au revenit substanțelor minerale energetice.

Pentru îmbunătățirea activității de cercetare s-au luat măsuri concrete de intensificare a lucrărilor pe obiective prioritare, în special la hidrocarburi, cărbuni și unele substanțe deficitare, inclusiv la ape geotermale. A fost amplificat, totodată, numărul obiectivelor în cercetare, îndeosebi la lignit, în toate perimetrul și zonele cu formațiuni purtătoare, a fost majorat volumul lucrărilor de foraj în bazinul Valea Jiului de aproape 6 ori și s-a acționat pentru creșterea gradului de folosire a utilajelor. Ca urmare a acestor acțiuni datele preliminare arată că anul

1980 s-a soldat în general cu un bilanț pozitiv, realizându-se prevederile de plan la principalii indicatori tehnico-economici și în special privind creșterile de rezerve pentru majoritatea substanțelor minerale utile. Depășiri importante se înregistrează la gaze naturale, sisturi bituminoase, minereuri de metale rare și disperse, argile refractare.

Deși rezultatele preliminare pentru anul 1980 sînt în general bune, totuși ele nu se ridică la nivelul necesităților. De aceea, se depun în continuare eforturi pentru a da țării mai multe rezerve, în concordanță cu sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., cu cerințele dezvoltării în ritm accelerat a economiei naționale.

Asigurarea condițiilor necesare evidențierii unor rezerve cât mai mari de petrol și gaze necesită executarea unor volume fizice de lucrări sporite față de realizările de până acum, în primul rînd pentru obiectivele situate la mare adîncime. Măsurile și acțiunile întreprinse, ca și urmărirea și aplicarea lor nu s-au ridicat însă la nivelul cerințelor. S-au înregistrat rămîineri în urmă la forajul geologic, și în special la forajul de deschidere, care avea ca scop principal punerea în evidență a noi zone și obiective productive. Și aceasta pentru că vitezele de foraj sînt încă relativ reduse și timpii neproductivi ridicați, datorită neaplicării — în toate cazurile — a celor mai adecvate tehnologii de lucru. La aceasta a contribuit și durata mare de rezolvare a complicațiilor tehnice, în special la sondele de mare adîncime, precum și greutatea în asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materiale, echipamente și utilaje.

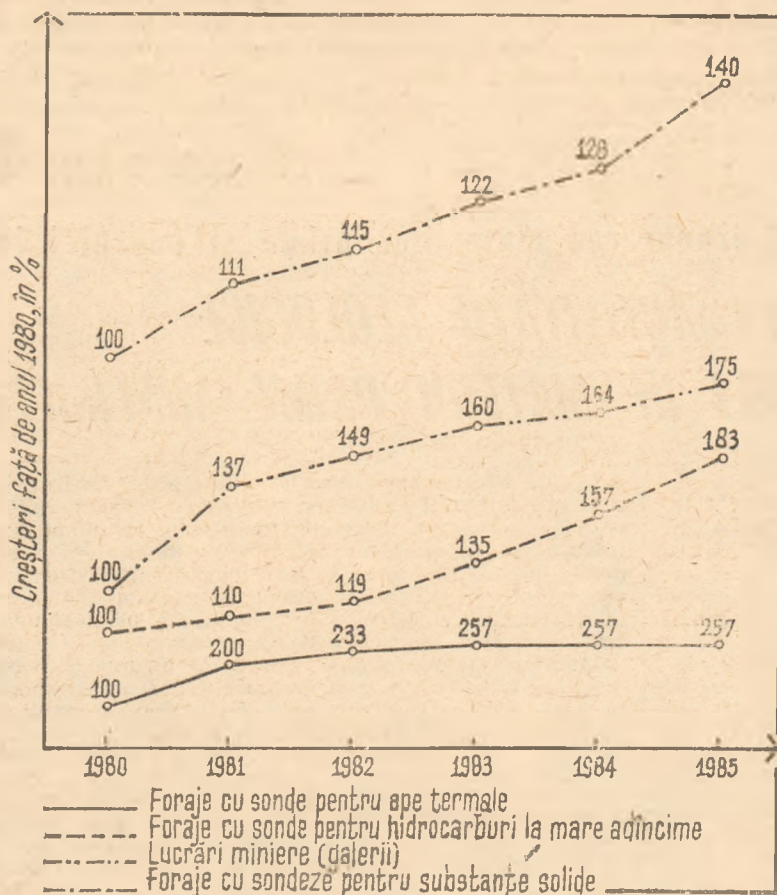
În activitatea de cercetare geologică privind substanțele minerale utile solide (cuprinzînd cărbunii, sisturile bituminoase, minereurile feroase, neferoase, auro-argentifere, de aluminiu, de metale rare și disperse, substanțele minerale nemetalifere, rocile utile și sărurile), pentru realizarea programelor prevăzute au fost executate importante vo-

lume fizice de lucrări, preliminarîndu-se depășirea planului anual cu 14 mii metri la forajul cu sondeze și cu 5 mii metri la lucrările miniere. Menționăm că în 1980 s-a trecut la executarea de lucrări miniere de deschidere și abataje experimentale, în cadrul activității geologice, pentru grăbirea introducerii în exploatare a unor zăcăminte de cărbuni din Oltenia. La finele anului trecut la 18 zăcăminte sau zone în extinderea unor exploatare au fost îndeplinite condițiile necesare introducerii lor în circuitul economic. S-ar fi putut înregistra în acest domeniu realizări și mai consistente dacă nu s-ar fi ivit și unele neajunsuri. Astfel, la huiă ritmul de descoperire și punere în valoare a rezervelor s-a situat sub nivelul necesar. În condițiile în care pentru acoperirea necesarului de huiă coesificabilă sînt prevăzute importuri de coes, activitatea de cercetare geologică se cere concentrată în mai mare măsură pe obiectivele prioritare și în zonele cu grad mai ridicat de cunoaștere. În același timp trebuie redusă durata de cercetare geologică, asigurînd astfel baza de rezerve pentru creșterea mai accentuată a producției de huiă.

La minereuri de fier, în vederea grăbirii punerii în aplicare a programului de cercetare cu lucrări miniere a zăcămintului Palazu Mare și a cercetărilor tehnologice pentru stabilirea condițiilor de valorificare a minereurilor sărace sau greu preparabile se impun măsuri eficiente și eforturi susținute din partea întreprinderilor constructoare de mașini pentru realizarea instalațiilor speciale de forat puturi miniere cu diametru mare, ca și din partea institutelor de specialitate din cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, și a celorlalte ministere colaboratoare pentru intensificarea și finalizarea cercetărilor tehnologice.

La substanțele nemetalifere în ansamblu și îndeosebi la substanțele deficitare ca baritină, caolin și argilă refractară, realizările nu se ridică încă la nivelul necesităților, programele priori-

Dinamica volumului fizic al lucrărilor geologice

tare de intensificare a lucrărilor fiind puse în aplicare abia la sfârșitul cincinalului pe care l-am încheiat.

Amplu program de cercetare geologică

PENTRU INTENSIFICAREA activității geologice de cercetare științifică și prospecțiune în zonele cu perspective deosebite, conturarea de noi perimetre cu rezerve, dintre măsurile luate, menționăm constituirea echipelor geologice complexe care și-au desfășurat lucrările pe principalele zone metalogenetice sau pe structuri și bazine cu acumulări de cărbuni. Investigarea concomitentă cu metode geologice, geochemice și geofizice a fost concentrată în 17 perimetre cu cărbuni și în 23 perimetre cu minereuri și substanțe nemetalifere.

Experiența acumulată în anii anteriori, și îndeosebi în anul 1980, din aplicarea acestui sistem impune, în continuare, măsuri tehnice și organizatorice pentru perfecționarea activității echipelor geologice complexe, ceea ce va asigura condițiile necesare desfășurării lucrărilor și obținerii unor rezultate calitativ superioare, prin scurtarea duratei de investigație, conturarea mai rapidă a perspectivei și valorificarea imediată a datelor prin fundamentarea lucrărilor de exploatare în fazele următoare. Concomitent cu aplicarea măsurilor luate pentru utilizarea mai bună a potențialului cadrelor geologice în cercetarea științifică și prospecțiune, precum și la unitățile de explorare geologică, o mai mare atenție trebuie acordată folosirii efective a geologilor din unitățile de exploatare la orientarea, dirijarea, documentarea și valorificarea lucrărilor geologice, în urmărirea exploatării rezervelor conturate.

În vederea ridicării activității geologice pe o treaptă calitativ superioară și realizării unei orientări eficiente a lucrărilor, au fost înființate noi unități teritoriale la Oradea pentru cercetarea și valorificarea apelor geotermale, la Comănești și în județul Mehedinți pentru cercetarea cărbunilor. De asemenea, au fost înființate noi laboratoare de analize fizico-chimice la întreprinderile de prospecțiuni și explorări geologice teritoriale și mărite capacitățile de lucru existente. Aceste acțiuni trebuie continuate avându-se în vedere intensificarea cercetărilor geologice preconizate și necesitatea asigurării volumului mărit de analize fizico-chimice ce vor fi solicitate pe parcursul executării lucrărilor și finalizării în termen a documentațiilor geologice cu calculul rezervelor.

Dezvoltarea bazei de materii prime, ridicată la nivel de problemă deosebită a economiei naționale, necesită ca ministerele cu care colaborăm să asigure utilajele și materialele diversificate în cantitățile și de calitate cerută de condițiile grele de lucru din activitatea geologică (instalații de foraj — sonde și sondeze —, platforme de foraj marin, motoare, grupuri de pompă, pompe submersibile, mașini de extracție de capacitate mare și instalații de foraj seismic portabile sau pe tractoare articulate, necesare dotării unităților de cercetare geologică, instalații de forat puțuri de diametru mare, care să asigure deschiderea și cercetarea zăcămintelor situate în condiții geologice și hidrogeologice grele, prăjini și burlane, atât pentru forajul cu sonde, cât și pentru forajul cu sondeze).

Programul de cercetare geologică pentru anul 1981, elaborat pe baza indicațiilor și orientărilor date de secretarul general al partidului, cu privire

la dezvoltarea bazei de materii prime minerale, corespunzător cerințelor economiei noastre naționale, prevede executarea de lucrări la un volum de finanțare cu aproape 500 milioane lei mai mare față de cel din anul 1980.

Pentru crearea condițiilor de realizare a planului pe anul 1981, în condițiile creșterii eficienței întregii activități de cercetare geologică, au fost stabilite direcțiile prioritare atât pentru petrol și gaze, cât și pentru substanțe minerale solide, dintre care menționăm: actualizarea și urmărirea sistematică a programelor speciale de concentrare a lucrărilor și întocmirea unor noi programe pentru obiectivele prioritare, precum și perfecționarea organizării echipelor complexe de specialiști și repartizarea lor pe zonele și obiectivele de primă perspectivă; creșterea vitezelor de foraj prin extinderea tehnologiilor perfecționate, prin reducerea timpilor neproductivi, îmbunătățirea utilizării parcului de instalații și a calificării personalului operativ; creșterea capacității de execuție atât la foraje cât și la lucrări miniere, pentru asigurarea realizării volumelor sporite de lucrări programate, la toate substanțele, etc.

La petrol, pentru fundamentarea și pregătirea realizării volumului mărit de foraj geologic, programat pe anul 1981 și în următorii ani, s-a prevăzut ca, pe lângă mărirea capacității de prelucrare a datelor seismice, să se realizeze și creșterea volumului de lucrări geofizice. Se va dezvolta într-o măsură mai mare cercetarea zonelor cu morfologie grea și geologie complicată, pentru care, prin programul stabilit împreună cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, se vor asigura utilaje cu parametri funcționali îmbunătățiți. Se vor executa foraje geologice pe numeroase zone și structuri prioritare, programate cu rezerve, din care pentru unele s-au întocmit programe speciale de concentrare a lucrărilor, încă din acest an. De asemenea, se va acorda o importanță sporită forajului de mare adâncime, a cărei pondere va reprezenta în anul 1981 cca. 23% din total foraj. Accentul se va pune pe perfecționarea metodelor de investigare a găurilor de sondă, domeniu cu implicații mari în ce privește calitatea și eficiența cercetării geologice și ritmul de punere în evidență de noi rezerve. Se prevede să se extindă metodele geofizice indirecte, de investigare a găurilor de sondă, care să permită stabilirea intervalelor saturate cu petrol și gaze. Totodată, se va trece în mod sistematic la investigarea complexă a găurilor de sondă pentru identificarea tuturor substanțelor minerale legate genetic de formațiunile traversate, ceea ce va avea un efect pozitiv asupra eficienței activității geologice.

Pentru gaze, lucrările de prospecțiune seismică vor fi intensificate în Depresiunea Transilvaniei și în zonele din exteriorul Carpaților, iar forajele geologice sînt programate în cuprinsul a 17 zone și structuri de prim interes, acordîndu-se importanță deosebită intensificării cercetărilor în zonele din exteriorul Carpaților, din Oltenia, Muntenia și Moldova.

Lucrările de cercetare geologică pen-

Gheorghe FULEA
adjunct al ministrului
minelor, petrolului și geologiei

(Continuare în pag. 29)

Utilizarea rațională a resurselor de muncă

ÎN PROCESUL creșterii noastre economice, forța de muncă joacă un rol hotărâtor atât sub aspect cantitativ, cât și, în egală măsură, al calității acesteia. Cunoscând faptul că nici un proces de producție nu se desfășoară fără intervenția omului, partidul nostru duce o politică consecventă de utilizare rațională a forței de muncă, de atragere în activități productive a tuturor resurselor disponibile, de pregătire a noilor contingente de lucrători,

aspecte privind ocuparea forței de muncă feminine sînt, pe de o parte, strîns legate de tradiție, iar, pe de altă parte, de eforturile fizice pe care le reclamă actualmente munca în anumite ramuri. Fără îndoială, numărul femeilor în aceste din urmă ramuri va crește pe măsura măririi gradului de mecanizare și automatizare a lucrărilor, care să contribuie la eliminarea unor munci fizice grele; creșterea gradului de ocupare a resurselor de muncă feminine

Tabelul nr. 1
Principalii indicatori demo-economici și zonele de polarizare pentru anul 1980 (în mii persoane)

	Populația totală		Populația ocupată		Resurse de muncă ce se pot elibera din agricultură		Resurse de muncă posibil a fi ocupate	
	Total	femei	Total	femei	Total	femei	Total	femei
Galați	301,4	144,9	122,3	46,8	0,4	0,2	12,0	11,9
Tecuci	108,1	54,4	31,2	14,2	1,3	0,9	11,6	8,4
Tg. Bujor	30,6	15,5	10,2	5,4	0,9	0,6	2,7	1,9
Berești	19,0	9,8	5,5	3,1	0,4	1,3	1,5	0,9
Pechea	29,8	14,8	9,8	5,4	0,6	0,4	2,4	1,6
Liești-Ivești	42,9	21,3	9,9	5,4	0,6	0,4	3,4	2,6
Cudalbi	17,1	8,5	6,1	3,1	0,4	0,2	1,6	1,1
Nicorești	11,7	5,9	3,9	1,8	0,3	0,2	1,0	0,6
Foltești	15,0	7,4	4,2	2,4	0,3	0,2	0,8	0,5
TOTAL	575,6	282,5	203,1	87,6	5,2	3,4	37,0	29,5

de ridicare în general a nivelului lor de calificare.

Un interes major se manifestă, în acest context, față de atragerea în producție a resurselor de muncă feminine, față de ridicarea rolului economic și politic al femeilor, în concordanță directă cu ponderea pe care o dețin în cadrul societății. Atragerea în cit mai mare măsură în producție a populației de muncă feminine este considerată și o sursă de acoperire a necesarului de forță de muncă în perspectivă. Analizînd felul în care această problemă a fost și va fi soluționată pînă în anul 1985, am întreprins un studiu de perspectivă asupra resurselor de muncă feminine și a opțiunilor profesionale ale femeilor din municipiul Galați.

Pentru început considerăm că se impune să facem cîteva referiri cu privire la ponderea ocupării populației feminine în totalul populației municipiului.

Orientarea investițiilor cu preponderență spre industria siderurgică și industria constructoare de mașini, ramuri ce solicită îndeosebi forță de muncă masculină, a determinat ca fluxul migratoriu dinspre mediul rural și alte județe ale țării, spre municipiul Galați, să creeze atât un excedent al populației masculine, comparativ cu cea feminină, cât și o ocupare în proporție mai redusă a resurselor de muncă feminine.

Pentru a analiza acest din urmă aspect, să urmărim evoluția ponderii femeilor în totalul resurselor de muncă ocupate în principalele ramuri. Datele ne arată că, în timp ce în industria construcțiilor de mașini, a materialelor de construcții și în construcții ponderea femeilor se menține între 10—20%, în alte ramuri (chimie, industrie alimentară și ușoară) această pondere depășește simțitor 50%. Evident, aceste

este condiționată însă și de orientarea unor investiții spre ramurile industriei ușoare, ca și de organizarea unor activități de industrie mică, în conformitate cu măsurile stabilite pe linie de partid și de staț în cursul anului trecut.

Analiza noastră și-a propus să evidențieze și principalii indicatori demo-economici, precum și zonele de polarizare pentru anul 1980 (tabelul nr. 1), de unde se desprind următoarele aspecte mai semnificative:

a) din populația feminină totală a municipiului Galați, care se ridică la 144,9 mii persoane, 46,8 mii persoane sînt

c) din totalul resurselor de muncă feminine posibil a fi atrase în producție, nu toate au solicitat încadrarea în ramurile neagricole, aspect care este pus și mai bine în evidență de tabelul nr. 2. Așadar, la nivelul anului 1980 abia o optime din numărul femeilor care au dorit să intre în producție au solicitat încadrarea în munci neagricole.

În vederea cunoașterii opțiunilor profesionale ale femeilor, s-a întreprins un sondaj de opinie pe un eșantion de circa 400 persoane. Iată aspectele cele mai semnificative care se reliefează în urma acestei investigații:

— opțiunile profesionale declarate sînt structurate în primul rînd în funcție de vîrstă. Astfel, 224 dintre femeile pînă la vîrsta de 30 de ani preferă să fie încadrate în meseriile care comportă un grad mai ridicat de instrucție și calificare tehnică, în meserii legate de dirijarea, supravegherea și întreținerea utilajelor moderne, cum ar fi cele de macaragiu, sudor, strungar, bobinator, operator etc.;

— o influență marcantă asupra opțiunilor profesionale o exercită nivelul studiilor. Mai mult de jumătate din totalul femeilor absolvente a 10 clase și a celor care au imbrățișat o meserie încă de pe băncile școlii, ca urmare a legăturii tot mai strînse a învățămîntului cu cerințele producției, a perfecționării sistemului de practică și de calificare profesională, se orientează spre calificarea în unități industriale, spre însușirea unei meserii și integrarea profesională în marile întreprinderi ale municipiului Galați, cum sînt: combinatul siderurgic, șantierul naval, întreprinderea mecanică pentru echipament hidraulic. Încadrarea în marile întreprinderi, care dispun de cea mai modernă aparatură, le creează sentimentul importanței și responsabilității sociale a muncii prestate.

Considerăm că soluția optimă pentru încadrarea tuturor resurselor de muncă feminine, potențial disponibile din municipiul Galați, este cea a dezvoltării unor capacități de producție în ramurile care pot crea locuri de muncă specifice pentru femei, cum ar fi industria ușoară, alimentară etc., precum și rea-

Tabelul nr. 2
Numărul femeilor din municipiul Galați care au solicitat încadrarea în munci neagricole (mii persoane)

	Perioada			
	1965	1970	1975	1980
Totalul populației feminine neocupate	40,5	42,0	44,1	48,0
Din care: numărul femeilor care au solicitat încadrarea în producție	1,579	5,503	4,189	6,192

ocupate în procesul de producție, în timp ce resursele de muncă posibil a fi atrase în producție ajung la 12,0 mii persoane. Situații asemănătoare se întîlnesc și în zonele de polarizare ale județului;

b) pe baza extrapolării făcute în anul 1980, din totalul resurselor de muncă posibil a fi atrase în producție la nivel de județ, de 42,2 mii persoane, 32,9 mii persoane reprezintă femeile. Din acest total ponderea cea mai mare o înregistrează forța de muncă feminină a municipiului Galați, urmată de cea existentă în orașul Tecuci, Liești-Ivești, Tg. Bujor etc.;

lizarea în unitățile industriale deja existente a unor utilaje care să permită folosirea lor de către femei în funcție de limitele potențialului de efort fizic care le caracterizează.

Realizarea acestor programe, ca parte componentă a planului unic de dezvoltare economico-socială, va asigura sporirea ponderii femeilor în rîndurile clasei muncitoare și pe ansamblu, în activitatea productivă și utilă societății, demonstrînd aportul în creștere pe care și-l aduc femeile în viața economico-socială a țării.

Adriana OLARU

Transferarea sarcinii de plan

DACĂ după încheierea unui contract (art. 43 al. 2 din Legea nr. 71/1969) se constată cauze, altele decât de forță majoră, care ar pune una din părți în imposibilitate de executare a contractului, ministerele, celelalte organe centrale și locale, centralele, cărora unitatea le este subordonată au obligația să ia măsurile necesare pentru a asigura executarea contractului respectiv. Printre multiplele măsuri ce se pot lua este și aceea de a transfera sarcina de plan la o nouă unitate furnizoare, cu respectarea condițiilor de fond și formă.

Având în vedere unele aspecte practice privind modul de executare a prevederilor art. 43 al. 2 din Legea nr. 71/1969, ca și dificultățile ce se ivesc uneori cu ocazia soluționării unor litigii — în unele situații organele arbitrale au pronunțat rezolvări contradictorii — propun ca art. 19 al. 2 din contractul model elaborat de Ministerul Industriei Ușoare, la baza căruia au stat avizele ministerelor și acordul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, să fie modificat astfel: „În situația în care se vor face transferuri de sarcini și se vor schimba întreprinderile furnizoare, condițiile de calitate, sortiment, cantitate și termenele de livrare vor rămâne aceleași ca în contractul inițial, garantându-se pe această cale beneficiarului posibilitatea de a acționa împotriva furnizorului efectiv pentru plata penalităților, respectiv a daunelor cuvenite pentru acoperirea prejudiciului produs prin nerespectarea condițiilor contractuale”.

Teodor HODOROGEA

jurisconsult
la Întreprinderea de confecții
din Bacău

Manual pentru concursul de admitere

PENTRU concursul de admitere în învățământul superior economic din 1980, la disciplina economie politică s-a indicat ca sursă de bază manualul de liceu pentru clasa a XI-a apărut în Editura didactică și pedagogică, ediția 1978. Pentru concursul din 1981, în care sint direct interesată, întrucât m-am hotărât să mă înscriu la A.S.E., până la sfârșitul lunii decembrie nu se anunțase încă nimic, dar este probabil — conform raționamentului de a se folosi manualul după care a învățat în liceu promoția care se prezintă pentru prima dată la concurs — că se va indica manualul apărut în 1979. Acest manual nu conține — pentru că nu avea cum (bunul de tipar fiind dat la 27 iunie 1979) — nici o referire la documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. Or, nu este de conceput abordarea temelor de economie politică cuprinse în manual fără cunoașterea acestor documente. De aceea propun Ministerului Educației și Învățământului să recomande ca bază de studiu manualul de clasa a XI-a apărut în anul 1980, oferind astfel o bază unitară de pregătire și — ceea ce este extrem de important — și de apreciere a candidaților la concursul de admitere din acest an.

Dorina PANAIȚE
București

ECOURI

Cărbune

În acest număr redăm extrase din corespondența primită de la Combinatul minier „Oltenia”, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și M.I.C.M. pe marginea problemelor ridicate în articolele publicate în „R.E.” nr. 31, 33, 37, 39 și 51 din 1980 sub titlul „Sporirea producției de cărbune”.

● Există și la beneficiari și la furnizori neajunsuri în ceea ce privește respectarea termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități de producție. Trebuie să recunoaștem că se mai înregistrează întârzieri în obținerea aprobărilor pentru expropriari în vederea predării emplasamentelor traseelor utilajelor ce urmează a se monta. De asemenea, odată intrate în exploatare, se mai manifestă deficiențe în întreținerea și exploatarea utilajelor.

În vederea îmbunătățirii activității în unitățile miniere s-au luat o serie de măsuri vizând: întreținerea utilajelor în scopul folosirii lor la indicii extensivi și intensivi programați, curățirea transportoarelor cu benzi de cauciuc, gospodărirea apelor, perfecționarea cadrelor care deservesc utilaje etc.

Pentru activitatea legată de descoperita cu un volum mic de realizat față de ceea ce au de realizat excavatoarele cu rotor, considerăm că autobasculantele ROMAN de 16 t și buldozerele S. 1500 și S. 1800 de fabricația românească corespund cerințelor carierelor.

Considerăm normal ca furnizorul să fie organizat și cu echipe de montaj, care să aibă un plan cu termene precise. După montaj, furnizorul să aibă obligația de a efectua probele tehnologice, până la atingerea parametrilor proiectați.

Virgil FĂTU

director tehnic producție
la Combinatul minier „Oltenia”

★ ★ ★

● În bazinele carbonifere au fost luate măsuri pentru intrarea în producție a unor noi mine și cariere la care s-au terminat cercetările geologice (Roșița, Ploștina, Motru Vest, Tismana II). Au fost deschise și au intrat în exploatare noi abataje (la minele Lupeni, Vulcan, Uricani) sau sint în fază finală cercetările geologice pentru deschiderea unor mine noi în județul Mehedinți.

În vederea dotării sectorului carbonifer cu utilaje de performanță ridicată și adaptate la specificul condițiilor proprii de lucru, au fost elaborate și sint în curs de realizare programe comune cu M.I.C.M. Ca urmare a acestor programe au fost puse în funcțiune sau sint în curs 12 excavatoare cu rotor, 4 mașini de haldat și circa 60 excavatoare cu lingură pentru cariere, 30 complexe mecanizate de abataj, 26 combine de înăntare și abataj pentru unitățile Combinatului minier Valea Jiului. Odată cu programele de dotare și mecanizare a unităților carbonifere s-a elaborat și graficul de asimilare a utilajelor mai solicitate, fiind prevăzute principalele faze de asimilare, termenele de realizare și responsabilii de acțiune.

Asigurarea forței de muncă, califica-

rea și ridicarea pregătirii profesionale a personalului constituie o preocupare de seamă, fiind o condiție de bază în realizarea sarcinilor de producție. Calificarea muncitorilor pentru unitățile carbonifere se asigură prin trei grupuri școlare miniere, iar ridicarea pregătirii profesionale se realizează prin cursuri de perfecționare. Ca urmare a îmbunătățirii permanente a condițiilor de locuit, social-culturale, a realizării unui număr din ce în ce mai mare de apartamente și garsoniere, s-a obținut o mai mare stabilitate a cadrelor și o reducere a fluctuației forței de muncă.

În problemele de perfecționare a actualului cadru organizatoric din bazinul Oltenia menționăm că prin documentațiile de investiții au fost prevăzute și s-au realizat spații de depozitare a cărbunelui și mijloacele de încărcare corespunzătoare. În prezent este în construcție un nou depozit în zona dispecerului central Rovinari.

O. ARBAGIAN

director în Ministerul Minelor
Petrolului și Geologiei

★ ★ ★

Pentru a veni în sprijinul minerilor s-au luat măsuri în vederea realizării în întreprinderile M.I.C.M. a subsansamblelor integrate la maximum, având drept scop reducerea ciclului de montaj general pe șantierele beneficiarilor, pentru realizarea a 3 dispozitive de strunjit platformele rotitoare de la excavatoare și mașinile de haldat, direct pe platformele de montaj, eliminându-se astfel importul. S-a reglementat activitatea de asistență tehnică și respectiv asigurarea pieselor de schimb. Astfel, s-a organizat la Fărcășești un depozit de piese de schimb pentru utilajele în termen de garanție și post-garanție.

Realizarea de mașini și utilaje cu performanțe ridicate și adaptate condițiilor de lucru specifice din cariere, se face pe baza studiilor tehnico-economice de asimilare a fiecărui produs, care se elaborează de institutele de specialitate ale M.M.P.G. în colaborare cu unitățile de proiectare și execuție din cadrul M.I.C.M. și în care se ține seama de condițiile de exploatare. Pentru asimilarea unor autobasculante de șantier care să corespundă cerințelor de exploatare din bazinul carbonifer al Olteniei, întreprinderile M.I.C.M. au terminat pregătirea fabricației unui nou tip de autobasculantă pentru șantier, care are rama șasiului întărită, centrul de greutate coborât pentru asigurarea unei mai bune stabilități, sistem de frinare integral pneumatic, cutie de viteză cu rapoarte de transmisie mărite (de la 1-3 trepte la 3-5 trepte), cu comanda la podea, cilindru hidraulic de basculare amplasat sub benă în partea anterioară etc. Prototipul acestei autobasculante a fost în probe de duranță la Rovinari unde a dat rezultate bune. De asemenea, se află în curs de realizare prototipul unei autobasculante modernizate pentru șantier, care va fi echipată cu motor de putere mărită la 250-280 CP.

Ion CAPĂJINA

director în Ministerul Industriei
Construcțiilor de Mașini

Aspecte economice ale organizării activității de recondiționare a pieselor și subansamblelor

NOUA REGLEMENTARE în domeniul gospodăririi fondurilor fixe, introdusă prin Legea adoptată în decembrie 1980 de către Marea Adunare Națională, prevede că în siguranța necesarului de piese de schimb, o pondere tot mai importantă trebuie să o reprezinte recuperarea și refolosirea. Aceasta se poate realiza prin recondiționare, a pieselor de schimb și subansamblelor rezultate la efectuarea reparațiilor sau la dezmembrarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor scoase din funcțiune, economisindu-se astfel un important volum de muncă socială, de combustibili și energie.

Ca urmare a uzurii fizice, piesele și subansamblele de mașini pierd, din greutatea lor totală, un procent înfim de metal (între 0,1 și 0,0001 la sută), care însă — prin implicațiile asupra fiabilității mașinilor — obligă la înlocuirea integrală a pieselor uzate, cu toate aspectele economice care decurg de aici; se apreciază că uzura fizică a metalelor determină anual o pierdere echivalentă cu 20 la sută din valoarea mașinilor produse.

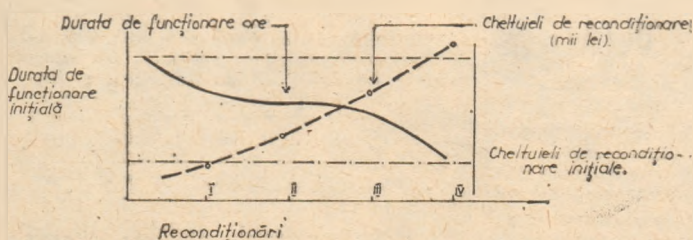
Aceasta nu impune însă, decât rareori, transformarea pieselor uzate în fier vechi. Știința și tehnica contemporană, practica a numeroase întreprinderi au demonstrat cu prisosință că în foarte multe cazuri, **înlăturarea uzurii fizice prin recondiționare este mai eficientă decât înlocuirea cu piese noi.**

Iată un exemplu simplu. Înlocuirea unei buce uzate, în greutate de 1 kg, cu alta nouă presupune, pentru confecționarea acesteia din urmă, un consum de 1,8 kg de metal (inclusiv adaosul de prelucrare). Recondiționarea bucei uzate, prin aplicarea unui strat de metal, consumă numai 25 g (inclusiv pierderile tehnologice).

În acest sens se impune **organizarea judicioasă a activității de constatare, cercetare și clasificare a pieselor de schimb uzate**, după criterii rigurose definite, cum sînt natura uzurii, gradul de uzură etc. Acest aspect trebuie luat neapărat în considerare la adoptarea deciziilor de recondiționare, deoarece activitatea amintită presupune existența unei anumite dotări tehnice — aparate de măsură și control — care generează cheltuieli în plus față de cele nemijlocit legate de recondiționarea propriuzisă. Folosirea A.M.C.-urilor existente în întreprinderi, pentru constatarea și cercetarea pieselor uzate le-ar scoate pe o perioadă de timp din utilizarea curentă, în scopurile producției nemijlocite, cu implicațiile care decurg de aici pentru fiabilitatea mașinilor și instalațiilor și pentru calitatea produselor. Pe de altă parte, executarea recondiționării de către fiecare întreprindere, cu forțe proprii, atrage după sine creșterea sensibilă a cheltuielilor indirecte, care nu întotdeauna ar fi acoperită de efectele care se obțin.

Iată de ce, în cazurile unor piese de schimb de același tip sau înrudite și care se consumă în cantități mari, se impune **centralizarea recondiționării acestora în unități specializate teritorial sau pe ramură**, ori într-un număr restrîns de unități productive în care să se creeze în acest scop verigi structurale, dotate tehnic corespunzător.

În afara cerințelor de ordin tehnic și organizatoric, trebuie luat în considerație și faptul că (așa cum arată graficul nr. 1)

Graficul nr. 1: Relația dintre evoluția cheltuielilor pentru recondiționări repetate (I, II, ... N) și evoluția duratei de funcționare pe care acestea o asigură.

creșterea cheltuielilor pentru recondiționări succesive este invers proporțională cu durata de funcționare.

Din grafic rezultă că peste un anumit număr de recondiționări — în cazul de mai sus, mai mare de două — acestea nu mai sînt oportune nici din punct de vedere tehnic și nici economic, cheltuielile pentru recondiționare crescînd mai repede decît reducerea duratei de funcționare, ceea ce pledează pentru scoaterea definitivă din uz a pieselor respective.

PENTRU A URMĂRI eficiența recondiționării pieselor uzate este necesară analiza comparativă pe anumite perioade — lună, trimestru, an — a unor indicatori realizați în cadrul acestei activități și anume:

1. **cantitățile** de piese ce au fost recondiționate, comparativ cu cele înlocuite cu piese noi;
2. **economiile** bănești și de metal obținute prin recondiționarea pieselor;
3. **economiile** rezultate în urma prelungirii duratei de funcționare a pieselor recondiționate, față de:
 - piesele vechi înlocuite,
 - piesele de schimb noi.

O importanță deosebită pentru organizarea pe baze științifice a recondiționării pieselor și subansamblelor are **alegerea celei mai eficiente metode de recondiționare**, aceasta depinzînd de particularitățile și proporția uzurii, de materialul și de tehnologia de fabricație a pieselor, de solicitările la care acestea sînt supuse în procesul exploatării. Practica recondiționării pieselor, bazată pe gama largă de procedee tehnologice și de concepere constructivă pe care le oferă știința și tehnica contemporană, a demonstrat că deciziile ce pot fi luate au în vedere diverse situații: cînd cerințele tehnice se pot asigura numai prin aplicarea unui anumit procedeu de recondiționare (cazuri rar înlînite); cînd aceste cerințe pot fi satisfăcute optînd între **mai multe procedee** (situația caracteristică majorității cazurilor); cînd, sub aspect tehnic, recondiționarea **nu poate fi realizată**. În primele două cazuri, odată cu stabilirea modalității tehnice de recondiționare se cere să se determine **eficiența economică** a acesteia. Sub aspect economic, hotărîrea de recondiționare trebuie să țină seama de următoarele elemente:

- costul recondiționării — în toate variantele tehnologice posibile — și durata de funcționare pe care aceasta o asigură;
- posibilitățile de achiziționare a pieselor și subansamblelor;
- prețurile de producție și termenele posibile de livrare — de către unități economice specializate în producerea utilajelor pentru care piesele și subansamblele respective sînt componente, sau de către unități economice specializate în producerea pieselor de schimb;
- urmările eventualei casări definitive a pieselor și subansamblelor uzate.

Analiza temeinică a aspectelor menționate poate duce la una din următoarele **concluzii**:

1. recondiționarea este eficientă, urmînd să fie efectuată printr-un procedeu tehnologic optim sau aproape de cel optim;
2. recondiționarea nu este eficientă, impunîndu-se achiziționarea din afară sau execuția unor piese sau subansamble noi (deci, piesa uzată trebuie casată);
3. recondiționarea nu este eficientă, urmînd să fie casate — împreună cu piesa uzată — subansamblul respectiv sau chiar mașina întregă.

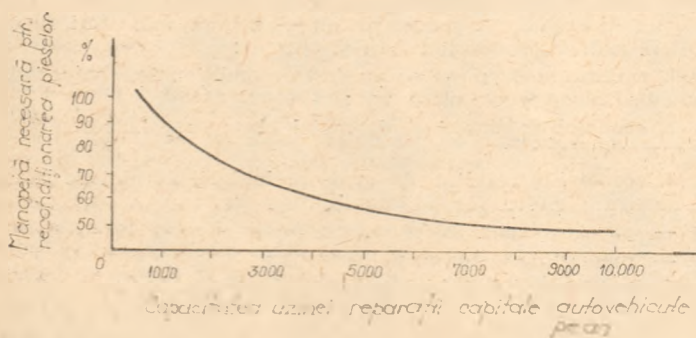
EFICIENȚA RECONDIȚIONĂRII pieselor sau subansamblelor nu trebuie privită îngust, după interesul local, ci din punctul de vedere al economiei naționale, în sensul că trebuie luate în considerare nu numai costul recondiționării în unitatea respectivă, ci și alte aspecte economice — consumul de metal, energie, combustibil, muncă, precum și cele ce apar

în sfera exploatării pieselor respective, cum sînt: durata de funcționare, siguranța în exploatare, costurile cu întreținerea și reparațiile utilajelor etc.

Costul recondiționării, ca element determinant al deciziei pentru executarea acesteia, se determină pe baza unei relații simple: $Cr = Cd + Ci$ (1). Costul recondiționării unei piese din lot va fi dat de raportul $(Cd + Ci) : Npr$ (2).

Recondiționarea sau casarea unei piese uzate este oportună atunci cînd raportul $Cr : (Kdf \cdot Df)$ este mai mic sau cel mult egal cu raportul $Ppn : Df$ (3).

Evident, costul recondiționării unei piese se reduce odată cu creșterea (în anumite limite) a capacității de recondiționare a unității executante, această reducere realizîndu-se atît pe seama cheltuielilor de muncă vie directă, cit și pe seama celor convențional-constante. După cum arată unele studii privind recondiționarea pieselor de schimb auto, cheltuielile cu retribuția directă se reduc de la 100 la sută pentru o uzină cu capacitatea de 500 de reparații capitale, la 65 la sută cînd capacitatea acesteia este de 5 000 RK. Costul recondiționării scade foarte puțin peste această capacitate, ceea ce nu justifică depășirea ei. Astfel, dublarea capacității de reparații capitale de la 5 000 la 10 000/an — ceea ce înseamnă investiții mari — are ca urmare o reducere relativ minoră a costului recondiționării — de la 60 la sută la 45 la sută (vezi graficul nr. 2).

Graficul nr. 2: Raportul dintre capacitatea de reparații capitale și cheltuielile de manoperă pentru recondiționarea pieselor

La determinarea oportunității și eficienței recondiționării pieselor trebuie avute în vedere nu numai posibilitățile tehnice de realizare a acestora și condițiile economice nemijlocite, ci și uzura morală a mașinii, utilajului din care fac parte piesa sau subansamblul propuse spre recondiționare.

Comparînd costul unitar de producție al produselor executate cu o mașină nouă (care ține seama de progresul tehnicii) și cu o mașină veche — care poate fi mai mic, egal sau mai mare, cu costul celor două mașini — care, pentru fiecare cost unitar de producție al produselor, poate fi, de asemenea, mai mic, egal sau mai mare, se poate trage concluzia dacă mașina veche poate fi considerată uzată moral și, deci, devine inoportună, ineficientă recondiționarea pieselor uzate din această mașină — sau dacă ea să fie păstrată în funcțiune.

Pentru determinarea eficienței economice a recondiționării pieselor și subansamblelor se recomandă folosirea următoarei relații matematice: $Cr + (Tf - Kc \cdot Tf) \cdot V$ este mai mic sau cel mult egal cu Cpn (4).

Costul unitar al recondiționării va fi cu atît mai redus, cu

cît este mai mare numărul de piese ce se recondiționează, rducere ce se asigură prin micșorarea cotei-părți privind cheltuielile de pregătire și cheltuielile indirecte pe unitatea de piesă recondiționată. În general, recondiționarea pieselor și subansamblelor este cu atît mai eficientă, cu cît este mai mare numărul de mașini (utilaje) care au aceeași piesă și care sînt exploatare în condiții asemănătoare, deci care au un grad de uzură apropiat.

RECONDIȚIONAREA pieselor trebuie fundamentată însă și sub aspectul eficienței economice în producție a funcționării utilajului la care aceasta se aplică. Pentru o astfel de apreciere se poate recurge la compararea duratelor de execuție și de recondiționare a piesei (subansamblului) în cadrul întreprinderii și în afara acesteia. Dar această comparație nu reflectă întotdeauna eficiența recondiționării sau a achiziționării unor piese noi, sub aspectul utilizării mașinii reparate — deoarece durata avută în vedere poate include și zile nelucrătoare modificări ale coeficientului de schimburi etc. De aceea, recomandăm o comparație valorică, în sensul că valoarea producției ce s-ar putea obține pe utilajul ce urmează să fie reparat, dacă ar funcționa în timpul recondiționării piesei, să fie mai mică sau cel mult egală cu valoarea producției ce se poate obține în perioada de timp echivalentă cu cea necesară fabricării cu forțe proprii sau achiziționării din afară a unei piese noi.

Importanța deosebită a recondiționării pieselor și subansamblelor, îmbunătățirea organizării și desfășurării acestei activități nu trebuie să frîneze însă preocuparea institutelor de cercetări și inginerie tehnologică și a întreprinderilor producătoare pentru ridicarea continuă a calității mașinilor și utilajelor, sub aspectul fiabilității și durabilității.

P. VAGU

(1) Cr reprezintă costul recondiționării unui lot de piese identice; Cd — cheltuieli directe (retribuții, materiale, cheltuieli de transport etc.); Ci — cheltuieli indirecte (cota parte din cheltuielile generale ale întreprinderii și ale secției etc.).

(2) Npr reprezintă numărul pieselor ce urmează a fi recondiționate. În cazul cînd nu au fost efectuate, de către veriga structurală beneficiară, operațiile de constatare și clasificare înainte de a le trimite spre recondiționare, Npr se determină cu ajutorul relației: $Npr = Ntp \cdot Kr$, în care: Ntp reprezintă numărul total de piese din lotul trimis spre recondiționare; Kr — coeficientul de recondiționare (proporția pieselor ce urmează să fie recondiționate de veriga executantă, în % din totalul pieselor primite spre recondiționare).

(3) Df reprezintă durata de funcționare a unei piese noi (în ore); Kdf — coeficientul duratei de funcționare (care arată cu cît este mai mare sau mai mică durata de funcționare a piesei recondiționate, față de cea a piesei noi); Ppn — prețul unei piese noi. În cazul cînd Kdf este mai mare decît 1, recondiționarea este rațională, chiar dacă Cr este mai mare decît Ppn .

(4) Cr reprezintă costul recondiționării (în cazul cînd recondiționarea se execută în afara întreprinderii, prin colaborare tehnologică sau cooperare, în costul recondiționării se includ și cheltuielile de transport, de asistență tehnică, de deplasare etc.); Tf — termenul de funcționare a piesei noi; Kc — coeficientul de corecție a calității piesei în urma recondiționării (acest coeficient se stabilește pe baza determinărilor de laborator sau efectiv în producție, precum și pe baza datelor de exploatare. Kc este mai mic decît 1 dacă durata de funcționare a piesei recondiționate este mai mică decît a piesei noi luînd în considerare oboseala materialului din care este executată piesa veche, condițiile tehnologice în care s-a realizat recondiționarea, gradul de uzură a piesei înainte de recondiționare etc.); Kc este egal cu 1 sau mai mare, în condițiile în care gradul de uzură a piesei ce se recondiționează este redus și cînd se aplică metode moderne de recondiționare); V — valoarea producției (calculată ca medie) ce se poate obține cu utilajul (mașina) la care s-a folosit piesa recondiționată, în unitatea de timp de funcționare; Cpn — costul unei piese de schimb noi.

• Reparații capitale la mașini-unelte, instalații tehnologice și de ridicat, mijloace de transport intern, recondiționări de motoare și echipamente electrice, confecționarea și recondiționarea de piese de schimb constituie profilul activității noii secții, cu rolul de „mecanic-șef de zonă”, intrată în funcțiune la Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău. Ea va realiza anual un volum de producție-marfă de aproape 100 milioane de lei pentru unități industriale din județ și din afara acestuia.

• Incărcarea prin sudură cu electrozi speciali a părților uzate ale matrițelor permite Întreprinderii mecanice de material rulant din Pașcani să prelungească durata de serviciu a acestor piese din oțeluri speciale, în greutate de 500—1000 kg,

care înainte erau date la retopit. În 1980, în această unitate au fost recondiționate un număr important din 25 tipuri de piese și subansamble, reprezentînd un total de peste 800 tone de metal. Programul elab-

INIȚIATIVE — REZULTATE

borat pentru intensificarea acțiunii prevede ca în acest an recondiționarea să se extindă la 56 de repere pentru vagoane de marfă.

• Întreprinderea „Energoreparații” a extins metoda efectuării reparațiilor la utilajele și instalațiile din termocentrale,

prin înlocuirea unor subansamble întregi, cu altele — noi sau recondiționate — pregătite în prealabil. Cu acest prilej se aplică și îmbunătățiri constructive, concepute pe baza studierii comportării în funcționare a agregatelor și constatării punctelor de uzură intensă ale celor înlocuite. Astfel, rotorii și carcasa pompelor de evacuare a cenușii, ejectoarele, ciocanele morilor de cărbune se confecționează dintr-o fontă aliată specială, iar capetele de lovire și blindajele morilor dintr-un oțel înalt aliat cu crom, realizat după o rețetă proprie — materiale mult mai rezistente decît cele folosite anterior. În acest mod s-au executat, în termene scurte și de calitate superioară, reparații la centralele termoelectrice Rovinari, Oradea, Doicești, Ișalnița, Mintia, Turceni.

O CONCEPȚIE DE LARGĂ PERSPECTIVĂ PRIVIND EDIFICAREA UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

INFĂPTUIREA marilor deziderate — o lume mai bună și mai dreaptă pentru toate popoarele și pentru toți oamenii, o nouă ordine economică internațională — pentru care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu mizează cu consecvență, presupune abordarea și rezolvarea curinzătoare a problemelor complexe care decurg din cerințele de progres ale societății contemporane. Progresul social-istoric implică înlăturarea vechilor structuri și relații economice care îndinsec decalajele între nivelurile de dezvoltare ale diferitelor țări, perpetuează raporturi de inegalitate și de opresiune, împiedică prosperitatea unora în detrimentul dezvoltării altora, creează focare de tensiune, generând serioase pericole pentru pacea și securitatea internațională.

Premise esențiale ale păcii și securității pe planeta noastră

UN MERIT REMARCABIL, al Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl constituie atenția deosebită acordată analizei științifice a lumii contemporane, viața confirmând pe deplin aprecierile și previziunile emise.

Așa cum subliniază președintele Nicolae Ceaușescu „Realizarea noii ordini economice internaționale, lichidarea subdezvoltării constituie o problemă fundamentală a zilelor noastre. Fără soluționarea ei este greu să se întrevadă depășirea greutăților generale de ordin economic, a dificultăților generate de criza economică. Totodată, fără aceasta este greu să se întrevadă rezolvarea unor probleme complexe din alte domenii, ținând seama că accentuarea diferențierilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare determină inevitabil noi ciocniri, cu consecințe greu de prevăzut.“¹⁾

În condițiile menținerii vechii ordini economice internaționale, careia i s-au adus doar modeste modificări, deceniul care s-a încheiat a reprezentat într-o măsură însemnată o perioadă a deceptiilor și instabilității manifestate pe un front larg în economia mondială. Actuala situație economică internațională poate fi caracterizată prin manifestarea crizelor economice, energetice, financiar- valutare mondiale care, într-un fel sau altul, direct sau indirect, sînt resimțite în toate sau aproape toate țările lumii. În acest context se manifestă și procesul de extindere și accentuare a unor fenomene negative în relațiile economice și politice internaționale.

Potrivit unor date provizorii, creșterea medie a produsului intern brut pe plan mondial a fost în 1980 de numai 2% față de 3,3% în 1979, iar pentru anul 1981 se previzionează menținerea, în linii generale, a acestui ritm scăzut de creștere. Acest declin al creșterii economice are loc în condițiile menținerii și chiar accentuării asincronismului între fazele ciclului economic între diferite țări capitaliste.

Aceste țări au înregistrat în perioada 1970—1978 o încetinire a creșterii economice față de deceniul 1960—1970, concretizată în diminuarea ritmului mediu anual de creștere a producției industriale de la 6,1% la 3,4%, a producției agricole de la 1,2% la 1%, a investițiilor globale de la 5,6% la 1,5%, a exporturilor de la 8,7% la 5,7%, a importurilor de la 9,1% la 5,1%. În schimb rata medie a inflației a crescut între cele două intervale de la 4,2% la 9,4%²⁾.

O anumită încetinire a dezvoltării economice au înregistrat în ultimii ani și majoritatea țărilor socialiste. O serie de țări:

¹⁾ Nicolae Ceaușescu „Comerțul exterior și cooperarea economică internațională“. Din gândirea economică a președintelui României. Ed. politică, București, p. 205

²⁾ World Development Report, 1980, The World Bank, August 1980. Sînt cuprinse Australia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Irlanda, Italia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Noua Zeelandă, Olanda, R.F.G., S.U.A., Suedia

³⁾ Nicolae Ceaușescu, „Comerțul exterior și cooperarea economică internațională“. Din gândirea economică a președintelui României, Ed. politică, București, 1980, p. 231

⁴⁾ Idem, p. 221

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, „Lichidarea subdezvoltării, a decalajelor dintre state, făurirea noii ordini economice internaționale — probleme cardinale ale zilelor noastre“. Din gândirea social-politică a președintelui României. Ed. politică, București, 1974, p. 59

socialiste și-au prevăzut sarcini de creștere atenuate a producției materiale și pentru anul 1981. Cu unele excepții, aceste ritmuri se situează totuși la un nivel sensibil superior față de previziunile emise pentru țările capitaliste. Aceste evoluții nefavorabile ale economiei mondiale, chiar dacă sînt sensibil nuanțate între grupe de țări și între diferite țări, atestă temeinicia aprecierilor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu care arată că trebuie „să ținem seama de faptul că efectele crizei economice nu se opresc la granițele țărilor socialiste, că sistemul socialist nu poate trăi independent, nu se poate rupe de economia mondială, de diviziunea muncii pe plan mondial, de colaborarea economică internațională“. Este încă o dovadă a profundului realism și a caracterului științific al analizelor făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, diferitelor fenomene și procese ce au loc în economia mondială.

Dacă economia mondială în ansamblul său este confruntată cu probleme dificile, pentru țările în curs de dezvoltare, mai ales pentru cele mai puțin dezvoltate dintre ele, dificultățile sînt mult mai grave. „O problemă fundamentală a lumii de azi — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — o reprezintă lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și sărace, ca urmare a îndelungatei dominații imperialiste și coloniale. Noi pornim de la faptul că lichidarea subdezvoltării interesează majoritatea popoarelor, implicit pe cele dezvoltate, deoarece acest fenomen se repetă în mod direct și asupra vieții tuturor statelor, alimentînd instabilitatea și criza, care nu pot fi soluționate în mod parțial, ci numai în contextul ansamblului vieții economico-sociale mondiale“⁴⁾.

Deocamdată, în ciuda eforturilor întreprinse inclusiv sub egida Organizației Națiunilor Unite, în cadrul căreia s-au instituit „decenii ale dezvoltării“, decalajele economice nu numai că nu s-au redus, ci s-au accentuat. Astfel în ceea ce privește nivelul produsului intern brut pe locuitor, decalajul dintre țările cu o dezvoltare medie și țările industriale dezvoltate a crescut de la 4 395 dolari în 1960 la 8 163 în 1980; în cazul țărilor slab dezvoltate, acest decalaj a crescut în aceeași perioadă de la 5 023 dolari la 9 439 dolari.

Ca atare, în concepția românească, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în centrul preocupărilor referitoare la edificarea noii ordini economice internaționale se află problema lichidării subdezvoltării. În acest context apare evident faptul că pentru a elabora soluții eficiente și durabile este necesară abordarea unor schimbări conceptuale și categoriale, structurale și instituționale, vizînd ansamblul vieții economice, într-o concepție globală.

În cadrul unei asemenea strategii globale, rolul prioritar revine, conform concepției românești, efortului propriu al țărilor rămase în urmă în procesul dezvoltării, care este menit să creeze o bază tehnico-materială nouă, să consolideze independența economică și politică și să asigure ridicarea nivelului de trai al maselor. Astfel, președintele României aprecia că „Desigur, accelerarea procesului de industrializare, de ridicare economică și socială a țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare trebuie să aibă, în primul rînd, la bază eforturile proprii ale fiecărui popor pentru punerea cit mai largă în valoare a bogățiilor naturale ale țării sale“⁵⁾.

Strategia națională presupune diversificarea producției industriale și agricole interne, prin crearea de noi ramuri și subramuri, prin promovarea unor noi culturi agricole și industrializarea acestui sector, precum și prin dezvoltarea sectorului serviciilor, prin crearea unei infrastructuri adecvate. Pentru aceasta este necesar, așa cum rezultă în mod convingător și din concepția și experiența țării noastre, ca fiecare țară în curs de dezvoltare să elaboreze, în funcție de condițiile sale social-economice concrete, programe naționale de scurtă și de lungă durată, care să asigure progresul social-economic, să determine intensificarea eforturilor proprii pentru mobilizarea și valorificarea la maximum, în conformitate cu interesele și naștințele poporului respectiv, a resurselor naturale, financiare și umane de care dispune. Din această perspectivă, o importanță deosebită prezintă propunerea președintelui României de a se elabora un program de perspectivă pînă în anul 2000, cu o primă etapă în 1990, care să prevadă măsuri concrete pentru dezvoltare mai intensă a economiei statelor în curs de dezvoltare.

O cerință obiectivă a epocii contemporane

UNUL DIN MARILE MERITE ale președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este acela că a argumentat în opera sa teoretică și a demonstrat în acțiunea practică că promovarea și dezvoltarea raporturilor internaționale pe baza principiilor noi nu este un deziderat subiectiv, ci o cerință obiectivă care decurge din însăși natura marilor schimbări revoluționare, sociale și naționale care s-au petrecut și se petrec în lumea contemporană.

Principiile dreptului și relațiilor internaționale formează un sistem unitar și indivizibil, ale cărei componente se află, în raport cu celelalte, într-o strinsă interacțiune și intercondiționare. În cadrul acestui sistem unitar România socialistă milită pentru respectarea suveranității politice și economice, acest atribut fundamental al statelor exprimând dreptul de a decide de-sine-stătător asupra propriilor destine, de a-și rezolva problemele interne și internaționale fără vreun amestec din afară, și în același timp, fără a știrbi drepturile altor state și normele justiției și echității internaționale. Totodată, în concepția românească aceasta implică respectarea integrității teritoriale, a independenței naționale, a egalității în drepturi, a neamestecului în treburile interne ale altor state, aplicarea principiului avantajului reciproc, al nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

În condițiile transformărilor profund revoluționare ce se produc neîncetat în lume, acest eșafodaj al raporturilor internaționale, inclusiv și al celor economice, trebuie să cunoască asemenea schimbări care să fie în consens cu cerințele noii ordini economice mondiale. În acest context, este necesar așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu ca în practica colaborării economice internaționale „să fie eliminate barierele artificiale și clauzele discriminatorii care îngustează schimbul liber și cooperarea egală între națiuni”⁶⁾.

Potrivit concepției președintelui țării noastre, întărirea unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, intensificarea colaborării și cooperării dintre ele, a intrajutorării reciproce în vederea soluționării cu forțe comune a problemelor stricte cu care se confruntă în procesul dezvoltării lor economico-sociale este un obiectiv de primă însemnătate și un element important al strategiei pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale.

Cooperarea dintre aceste țări pe multiple planuri nu exclude, ci dimpotrivă presupune promovarea unor raporturi cât mai largi comerciale și de cooperare cu toate celelalte state. Pornind de la o asemenea înțelegere tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa că „Eu înțeleg noua ordine economică nu ca ceva ce opune două grupuri de state, ci ca o formă de colaborare nouă între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, care să asigure progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă și, totodată, stabilitatea economiei mondiale, deci și dezvoltarea în continuare a țărilor avansate”⁷⁾.

Totodată, trebuie acționat în direcția îmbunătățirii sistemului generalizat de preferințe nediscriminatorii și neciprocice în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. Practica relațiilor economice dintre țările bogate și sărace impune încheierea de acorduri și contracte de vânzare-cumpărare pe termen lung care să dea stabilitate schimburilor comerciale. O importanță deosebită o prezintă reglementarea corectă a condițiilor în care își desfășoară activitatea în țările slab dezvoltate, companiile străine, prin introducerea controlului național atât în ceea ce privește exploatarea diferitelor resurse naturale, cât și participarea la beneficii.

Unul din obiectivele fundamentale ce se impune a-și găsi cele mai adecvate soluții în realizarea noii ordini economice internaționale îl reprezintă soluționarea judicioasă a problemei materiilor prime și a energiei. În concepția României, fiecare popor trebuie să dispună liber de resursele și bogățiile naționale avându-se în vedere, în același timp, satisfacerea cerințelor de materii prime ale tuturor țărilor în vederea dezvoltării lor economico-sociale. Totodată, este necesară stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industrializate, a unei corelații corespunzătoare între acestea și prețurile produselor agricole, precum și între costurile combustibilului și energiei și ale celorlalte produse. În acest scop este necesar să se adopte unele principii și măsuri concrete menite să înlăture fluctuațiile speculative de natură a dezorganiza desfășurarea normală a relațiilor economice internaționale, să se pună capăt creșterii sau scăderii artificiale a prețurilor, să se asigure stabilitatea acestora pentru o pe-

rioadă de mai mulți ani. Pe baza acestor considerente, țara noastră a acordat o mare atenție creării în cadrul UNCTAD, Programului integrat pentru reglementarea comerțului internațional cu materii prime și constituirea Fondului comun de finanțare a stocurilor internaționale de materii prime.

O altă componentă esențială a noii ordini economice o constituie accesul larg, fără discriminări sau bariere, al fiecărei țări, la cuceririle științei și tehnicii contemporane. Știința și tehnica, care au devenit un important factor al dezvoltării economice, trebuie să devină și un factor al reducerii decalajelor economico-sociale dintre state. România consideră că în vederea înlesnirii accesului țărilor în curs de dezvoltare, a tuturor statelor, la cuceririle științei și tehnicii celei mai moderne sînt necesare măsuri concrete pentru realizarea unui larg transfer de tehnologie. În acest scop este necesar să se elimine restricțiile, discriminările și alte bariere din calea comerțului cu brevete și know-how, a cooperării tehnico-științifice între state.

În concepția țării noastre, o importanță deosebită pentru progresul economic și social al tuturor popoarelor și în special al celor în curs de dezvoltare o are punerea în valoare și utilizarea eficientă a resurselor umane. În această direcție prima mare problemă care trebuie rezolvată de către țările rămase în urmă este lichidarea analfabetismului, democratizarea instrucției publice și cuprinderea în procesul școlarizării. O altă cerință importantă a valorificării resurselor umane o constituie pregătirea și creșterea calificării forței de muncă și sporirea ponderii sale în totalul populației.

În procesul de instaurare a noii ordini economice internaționale este necesar ca țările rămase în urmă să primească un ajutor mai substanțial material și financiar care să contribuie la eforturile de depășire a decalajelor economice. În acest context, țara noastră a acordat o mare atenție propunerii de constituire a Fondului comun de dezvoltare, prin contribuția țărilor industrializate cât și din economiile realizate pe baza reducerii cheltuielilor militare. Țările în curs de dezvoltare au primit în anul 1980 un ajutor total de circa 30 miliarde dolari de la țările dezvoltate capitaliste, socialiste și de la țările membre ale O.P.E.C., adică mai puțin de 8 la sută din totalul datoriei lor externe care s-a acumulat în decursul anilor și care se ridică la sfîrșitul anului 1980 la circa 400 miliarde de dolari.

Un alt domeniu de instabilitate, care influențează negativ toate țările lumii, este cel financiar-valutar. Soluția ieșirii din criza monetară se află în instituirea unei ordini monetare care să prevadă modalități de mobilizare a capitalurilor și de dirijare a lor, în condiții echitabile, înspre țările în curs de dezvoltare. Numai în acest cadru, cursurile valutare vor putea garanta echivalența schimburilor internaționale și, prin mecanismul de creare și repartizare a lichidităților internaționale, sistemul monetar internațional va putea sprijini procesul dezvoltării.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, este profund interesată în participarea activă la circuitul mondial de valori, în asigurarea diviziunii internaționale a muncii pe baze echitabile care să ducă la lichidarea decalajelor economice, tehnologice, la rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea. Concepția și soluțiile preconizate de președintele țării noastre cu privire la noua ordine economică mondială se bucură de o înaltă prețuire în întreaga lume.

Ancorarea activă a complexului economic național al României socialiste în diviziunea internațională a muncii constituie o trăsătură fundamentală a politicii economice externe a partidului și statului nostru, caracterizată printr-o largă deschidere spre fluxurile mondiale de valori materiale și spirituale. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., „o orientare de bază a viitorului cincinal o constituie participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării în domeniul producției, al științei și tehnologiei, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrate și consolidarea rezervelor valutare ale țării”.

Acționînd cu fermitate și perseverență pentru promovarea cauzei colaborării economice în spiritul concepției de largă perspectivă privind edificarea noii ordini economice internaționale a președintelui Nicolae Ceaușescu, țara noastră are totodată, în vedere profunda semnificație politică a acestei colaborări, de contact și apropiere între națiuni, de stimulare a destinderii. Intensificarea și diversificarea colaborării economice dintre toate țările lumii în lumina principiilor ce străbat cu fermitate și clarviziune concepția și creația de înalt prestigiu internațional a președintelui țării noastre, se înscriu ca o contribuție activă la promovarea cauzei securității, păcii și prosperității tuturor popoarelor lumii.

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu, „Comerțul exterior și cooperarea economică internațională”. Din gândirea economică a președintelui României, Ed. politică, București, p. 230

⁷⁾ Idem, p. 208

În dezbateră specialiştilor

CARACTERISTICI ALE AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE A ÎNTREPRINDERILOR*¹⁾ [I]

Dezvoltarea autogestiei economico-financiare
a întreprinderilor — imperativ permanent

PRACTICA ECONOMICĂ, rezultatele economice concrete obținute de unitățile productive confirmă pe deplin justetea trecerii la noul mecanism economico-financiar, la autoconducerea muncitorească, autogestiunea și autofinanțarea întreprinderilor. Tot practica economică reală și concretă pune în lumină **necesitatea obiectivă, utilitatea și oportunitatea** acțiunii de sintetizare și extindere a experienței pozitive deja înregistrate și a acțiunii de eliminare neîntârziată a neajunsurilor ce se mai întâlnesc în activitatea unor întreprinderi, a unor organisme colective de conducere. De altfel, perfecționarea, dezvoltarea și consolidarea autogestiei economico-financiare a unităților economice reprezintă o **necesitate obiectivă permanentă**, generată de condițiile actuale ale producției socialiste moderne, de legitățile micro și macroreproducției socialiste largite. Printre factorii obiectivi care acționează în această direcție se înscriu, înainte de toate:

1. creșterea accentuată a potențialului economic al întreprinderilor și centralelor, ca urmare a acțiunii legii concentrării și centralizării producției materiale;
2. adâncirea diviziunii muncii sociale, accentuarea procesului de diversificare și specializare a producătorilor și a interdependenței dintre unitățile economice productive;
3. intensificarea procesului de integrare a cercetării științifice, producției materiale și învățămîntului, accentuarea necesității obiective a creșterii aportului științei românești și a cercetării din fiecare unitate la progresul producției materiale;
4. accentuarea **caracterului intensiv** al micro și macroreproducției socialiste largite;
5. dezvoltarea autonomiei și independenței relative a unităților economice, accentuarea necesității creșterii gradului de valorificare a patrimoniului economic al fiecărei unități și a potențialului creator de care aceasta dispune.

Direcții de acțiune

ORIENTÎND EFORTURILE OAMENILOR muncii în concordanță cu acțiunea legilor obiective care guvernează înaintarea patriei pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, „statul major” al societății românești, Partidul Comunist Român, a stabilit **direcțiile principale** în care trebuie acționat pentru a se asigura consolidarea și dezvoltarea autogestiei economico-financiare a tuturor întreprinderilor și celorlalte unități economice. Așa cum rezultă din documentele Congresului al XII-lea al partidului, din scrierile secretarului general al partidului, în rîndul acestor direcții se numără:

1. creșterea eficienței activității economice;
2. creșterea coeziunii, solidarității și răspunderii fiecărui colectiv de producție, a fiecărui colectiv de oameni ai muncii;
3. perfecționarea activității de elaborare și fundamentare a planului de dezvoltare economico-socială în fiecare unitate;
4. promovarea strategiei întemeiată pe raționalizare, inovare și inventare;
5. perfecționarea evidenței și controlului activității economice.

Creșterea eficienței activității economice

PRIN FUNCȚIILE și mecanismul său, autogestiunea economico-financiară are menirea de a asigura gospodărirea eficientă a mijloacelor de producție, a acelei părți din proprietatea comună care este dată în administrarea fiecărui colectiv de producție. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „nici o întreprindere nu poate desfășura o activitate normală, dacă nu se bazează pe rezultatele muncii proprii, dacă nu-și asigură nu

numai producția curentă, ci și dezvoltarea, pe baza creșterii producției, a sporirii venitului net, a ridicării continue a rentabilității economice“¹⁾

Într-adevăr, ridicarea nivelului calitativ al activității economice, sporirea continuă a producției nete, a rentabilității și eficienței activității economice sînt factori care influențează direct și determină vitalitatea unităților economice, capacitatea lor de autofinanțare, de autodezvoltare și de a contribui la progresul general al societății.

Mărirea concretă a eficienței activității economice a întreprinderilor este rezultatul acțiunii și interacțiunii unui număr important de **factori**, din rîndul cărora menționăm:

- a. concordanța producției materiale apreciată prin volum, structură, calitate etc. cu trebuințele economice reale și cererea solvabilă a pieței interne și externe;
- b. capacitatea întreprinderii de a se adapta la noile cerințe ale pieței;
- c. calitatea produselor livrate și a serviciilor prestate;
- d. nivelul costurilor de producție și de circulație;
- e. gradul de complexitate al prelucrării resurselor naturale;
- f. nivelul productivității muncii vii;
- g. respectarea riguroasă a tuturor clauzelor contractuale.

Nu este greu de înțeles că unitățile care oferă produse de calitate superioară, confecționate cu costuri mai mici decît partenerii de competiție, cele care au capacitatea de a-și înnoi mai rapid și cît mai frecvent produsele, reușesc să realizeze ritmic mărfurile oferite și să obțină venituri mai mari, să progreseze mai rapid. Acest adevăr se confirmă atît pe piața internă, cît și pe piața internațională. După cum se știe, în condițiile actuale **necesitatea obiectivă** a participării la circuitul economic mondial acționează cu o intensitate mai mare decît oricînd în trecut. Pentru a constitui, însă, un factor de progres, această participare trebuie să fie **eficientă și echitabilă**; în caz contrar ea duce la diminuarea produsului social și a venitului național. De aceea, obiectivul principal al fiecărei întreprinderi trebuie să fie nu export cu orice preț, ci export eficient cît mai mare și un import cît mai rațional și redus. Aceasta înseamnă că întreprinderile producătoare trebuie să acorde o atenție sporită cunoașterii evoluției pieței mondiale, a prețurilor la care se realizează mărfurile, cursurilor de revenire, creșterii permanente a puterii competitive a produselor ce poartă firma lor. Principalii factori de care depind puterea lor competitivă și, în ultimă instanță, nivelul eficienței au fost menționați; ei sînt calitatea înaltă a produselor livrate și serviciilor prestate; costuri mici, valoare mare, ca urmare a încorporării unei muncii cît mai complexe; elasticitate și capacitate de adaptare rapidă și fără cheltuieli prea mari.

Factorii care determină nemijlocit nivelul eficienței activității economice sînt determinați, la rîndul lor, de alții. Calitatea produselor livrate sau a serviciilor prestate, nivelul productivității muncii și al costurilor pe unitatea de produs, capacitatea întreprinderii de a-și înnoi produsele depind de un șir de factori tehnici, economici, organizatorici și sociali, cum sînt: nivelul tehnicii și tehnologiei, calitatea materiilor prime și materialelor, nivelul de pregătire a forței de muncă, gradul de dezvoltare a științei și al aplicabilității ei tehnologice, calitatea muncii prestate, natura și caracterul relațiilor economice, modul și nivelul stimulării materiale și morale, nivelul calitativ al conducerii și organizării producției și a muncii, capacitatea întreprinderii de a sesiza și promova noul, climatul social statornic în interiorul colectivului de producție etc.

Întărirea coeziunii, solidarității și răspunderii

AȘA CUM PRECIZA tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., „Autoconducerea muncitorească, autogestiunea, nu sînt o lozincă generală; aceasta înseamnă întărirea răspunderii fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru realizarea unei producții de înaltă tehnicitate și calitate, cu cheltuieli minime, cu o eficiență economică ridicată. Fiecare consiliu al oamenilor muncii, adunările generale, colectivele poartă răspunderea pentru felul cum sînt gospodărite mijloacele încredințate“²⁾.

Într-adevăr, una din direcțiile întăririi autogestiei econo-

prof. dr. Aurel NEGUCIOIU

(Continuare în pag. 22)

*) Despre conceptul, funcțiile și caracteristicile întreprinderii socialiste, vezi studiul publicat în suplimentul „Revistei economice” nr. 2/1981

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, Ed. politică, București, 1978, p. 525

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 17, Ed. politică, București, 1979, p. 503 (sublinierile ne aparțin — A.N.)

PROBLEMA cauzelor crizei tot mai profunde a gândirii economice burgheze*) în general și a unuia dintre cele mai importante segmente ale sale – analiza sistemelor economice, în particular, i-a preocupat și îi preocupă într-un grad tot mai înalt pe economiștii nemarxiști contemporani. O parte dintre aceștia, cărora i se includ în primul rând economiștii neoclasiци dar și o serie de neoinstituționaliști, încearcă să acrediteze ideea potrivit căreia originea acestei crize ar trebui căutată în plan gnoseologic, în caracterul „impur”, impregnat de „ideologism” al demersului cognitiv. De aici concluzia, explicită sau implicită, a necesității „dezideologizării” cunoașterii economice.

Este o teză veche, mult discutată și disputată de-a lungul anilor, dar a cărei forță de persuasiune (deloc neglijabilă) se sprijină, adesea, pe nivelul ridicat al analizei – cu ajutorul formalizării logice și matematice, pe investigarea unor corelații funcționale ale structurii și dinamicii sistemelor economice sau diferitelor subsisteme ale acestora. Tocmai forța impresionantă a tehnicii analizei face ca această teză să fie reluată în pofida faptului că teoria cunoașterii sociale – chiar în edificarea ei burgheză de către un K. Mannheim, W. Stark, T. Parsons, G. Gurvitch sau Gunnar Myrdal – dar mai ales practica cunoașterii economice burgheze, demonstrează, de fapt, acțiunea de „dezideologizare” ca o subtilă diversiune ideologică. Una din cele mai semnificative dintre recentele încercări de revitalizare a tezei „dezideologizării” ca modalitate de

Ipostaze ale crizei gândirii economice burgheze (I)

depășire a crizei analizei burgheze a sistemelor economice o constituie lucrarea lui J.M. Montias, „Structura sistemelor economice”¹⁾, constituită pe baza unei metodologii elaborate împreună cu T. Koopmans²⁾. J.M. Montias își propune, așa cum o afirmă explicit, să elaboreze un aparat noțional de descriere și comparare a structurilor sistemelor economice și rezultatelor funcționării lor, sistem neutru din punct de vedere ideologic, al aprecierii de valoare. Încercarea sa, precum și cea a prof. T. Koopmans a fost rapid îmbrățișată și proclamată așa cum o face D. Coon, drept „o nouă paradigmă teoretică în studierea sistemelor economice”³⁾. Ce aduce nou și care poate fi valoarea unei asemenea „noi paradigme” construită pe teza atitudinii ideologice neutre?

Răspunsul la aceste întrebări este nemijlocit legat de lămurirea a două probleme esențiale: a) poate fi cunoașterea științifică economică un proces extraideologic? b) în ce au constat opticele metodologice

(„paradigmele”) analizei sistemelor economice de pînă la cea pe care o avansează J. Montias și T. Koopmans?

După cum se desprinde dintr-o serie studii, analiza burgheză a sistemelor economice, născută în sfera ideologiei ca instrument al apogeticii capitaliste, s-a constituit treptat tocmai în scopul potențării acestei funcții dar și ca domeniu al cunoașterii științifice cu funcție de intervenție pentru a preveni, diminua sau înlătura neajunsuri ale economiei capitaliste.

Și este indiscutabil că eforturile economiștilor burghezi nu au fost lipsite de rezultate chiar dacă preocupările respective nu au reușit, însăși după opinia lui A. Eckstein⁴⁾, să-și definească adecvat obiectul cercetării – sistemul economic; și chiar dacă aceste rezultate privesc nu descifrarea țelului proclamat, ci sferă particulară ale cunoașterii economice.

În această perspectivă apare necesar ca cercetarea critică a analizei burgheze a sistemelor economice să nu fie redusă simplist numai la aspectele de ideologie, ci să se refere și la recunoașterea statutului ei de domeniu al cunoașterii științifice. Deopotrivă, este cunoscut, însă că în cazul științelor sociale, ideologia burgheză este afirmată și promovată, respectiv susținută „în termeni științifici” adică transferînd opțiunea ideologică în opțiune epistemică. Prin aceasta se încearcă a se conferi atributul de rațional de adevăr (fie și discutabil) unor afirmații care prin natura lor pot fi apreciate ca extracognitive.

FIȘE

● **Lucrarea la care ne referim – „CONDUCĂTORUL ÎN PROCESUL CONDUCERII MODERNE”** publicată recent în colecția „Biblioteca organizării și conducerii științifice” a Editurii Politice – are un accentual caracter monografic. Pe parcursul a mai bine de 400 de pagini autorii – Cor-

neliu Russu și Ovidiu Nicolescu – expun cele mai importante probleme cu privire la locul și rolul conducătorului în structura întreprinderii moderne, delinirea profilului conducătorului și cerințele conducerii, sfera calității, cunoștințelor și aptitudinilor cadrelor de conducere; tipologia cadrelor de conducere în unități industriale precum și elemente privind perfecționarea procesului decizional. Sintetizînd rezultatele unor cercetări empirice desfășurate la nivelul unui număr mare de unități industriale, autorii au urmărit, totodată, să coreleze postulatele teoretice – să le completeze sau să le reformuleze acolo unde este necesar – în funcție de fenomenele concrete ce se manifestă în economie. În această optică, în lucrare se acordă o atenție deosebită mutațiilor pe care le determină aplicarea principiilor autoconducerii muncitorești asupra procesului și sistemului de conducere la nivel de întreprindere.

Zootehnie

● În ultima perioadă, sectorul zootehnic – subramură de bază a agriculturii Republicii Demo-

crate Germane, a înregistrat importante progrese pe linia amplificării și modernizării bazei sale tehnico-materiale, ca urmare a volumului mare de investiții prevăzute. Cu toate acestea, opiniează H. Richard, R.R. Malze și Th. Naumann în articolul **VERVOLLKOMMUNG DER PRODUKTIONSBEDINGUNGEN IN DER TIERPRODUKTION DURCH RATIONALISIERUNG UND REKONSTRUKTION** (îmbunătățirea producției animaliere prin raționalizare și reconstrucție) publicat în numărul 11/1980 al revistei **WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT**, calculele atestă că nivelul de eficiență a utilizării fondurilor fixe în zootehnie este mai scăzut decît pe ansamblul economiei. Aceasta se datorește și faptului că o bună parte din fondurile de investiții a fost materializată în clădiri noi, destinate creșterii animalelor, a căror amortizare se realizează pe termen lung. Tocmai de aceea, subliniază autorii, o atenție deosebită s-a acordat în ultimii ani – acțiune ce va fi continuată și în viitor – reducerii ponderii clădirilor în investițiile destinate zootehniei și creșterii corespunzătoare a

fondurilor destinate utilajelor și activităților productive. Realizarea acestui obiectiv se urmărește în condițiile unor acțiuni de reconstrucție a unor clădiri mai vechi sau extinderea celor existente precum și de reactualizare a unor sisteme tradiționale de creștere a animalelor în gospodăriile țărănești.

Calificare

● **Recesiunea** care afectează, în ultima perioadă, economia țărilor capitaliste a generat fenomene noi în planul utilizării forței de muncă, unul din cele mai șocante dintre acestea – afirmă George Bickerstaffe în articolul **„GETTING WORKERS TO GO WHERE THE JOBS ARE”** publicat în numărul din decembrie a.c. al revistei **INTERNATIONAL MANAGEMENT** – îl constituie, pe de o parte, existența unui număr tot mai mare de șomeri, iar pe de altă parte existența unui anumit număr de locuri de muncă ce nu pot fi ocupate. (Neîndoios – se arată în articol – disproporția amintită – în cazul Franței sînt înregistrați, de exemplu, circa 1,5 milioane de șomeri și 80 000

subterfugiul este posibil ca urmare a irii duale — științifică și ideologică — a noșterii economice, predeterminată dubla natură a obiectului — respectiv nomia — socială și tehnică. Fără a a în analiza complexei structuri a nomicului, menționăm numai că acesta rezintă, pe de o parte, un sistem de ituiții și relații (legături) tehnico- cționale, de corelație între mponentele sale (ramuri, subramuri, iecții economice, factori și forme ale scării — producție, consum, acumulare, estii, forță de muncă, tehnică, piață, n, centralizare, descentralizare etc.), i, pe de altă parte, un sistem de relații ciale sau propriu-zis economice, care primă modalitatea socială de realizare activității economice, respectiv de unire forței de muncă cu mijloacele de oducție. Natura acestor ultime relații e dată de natura relațiilor de oprietate asupra mijloacelor de oducție și se manifestă ca relații de tereze. Tocmai în virtutea acestui fapt, eologia — care constituie expresia în anul ideilor a intereselor (structurate ca tereze de clasă în primul rînd) — se nstituie obiectiv în premisă a emersului cognitiv prin prisma căruia e abordat — descris și explicat — stemul economic.

Primele încercări semnificative ale indirii economice burgheze — rcumscrisă ideologiei marelui capital — e formulare a unor criterii de definire și asificare a sistemelor economice aparțin ientării neoclase și, respectiv, eoliberală și sint legate mai ales de ebrele discuții din anii '30 privitoare la osibilitatea manifestării unei economii aționale în socialism (Mises, Hayek,

Lange, Lerner ș.a.). Principalele premise ale analizei sistemelor economice afirmate în această perioadă stau și astăzi la baza celor mai multe construcții ale teoreticienilor burghezi care continuă să definească sistemul economic — pornind de la definiția dată de L. Robbins obiectului analizei economice¹⁾ — drept „...suma tuturor mecanismelor care, în interacțiunea lor, determină opțiunea economică...”²⁾.

De aceste mecanisme ar depinde modul în care în practică se realizează preferințele subiecților economici, preferințe date ca un parametru determinat de factori extraeconomi — fundamental psihologici — și reductibili la „homo economicus”. În spiritul întregii orientări neoclase, acest mecanism desigur nu include „condițiile tehnice și sociale în care se desfășoară comportamentul economic”. Egon Neuberger și W. Duffy precizează : „Noi privim sistemul economic ca reprezentînd mecanismul de adoptare a deciziilor economice”, care „nu-și include relațiile sociale” și nici „sistemul de instituții și reguli ce guvernează folosirea resurselor”³⁾. În virtutea acestui fapt, obiectul analizei sistemelor economice îl constituie cercetarea tipurilor teoretic posibile de adoptare a deciziilor privind alocarea resurselor, respectiv cercetarea mecanismelor ideale (în sens weberian), „pure”, de coordonare a deciziilor subiecților economici. Aceste tipuri „ideale” de sistem economic erau concentrate, pe de o parte, în „sistemul de piață”, bazat pe „concurența perfectă”, în care coordonarea se realizează spontan și ex-post, iar pe de

altă parte, în economia „de comandă”, bazată pe coordonare centralizată și ex-ante.

Conform ideilor promovate de curentul neoclasicismului ortodox, pe „deplin rațională” ar fi numai economia de piață liberă, bazată pe întreprinderea privată, al cărui „comportament rațional” este un dat, consacrat în dogma „homo economicus”. În acest cadru socialismul este considerat ca un sistem „impus”, „de comandă”, în care raționalitatea economică ar fi subminată de primatul obiectivelor politice. Într-adevăr, obiectivele politice primează în procesul dezvoltării economiei socialiste, dar tocmai acestea conferă și susține raționalitatea și vitalitatea unei economii ce urmărește bunăstarea întregului popor.

F. VASILE

¹⁾ Prin gândire economică burgheză înțelegem acele idei și sisteme de idei care se circumscriu ideologiei burgheze, mai exact se identifică sau sint obiectiv compatibile cu ideologia burgheză contemporană

²⁾ J.M. Montias, The Structure of Economic Systems, New Haven, Yale Univ. Press, 1976

³⁾ T. Koopmans, J.M. Montias, On the Description and Comparison of Economic Systems. In : A. Eckstein (ed.), Comparison of Economic Systems, Berkeley, 1973.

⁴⁾ D. Coon, Economic Theory and Comparative Economic Systems. In : Journal of Comparative Economics, New York, 1978, Nr. 1, p. 356—357

⁵⁾ A. Eckstein (ed.) Comparison of Economic Systems p. 1

⁶⁾ L. Robbins, An Essay on the Nature and Significance of Economic Science, Macmillan, 1935, p. 16, 23

⁷⁾ J.S. Prybyla, Meaning and Classification of Economic Systems. An Outline. In : Comparative Economic Systems edited by J.S. Prybyla. New York, 1979, p. 10

⁸⁾ Egon Neuberger and William Duffy, Comparative Economic Systems, Boston, 1976, p. 6—11.

de locuri de muncă neocupate — u explică șomajul ca fenomen omic și social). Cauzele a- estei situații în cimpul utilizării rjei de muncă, subliniază G. B., nt legate nemijlocit de anumite ecorelări în ce privește repar- ția populației active, în terito- u și pe profesioni.

Investigații recente opinează i. B. au pus în evidență dimi- uarea substanțială a mobilității eritoriale a forței de muncă care i constituit, dintotdeauna, un ecanism de echilibrare a cererii i ofertei. Într-un alt plan, difi- ultățile de utilizare a unei rărți a forței de muncă neocu- ată în sectoarele în care există disponibilități în acest sens au ărept cauză o neconcordanță ntre structura și nivelul de cali- care al acestei populații com- arativ cu solicitările (de regulă, domenii de virt ale progresului ehnice), adeseori datorită desca- lificării sale în perioada în care nu activează.

Strategii și eficiență

● În S.U.A., observă Geoffrey Own în articolul intitulat „THE WRONG MAN AT THE TOP”

publicat în numărul din 15 sep- tembrie a.c. al cotidianului THE FINANCIAL TIMES, adesea un specialist în probleme de ges- tiune a întreprinderii sau care posedă o bună cultură financia- ră este mai apreciat decit un specialist în producție sau un in- giner. Această atitudine ce se întemeiază pe o anumită tra- diție, și care a creat o categorie profesională importantă poate fi considerată — fapt paradoxal — drept una din cauzele ce au determinat o creștere mai mo- destă a indicelui productivității muncii în economia americană față de celelalte țări industrializate. Și iată în ce sens. Specia- liștii în gestiune urmăresc, potri- vit formației lor profesionale, maximizarea profiturilor întrep- rinderii pe care o conduc prin mijloace prioritare financiare : gestiunea resurselor financiare, ansamblul proceselor care diri- jează controlul și fuziunea socie- tăților etc. Or, o atare strategie, arată G. O., promovează, ade- seori, o viziune asupra rentabili- tății pe termen scurt și blochează, într-o anumită măsură, in- vestițiile care urmăresc reali- zarea de noi produse și tehnolo- gii ale căror efecte în planul

productivității se resimt după o perioadă mai mare de timp.

● Apariția și dezvoltarea con- ceptului de tipizare, deopotrivă cu aplicațiile sale practice, este intim legată de apariția și dez- voltarea industriei moderne. Ea exprimă, în fapt, cerința de ra- ționalizare, de sporire a eficien- ței în condițiile în care accen- tuarea complexității activității e- conomice imprimă adesea dez- voltării un caracter de continuă

FIȘE

diversificare. De altfel, însuși conținutul noțiunii de tipizare se prezintă cu totul altfel decit în urmă cu câteva decenii. Așa cum urmărește să demonstreze Ion Hera-Bucur în lucrarea „TIPIZAREA ÎN CONSTRUCȚIA DE MAȘINI” publicată recent la Editura Tehnică, de la definierea tipizării drept „mărginire a formelor de execuție ale unei specii anumite de produse la un număr redus de forme și mărimi” și pînă la concepția actuală care fundamen- tează conceptul și activitatea de tipizare pe principiile unificării constructive, ale structurii modu- lare, ale agregării și miniaturizării nu consemnăm atit o distan- ță în timp, ci, mai cu seamă, un salt în calitate. Volumul nu sur- prinde, însă, numai aspectele de istorie ale domeniului cercetat. El reprezintă în primul rînd, o sinteză a stadiului la care a ajuns cercetarea românească în dome- niul tipizării evidențînd, totodată, o serie de căi prin care tipizarea poate contribui mai substanțial la sporirea eficienței economice.

Caracteristici ale autogestiei

(Urmare din pag. 19)

mico-financiare o constituie **creșterea coeziunii, a solidarității, responsabilității și răspunderii** fiecărui colectiv de producție, fiecărui colectiv de oameni ai muncii în soluționarea problemelor complexe ale dezvoltării economice și, deci, ale înfăptuirii ritmice a microreproducției socialiste lărgite. În realitățile sociale din țara noastră orice întreprindere producătoare de valori materiale de întreținere reprezintă **un colectiv socialist de producție. Baza sa economică o constituie stăpînirea, posesiunea în comun a unei părți din avuția națională încredințată spre administrare și valorificare și care formează patrimoniul economic al fiecărei unități. De aceea, esența acestei entități celulare a organismului economico-social național este colectivismul, unirea oamenilor muncii, coeziunea și colaborarea lor tovarășească, în numele țelului comun.**

Conceptul de „unire“ acoperă, după părerea noastră, un conținut deosebit de bogat, o multitudine de relații economico-sociale proprii orinduirii socialiste. Astfel, spre deosebire de întreprinderea capitalistă, unde **separarea producătorului de mijloacele de producție „este pusă la bază, ca relație durabilă“**, unde „capitalistul nu este decît o funcție a capitalului, iar muncitorul o funcție a forței de muncă“³⁾, unde funcțiile de control și de conducere nu revin producătorilor nemijlociți, în condițiile socialismului membrii societății sînt, în același timp, coproprietari ai mijloacelor de producție, producători socialiști uniți, participanți nemijlociți la conducerea, organizarea activității și beneficiari ai roadelor muncii comune. **Aceste atribute noi ale membrilor societății socialiste generează comunitatea de interese economice fundamentale și scop al tuturor oamenilor muncii și reprezintă, împreună cu ea, suportul moral al unității, colectivismului, solidarității economico-sociale și responsabilității și răspunderii fiecărui colectiv de producție.**

Perfecționarea activității de elaborare și fundamentare a planului

DEZVOLTAREA autogestiei economico-financiare este indisolubil legată de **ridicarea nivelului calitativ al activității de elaborare și fundamentare a planului de dezvoltare economico-socială și a bugetului de venituri și cheltuieli în fiecare unitate economică. Punctul de pornire îl constituie înțelegerea sporirii rolului fiecărei întreprinderi — a competențelor, drepturilor și îndatoririlor acesteia — în planificarea economico-socială, în elaborarea și fundamentarea planului.**

Asigurarea unei fundamentări științifice cît mai cuprinzătoare presupune în mod obligatoriu, înainte de toate :

a. **Cunoașterea temeinică și însușirea de către fiecare întreprindere a opțiunilor generale ale dezvoltării economico-sociale a patriei, a direcțiilor stabilite de către congresele și conferințele naționale ale partidului.**

b. **Cunoașterea temeinică și însușirea nivelurilor orientative** — „limite minime pentru produse fizice de bază, producția valorică și export și limite maxime pentru volumele de investiții și import“⁴⁾ — și a **normativelor de plan** — „sarcini minime pentru productivitatea muncii, valorificarea materiilor prime, producția și beneficiile la 1 000 lei fonduri fixe și maxime pentru costurile de producție și cheltuielile materiale, consumurile de materii prime, materiale, combustibil și energie“). Nivelurile orientative și normativele de plan reprezintă **pirghii** deosebit de importante ale autogestiei economico-financiare. Ele reprezintă, într-un anumit sens, **norme sociale** prin intermediul cărora societatea socialistă, centrul său economic — statul socialist — reglează în mod planificat raportul dintre cheltuieli și rezultatele obținute în producție, determină măsura stimulării materiale și a răspunderii verigilor autogestionare, înfăptuiește repartizarea muncii sociale totale pe baza cheltuielilor socialmente necesare.

³⁾ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 26, partea I, Ed. politică, București, 1930, p. 398

⁴⁾ Cf. art. 13 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1972 cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, publicată în Buletinul Oficial al R.S.R., nr. 58, partea I, din 13 iulie 1979, p. 4

⁵⁾ Idem.

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, Ed. politică, București, 1978, p. 526

⁷⁾ Alexandru Babe, Autogestiuca — instrument de ridicare a nivelului calitativ al activității economice, în Revista economică nr. 10, 7 martie, 1980, p. 19

c. **Studierea tot mai cuprinzătoare a principalelor tendințe ale vieții economico-sociale naționale și internaționale în general, a tendințelor evoluției trebuințelor economice, cererii și ofertei. Evoluția trebuințelor economice, a raportului dintre cerere și ofertă este guvernată de legi obiective, de factori relativ stabili, cu acțiune pe termen mediu și lung. În același timp, mișcarea lor este marcată de influența — uneori foarte puternică — a unor factori cu caracter conjunctural. Cunoașterea cît mai temeinică a primilor factori, intuirea și sesizarea celor conjuncturali constituie cerințe esențiale ale unei planificări și strategii realiste a întreprinderilor.**

d. **Elaborarea cît mai detaliată și mai concretă a obiectivelor și sarcinilor de plan pe subcolective, pe oameni și pe zile. Fiecare om al muncii trebuie să cunoască în detaliu volumul produselor sau al activităților pe care le va executa zilnic, parametrii lor calitativi, cantitatea de materie primă, materiale, combustibil și energie planificată pentru realizarea acestor sarcini.**

Odată cu elaborarea sarcinilor de plan, este absolut necesar să fie elaborate și stabilite și **măsurile concrete** ce trebuie întreprinse pentru îndeplinirea ritmică și la nivelul exigențelor cantitative și calitative planificate a fiecărei prevederi de plan. Rezultatele concrete atestă justetea, utilitatea și eficiența practicilor de a elabora **programe chibzuite de măsuri** pentru realizarea principalilor indicatori cuprinși în plan : utilizarea intensivă a mașinilor, utilajelor și suprafețelor de producție ; folosirea eficientă a forței de muncă ; creșterea productivității muncii vii ; economisirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei ; reducerea costurilor totale și în special a celor materiale ; valorificarea mai înaltă a resurselor naturale ; ridicarea nivelului tehnic și a calității produselor ; asimilarea de noi produse ; recuperarea și refolosirea tuturor materiilor prime și materialelor rezultate din procesul de producție și de consum ; creșterea exportului, diminuarea importului, sporirea beneficiilor etc. Aceste **programe pot deveni instrumente eficiente** în realizarea sarcinilor de plan și în întărirea autogestiei economico-financiare numai dacă : a) **au caracter concret** ; b) **se reactualizează** de fiecare dată cînd este necesar, în concordanță cu noile exigențe ale dezvoltării, cu cele mai înalte cuceriri ale științei, tehnologiei și practicii economice naționale și mondiale.

e. **Îmbunătățirea continuă a informației unităților economice.** Pentru a asigura fundamentarea științifică și realismul planurilor de dezvoltare economico-socială, unitățile economice trebuie să cunoască, pe lîngă propria lor situație tehnică, economică, științifică, organizatorică și socială, și situația unităților economice cu profil similar din țară și străinătate. Ele trebuie să cunoască și să stabilească curba ciclului de viață al produselor ; să aibă o imagine cît mai clară asupra posibilităților de valorificare a produselor pe termen mediu și lung ; să sesizeze în timp util modificările principale în conjunctura mondială ; să se informeze despre orientările și tendințele principale ale celorlalți producători din aceeași ramură sau ramuri legate de propria lor activitate și să planifice cît mai riguros schimbările tehnice și tehnologice, prin intermediul cărora vor putea înregistra un progres mai accelerat etc. Aceasta înseamnă că îmbunătățirile ce trebuie aduse sistemului informațional se referă, înainte de toate, la evoluția cercetării științifice și realizărilor tehnice, parametrii tehnico-economici ai produselor din ramură, caracteristicile ofertei și cererii pe piața internă și internațională. Informația trebuie să fie operativă și accesibilă.

f. **Fundamentarea temeinică a bugetului de venituri și cheltuieli ; creșterea rolului acestuia de pirghie a autogestiei economico-financiare a întreprinderilor.** Așa cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, „fiecare unitate economică trebuie să dispună de un buget de venituri și cheltuieli, să se autofinanțeze, știind că nu mai poate aștepta să fie finanțată de la bugetul statului“⁶⁾. Pentru a-și putea îndeplini rolul lor economic, bugetele de venituri și cheltuieli trebuie corelate organic cu toate secțiunile planului de dezvoltare economico-socială a unității respective și să reflecte mișcarea patrimoniului economic al acesteia. Totodată se impune ca și prevederile bugetului de venituri și cheltuieli să fie defalcate pe subunități și să se depășească peste tot viziunea simplistă care reduce rolul bugetului de venituri și cheltuieli la un simplu instrument de tehnică financiară. Așa cum s-a mai arătat de specialiști în materie, „unele conduceri de întreprinderi continuă să privească bugetele de venituri și cheltuieli mai mult ca instrumente de tehnică financiară, care ar intra în competența exclusivă a compartimentelor financiar-contabile“⁷⁾. Bugetele, reflectînd întreaga activitate economică a întreprinderilor și mișcările care au loc în cadrul patrimoniului acestora, reprezintă **principalul instrument de acțiune, pirghia cea mai importantă pentru realizarea echilibrului financiar al fiecărei întreprinderi și a unui echilibru permanent între plăți și încasări.** Aceasta înseamnă că întreprinderile trebuie să acorde o atenție mai mare decît în trecut asigurării capacității de a face față plăților scadente menținerii permanente a lichidității optime.

Energia și creșterea economică

BILANȚUL ENERGETIC PE PLAN MONDIAL: TENSIUNILE ÎNTRE RESURSE ȘI CONSUM

ISTORIA dezvoltării societății omenеști este indisolubil legată de consumul de energie. Limitele energetice ale diferitelor civilizații succesive au fost treptat depășite prin utilizarea combustibililor fosili — la început cărbunele, apoi petrolul și gazele naturale. Exploatând aceste imense rezerve de energie, acumulată pe parcursul secolelor de istorie naturală a planetei, omul și-a creat instrumentele care au declanșat o profundă mutație a condiției umane: revoluția industrială. Este vorba de un proces continuu, departe de a fi încheiat, chiar dacă în ultimele două veacuri de istorie omenirea a depus eforturi susținute și a ajuns la culmi de progres nebănuite.

Această evoluție a omenirii s-a găsit pusă brusc în fața crizei energetice declanșată în toamna anului 1973 și caracterizată ulterior printr-o creștere accelerată, fără precedent, a prețului petrolului. Aparent, asistăm la manifestarea deschisă a contradicțiilor de proporții, acumulate între cererea și oferta de surse energetice, într-un moment în care omenirea se afla în plin proces de dezvoltare materială și spirituală.

„Epoca de aur a hidrocarburilor”

RITMUL DE CREȘTERE al consumului mondial de resurse energetice, în special în perioada anilor '50—'60, a fost extrem de ridicat: producția principalelor surse de purtători primari de energie a crescut de la circa 2,5 miliarde tcc la nivelul anului 1950, la circa 8,5 miliarde tcc în 1975, iar astăzi depășește deja cifra de 10 miliarde tcc. Deși consumul de energie creștea în aceeași proporție, nu s-au semnalat dificultăți referitor la posibilitățile de acoperire a necesarului decît spre începutul ultimului deceniu. Creșterea cererii de energie era satisfăcută, în principal, prin dezvoltarea industriei extractive a hidrocarburilor — petrol și gaze naturale —, combustibili ieftini și ușor transportabili. În plus, acești combustibili ofereau marele avantaj al utilizării directe, ca atare, cît și pentru producerea energiei electrice. Cheltuielile de investiție derizorii, precum și profiturile uriașe ce se puteau obține au determinat ca în această „epocă de aur” a hidrocarburilor, ponderea lor în acoperirea necesarului mondial de energie în continuă creștere să ajungă de la 40% în 1950 la peste 60% în anii '70.

Sporirea ponderii hidrocarburilor în acoperirea necesarului mondial de energie primară a determinat, în perioada considerată mai sus, atît o diminuare sensibilă a producției de cărbune, cît și reducerea interesului în dezvoltarea unor programe nucleare. Acestea se dovedeau a fi mult mai costisitoare și mai incomode din punct de vedere al restricțiilor impuse de păstrarea unui nivel corespunzător al calității mediului înconjurător.

Totodată, marile decalaje absolute și relative în privința producției industriale globale și a producției industriale pe locuitor între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare s-au manifestat și în consumul de resurse energetice, situație ilustrată de tabelul nr. 1.

începutul unor schimbări radicale în sistemul economic și industrial mondial.

Este firesc să nu preluăm necritic unele afirmații și opinii pesimiste și să facem o analiză atentă, obiectivă și sistemică, bazată pe cifre și realități, urmărind evoluția în ansamblu a sistemului de resurse energetice ale planetei în strînsă legătură cu evoluția industrială, economică și demografică a tuturor regiunilor lumii. Cu alte cuvinte, ne propunem să analizăm posibilitățile de aprovizionare cu energie — oferta —, cît și consumul de purtători primari — cererea — în contextul elementelor care au condus (și probabil vor mai conduce și în continuare) la confruntarea lor.

Perspectiva atenuării decalajelor

MAREA MAJORITATE a studiilor de prognoză, efectuat atît pentru țări în curs de dezvoltare¹⁾ cît și pentru țări dezvoltate²⁾, estimează că dacă tendințele nu se schimbă profund decalajele privind consumul de resurse energetice între cele două grupuri de țări se vor adînci pînă la sfîrșitul secolului nostru. De remarcat faptul că nici unul din studiile de prognoză efectuate în ultima vreme nu este atît de optimist încît să prevadă, pe baza actualelor tendințe, o lichidare a decalajelor, ci cel mult o atenuare a lor.³⁾

De asemenea, studii de prognoză efectuate în domeniul energiei își propun drept orizont primele decenii ale viitorului secol.⁴⁾ prezentînd estimările asupra producției realizabile pentru fiecare dintre resursele energetice convenționale (epuizabile) de petrol, gaze, cărbune, combustibil nuclear (uraniu și thoriu). Sînt, de asemenea, estimate și resursele neconvenționale reînnoibile sub aspectul potențialului lor de utilizare la nivelul orizontului de prognoză considerat.

Definind termenul „resursă” ca fiind capacitatea maximă de producție, iar termenul „rezervă energetică” drept capacitatea maximă economic amenajabilă la un moment dat, o serie de studii recente, aprofundate, fac aprecieri globale asupra perspectivelor probabile ale resurselor convenționale mondiale de energie primară. Aceste lucrări relevă faptul că indicii de recuperare a rezervelor diferitelor resurse (excepție făcînd resursele nucleare) variază între 6% (pentru cărbune) și 40% (pentru petrol). Global vorbind, și acesta este cel mai surprinzător fapt la ora actuală, se pare că, la nivelul tehnologiilor utilizate în prezent, ar fi recuperabile mai puțin de 10% din totalitatea resurselor mondiale de combustibili fosili, convenționali. Bineînțeles, nu este exclus faptul că progresul tehnic va permite o ameliorare a indicelui final de recuperare global, dar trebuie să menționăm că acest lucru se va produce numai cu considerabile eforturi financiare și de concepție tehnică.

În privința resurselor noi de energie, reînnoibile, se apreciază că punerea lor în valoare și introducerea lor în circuitul economic reprezintă o importanță cale spre aplanarea conflictului dintre cerere și disponibilitate. Evident, vom asista în perioada de trecere spre „epoca post-petrolieră” la o intensificare

Repartiția geografică a consumului mondial de energie pe tipuri de resurse

Tabelul nr. 1

(în %) ⁰

Zona	Cărbune		Petrol		Gaze		Hidro		Nuclear		Total	
	1950	1974	1950	1974	1950	1974	1950	1974	1950	1974	1950	1974
Țări occidentale industrializate	69,4	43,1	80,3	68,7	92,4	67,4	89,5	71,0	—	93,5	75,4	61,0
Țări socialiste	24,5	32,4	8,3	16,5	5,2	25,2	4,3	10,6	—	5,0	17,5	22,7
Țări în curs de dezvoltare (lumea a treia)	6,1	24,5	11,4	14,8	2,4	7,4	6,3	18,4	—	1,5	7,1	16,3

Sursa: C. Mihăileanu, coord., „Energia în următoarele trei decenii”, București, Ed. Academici R.S.R., 1979.

Creșterea bruscă a prețului petrolului pe piața mondială în 1973—1974 a condus, normal dealtfel, la primele semnale de alarmă. Mulți dintre experții consultați, considerînd că resursele energetice ale planetei sînt pe cale de epuizare, afirmău la acea vreme că doar o reducere considerabilă a producției de combustibili fosili, pentru a rezista cît mai mult pe piață, ar constitui singura cale de urmat. Asistăm la „începutul sfîrșitului epocii combustibililor ieftini”, care însemna de fapt

¹⁾ J.-R. Frisch, „Enquête sur l'évolution à long terme de la demande et de l'offre d'énergie des pays en voie de développement”, Position Paper RT 2, 11th World Energy Conference, 8—12 sept. 1980, Munich.

²⁾ T.R. Gerholm, „A Study of Energy Demand for Industrialized Countries”, World Energy Conference Conservation Commission (1980).

³⁾ M. Florescu, M. Mălița, M. Horovitz, „Economia Mondială: Orizont 2000”, București, Ed. Academiei R.S.R., 1980.

⁴⁾ „Perspectives énergétiques mondiales à l'horizon 2020”, Rapport de la Commission de Preservation de la Conférence Mondiale de l'Energie, Ed. Techniques et Economiques, Paris (1979).

Tabelul nr.

Perioada	Ritmul mediu de creștere al consumului mondial de resurse primare de energie %	Extrapolare la orizontul 2020 (miliarde tcc)
1860—1925	2	15,9
1925—1975	3,3	29,7
1933—1975	4,1	43,6
1960—1975	4,3	48,0

a acțiunilor vizînd perfecționarea tehnologiilor de conversie și ameliorarea randamentelor, dar nu trebuie pierdute din vedere aspectele economice cu caracter restrictiv care vor determina, în final, amploarea utilizării acestor resurse.

În sfîrșit, resursele geotermale și termonucleare nu au totuși un caracter reînnoibil, dar sînt practic nelimitate. Conform ultimelor estimări privind progresul tehnic în domeniu, doar o mică fracțiune a potențialului geotermal al planetei va putea fi exploatată la nivelul anului 2020, iar reactoarele termonucleare energetice deuteriu-tritiu nu vor atinge stadiul industrial înainte de sfîrșitul primului deceniu al secolului următor. Această tehnologie rămîne însă speranța secolului XXI pentru rezolvarea integrală a problemei asigurării cu energie pe termen lung pentru planeta noastră.

Tabelul nr. 2, întocmit pe baza evaluărilor prezentate la ultima Conferință mondială a energiei³⁾, ilustrează sintetic evolu-

Tabelul nr. 2
Producția mondială de energie primară — miliarde tcc —

Tipul resursei	1950	1972	1974	1985	2 000	2 020
	Estimări					
Cărbune	1,53	1,50	2,53	3,60	5,9	9,1
Petrol	0,67	2,61	3,57	4,90	3,8	2,5
Gaze naturale	0,24	1,04	1,67	1,75	3,6	2,7
Nuclear	—	0,04	0,08	0,52	2,0	7,14
Hidro	0,11	0,32	0,48	0,54	0,8	1,27
Hidrocarburi sintetice	—	—	—	—	0,09	0,92
Noi surse (solară, geotermală, biomasă etc)	—	—	—	0,75	1,27	2,27
Total mondial	2,55	5,51	8,33	12,06	17,46	25,9

luția pînă în prezent și estimările asupra producției mondiale potențiale de purtători de energie primară. Tendințele estimate vor impune accelerarea valorificării fiecărei resurse menționate și, în plus, așa cum de altfel se sublinia și la cea de-a XI-a Conferință mondială a energiei, pentru realizarea creșterii simultane a producției tuturor resurselor citate, omenirea va trebui să-și mobilizeze resursele financiare, umane și materiale, tehnice și administrative la un nivel fără precedent. Aceasta este, după părerea experților participanți la acest forum energetic mondial, singura cale viabilă pentru mersul înainte al civilizației, pentru redresarea economiei și a climatului politic internațional.

Un subiect controversat

PROGNOZAREA cererii viitoare de energie este un subiect extrem de controversat. Aproape invariabil, prognozele suscită critici sau contestări. De ce?

Viitorul nu este nicicum predeterminat: el nu poate fi extrapolat în mod mecanic, pe baza datelor oferite de trecut, iar intervenția omului conduce întotdeauna la modificări deliberate în evoluția lucrurilor. Fiecare prognoză cuprinde, așadar, inevitabil, un element normativ și un anumit grad de subiectivism. Este evident că importanța elementului normativ crește odată cu lărgirea orizontului de prognoză; pe termen lung, eventualele intervenții de natură politică sînt mult mai puțin previzibile, iar incidența potențială a acestora este cel mai adesea imposibil de cuantificat.

Considerînd drept orizont de prognoză anul 2020 — prin urmare o perioadă de patru decenii —, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că omenirea dispune la ora actuală de o infrastructură energetică relativ nouă, privită atît prin prisma tehnologiilor de conversie propriu-zise cît și prin întreg ansamblul de mijloace fixe. Termenele de amortizare a investițiilor energetice determină ca întreg sistemul energetic mondial să se comporte ca un element cu o inerție considerabilă. Așa cum se poate vedea în tabelul nr. 3, valorile rezultate prin extrapolarea consumului diferitelor perioade trecute sînt destul de diferite între ele.

Din tabelul nr. 3 rezultă că un ritm mediu de creștere de 2% al consumului mondial de energie și care ar fi apropiat de acela al creșterii probabile a populației globului, nu ar lăsa practic nici o posibilitate ameliorării calității vieții. Pe de altă parte, este evident că extrapolarea pe baza unui ritm mediu de creștere a consumului de 4,3% este cu totul nerealistă, ea depășind cu mult orice prognoză privind producția mondială de resurse energetice pentru anul 2020.

³⁾ J. S. Foster, „Prospective Energy Production”. Position Paper RT 6. 11th World Energy Conference, 8—12 sept. 1980, Munich. Vezi și nota anterioară.

Trebuie să subliniem aici importanța deosebită a momentului 1973 pentru viitorul omenirii și modul în care evenimentele cunoscute sub genericul „criză a energiei” s-au repercutat asupra diferitelor state ale lumii.

Situația a fost magistral sesizată cu mult timp înainte, prefigurată cu clarviziune și remarcabil simț de analiză a realităților lumii contemporane, de către președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a atras atenția asupra necesității imperioase de a se schimba radical concepția cu privire la utilizarea resurselor proprii energetice și de materii prime pentru a putea realiza dezvoltarea economico-socială a țării în ritmuri susținute. În aceste condiții, în paralel cu reducerea masivă a consumului de hidrocarburi și înlocuirea acestora cu alți purtători de energie, este necesară o politică energetică de severe economii, de schimbare a tehnologiilor, restructurarea consumatorilor, limitarea consumurilor energointensive, atragerea de surse neconvenționale în balanța energetică etc. Concomitent, se impune o intensificare a prospecțiilor geologice pentru descoperirea de noi resurse energetice convenționale, de trecere a rezervelor din categoria „probabile” în categoria „sigure”, de mărire a factorului de recuperare în primul rînd la petrol, dar și la gaze și cărbune. Toate aceste acțiuni sînt de o importanță hotărîtoare pentru creșterea aportului resurselor energetice interne la acoperirea balanței de energie, în vederea realizării obiectivului nostru primordial: independența energetică a țării.

Aceste elemente, pe care le regăsim înscris în „Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000”, constituie acum referințe pentru experții din lumea întreagă în

Actualitatea unei vechi surse de energie — cărbunele

CĂRBUNELE, care reprezintă circa 80% din resursele mondiale totale de combustibili fosili, va deține în viitor un rol din ce în ce mai important în dezvoltarea economică. Avînd în vedere resursele limitate de hidrocarburi și deci necesitatea recurgerii sporite la această veche sursă de energie, numeroase țări și-au intensificat programele de cercetare geologică și de deschidere de noi mine, în paralel cu preocuparea pentru perfecționarea tehnologiilor de extracție și preparare și lărgirea domeniilor de utilizare a cărbunelui. Astfel, se poate aprecia că economia mondială nu va duce lipsă de cărbuni, iar durata de acoperire a consumului cu rezerve (apreciată în prezent la circa 200 de ani) se va putea majora foarte mult.

Actualmente, circa 80% din producția mondială de cărbuni (hulă) de peste 2,7 mlrd. t se obține în numai 7 state (U.R.S.S., S.U.A., R.P. Chineză, Polonia, Anglia, R.F.G. și Australia). În ultimii 20 de ani volumul mondial al extracției a înregistrat o dinamică moderată, crescînd cu numai circa 45%, de la 1,86 mlrd. t în 1960 la aproximativ 2,75 mlrd. t în 1980. Această situație se datorează în principal cererii scăzute din anii 1960—1973 pentru cărbunii energetici. În perspectivă se apreciază că producția mondială va crește într-un ritm mult mai susținut, majorîndu-se de peste două ori pînă la finele secolului, pentru a ajunge la circa 5,5—6 mlrd. t. Unii specialiști, cum sînt cei de la Agenția Internațională pentru Energie, se așteaptă chiar la o triplare a producției mondiale de cărbuni în următorii 20 de ani, în special la cărbunii energetici, care în prezent au o pondere foarte mare (circa 80% în consumul mondial). O atenție deosebită se va acorda în viitor nu numai extinderii utilizării cărbunilor ca atare în domeniul energetic și în siderurgie, ci și gazeificării și li-chefierii cărbunilor.

Prețurile cărbunilor pe piața internațională au înregistrat o tendință accentuată de creștere în acest deceniu, majorîndu-se de aproape 4 ori, în condițiile sporirii cererii și a cheltuielilor de extracție. Această tendință se apreciază că va continua și în viitor, avînd în vedere necesitatea exploatării unor zăcăminte din ce în ce mai greu accesibile.

Investiții pentru reducerea dependenței de petrol

OMENIREA este astăzi, mai mult decât oricând, conștientă de necesitatea reducerii ponderii petrolului în balanța energetică în favoarea cărbunelui, energiei nucleare și a surselor de energie neconvenționale. Aceasta presupune desigur și considerarea cheltuielilor pe care le implică aceste reconversii precum și coroborarea eforturilor în vederea realizării lor.

Valorificarea marilor rezerve de cărbune existente pe glob (circa 3 mii miliarde tone — de 24 ori echivalentul celor de petrol) presupune intervale de timp mult mai mari decât în cazul petrolului: pentru ca o mină să ajungă în fază de exploatare la capacitățile maxime este nevoie de o perioadă de 5 până la 10 ani. Pe de altă parte, dezvoltarea comerțului cu cărbune este o latură esențială a eforturilor de înviore a industriei cărbunelui. Comerțul internațional cu cărbune se așteaptă să crească de 4-5 ori, la 1 miliard tone pe an către sfârșitul deceniului. Pentru a atinge acest nivel — după calcule publicate în urma Conferinței mondiale pentru energie — este nevoie de eforturi financiare și materiale considerabile: comerțul ar trebui să beneficieze suplimentar de circa o mie de nave de 100 mii t.d.w. fiecare, costind în jur de 40 milioane dolari. Aceasta, pentru a nu mai aminti noile porturi, căi ferate care vor trebui construite. Specialiștii apreciază că numai în cazul Statelor Unite aceste eforturi suplimentare ar însemna: deschiderea a circa 700 de noi mine în următorii 20 de ani, 160 000 km de conducte, 8 200 noi trenuri de marfă, 300 de nave și 16 000 camioane — al căror cost este estimat la 116 miliarde dolari în total.

În cazul gazelor naturale se așteaptă, de asemenea, o importanță creștere a comerțului mondial. Datorită caracterului specific al acestui comerț, aici este nevoie de instalații speciale — conducte sau mijloace de transport navale și rutiere — care să asigure condiții optime de securitate, respectând totodată normele privind protecția mediului.

În ce privește energia nucleară, Agenția Internațională pentru Energie apreciază că aceasta ar putea contribui cu 13% în anul 2000 și cu 31% în anul 2020 în balanța energetică a țărilor membre ale A.I.E. Pentru realizarea acestui obiectiv, numai țările dezvoltate trebuie să-și majoreze producția de energie provenită din centrale nucleare de 5 ori la nivelul anului 2000 față de nivelul actual. Evidențele sporite privind securitatea acestui gen de centrale a făcut ca în ultimii trei ani să fie anulate 48 de proiecte (alte 36 fiind acceptate), dintre care 32 numai în Statele Unite.

Datorită prețului în continuă creștere petrolul creează din ce în ce mai multe probleme în aprovizionare, în special pentru țările în curs de dezvoltare, care se văd nevoite să plătească mult prea scump față de posibilități importurile de titei. Costa Rica, de pildă, care cumpăra în 1972 un baril de petrol plătind echivalentul a 28 kg de banane, în 1980 trebuia ca, pentru aceeași cantitate de petrol să ofere 420 kg banane. Seria exemplelor poate continua, în condițiile în care se așteaptă ca cererea de energie în țările în curs de dezvoltare să crească de la 445 mil. t echivalent petrol în 1975 la peste 5 miliarde t.e.p. în 2000 sau 10 mlrd. t.e.p. în anul 2020.

Pe de altă parte, cheltuieli considerabile vor fi impuse și de realizarea de proiecte energetice proprii în țările în curs de dezvoltare. Potrivit datelor Băncii Mondiale, țările în curs de dezvoltare dispun încă de rezerve considerabile de titei, apreciate ca totalizând circa 7,2 miliarde barili sau 53 miliarde barili echivalent petrol, dacă se includ sisturile bituminoase, nisipurile asfaltice, cărbunele și gazele naturale. Valorificarea lor s-a făcut până acum numai într-o proporție redusă, datorită costurilor ridicate determinate de condițiile dificile și lipsa unor tehnologii adecvate de exploatare. Utilizarea acestor resurse ar face necesar, potrivit sursei citate, ca țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol să realizeze investiții de circa 450-500 mlrd. dolari în deceniul 9. Suma este considerată drept un nivel minim dacă se ține cont că aceste investiții vor trebui să reducă dependența față de importurile de petrol ale țărilor amintite, a căror valoare se ridică la 50 miliarde dolari în 1980 și va urca la peste 100 mlrd. dolari în 1990.

Dincolo de calcule rămâne însă nesoluționată o problemă de primă importanță: de unde vor găsi țările în curs de dezvoltare resursele financiare necesare acestor reconversii, în condițiile în care ele sînt cele mai afectate de actuala criză energetică, de recesiunea sistemului economic occidental.

incercarea de a acorda tendința de evoluție a consumului de energie la posibilitățile concrete de aprovizionare cu resurse energetice.

În perioada considerată „de tranziție“ (1985—2020), cererea de energie va trebui să se adapteze posibilităților de aprovizionare cu purtători primari, atît pe plan calitativ cît și cantitativ. În consecință, strategia energetică va trebui să se concentreze concomitent atît asupra maximizării potențialului de aprovizionare, cît și asupra reducerii continue a consumurilor specifice. Utilizînd datele referitoare la prognoza ofertei de energie în cadrul Comisiei de economisire a Conferinței mondiale a ener-

giei, a fost elaborat un scenariu care modelează raportul între cerere și ofertă bazat pe următoarele ipoteze:

— în cadrul schimburilor internaționale în domeniul energiei, structura actuală a schimburilor între țările occidentale industrializate și țările membre ale O.P.E.C. va rămîne neschimbată; în ceea ce privește țările socialiste, se apreciază că aprovizionarea cu energie va fi, ca și pînă în prezent, aproximativ echilibrată pe ansamblul lor;

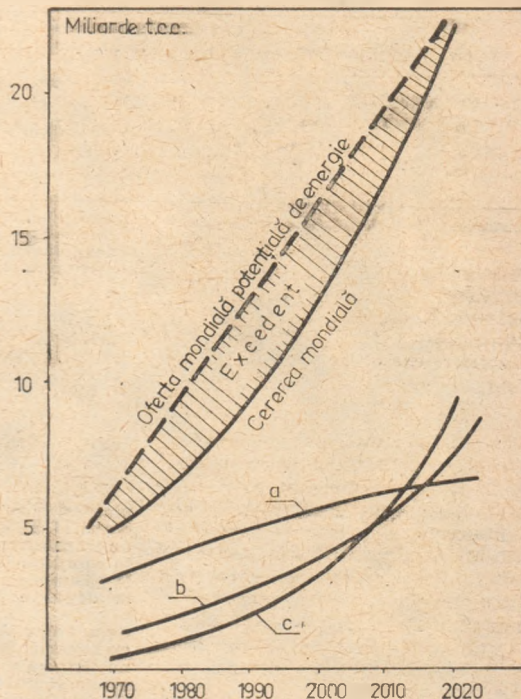
— se va realiza un program susținut în domeniul producerii energiei utilizîndu-se toate tipurile de resurse de energie primară;

— se vor transpune în viață programe hotărîte de conservare a energiei în țările occidentale industrializate și în țările socialiste.

Graficul alăturat ilustrează scenariul astfel elaborat care coroborează datele referitoare la cererea și oferta de energie.

Scenariul cererii și ofertei mondiale de energie, 1980—2020

- (a) Cererea țărilor occidentale industrializate
- (b) Cererea țărilor socialiste
- (c) Cererea țărilor în curs de dezvoltare

Evident, adaptarea menționată nu este deloc ușor de realizat și, așa cum a demonstrat evoluția evenimentelor din ultimii ani la scară mondială, am fost cu toții martorii unor reconsiderări de politici energetice, cu toate implicațiile inerente în cazul unor neadaptări rapide: recesiune economică, dependență de sursele de aprovizionare cu energie, adîncirea unor contradicții dintre diferite state și grupări de state etc.

Toate cele de mai sus relevă faptul că, într-adevăr, din punct de vedere energetic omenirea se află la un moment de răscruce în opțiunea pentru viitor. Energia, sub diversele sale forme primare de manifestare, ca suport al civilizației moderne, este limitată. Dezvoltarea într-un ritm susținut a consumului mondial de energie a ridicat, în mod firesc, problema asigurării cererii mereu crescînde de resurse de energie primară. Atît timp cît, dintr-un motiv sau altul, vor continua să existe flagrante neînchități pe plan mondial în modul de aprovizionare și consum cu resurse energetice, contradicțiile dintre cerere și ofertă vor continua să existe și să se adîncească.

Iată de ce tratarea problemelor aprovizionării și consumului de resurse energetice bazate pe relații noi, de egalitate și echitate în viața internațională, necesitatea soluționării judicioase a problemelor generate de suveranitatea asupra acestor resurse, de accesul la ele și de satisfacerea cerințelor de materii prime ale tuturor țărilor lumii reprezintă singurele căi de urmat, consecvent promovate prin politica externă a României socialiste.

Afirmarea imperativului edificării unei noi ordini economice internaționale, inclusiv al unei noi ordini energetice, precum și al conlucrării largi a tuturor statelor lumii pentru satisfacerea cerințelor și aspirațiilor de progres ale întregii comunități mondiale sînt contribuții de remarcabilă originalitate ale partidului nostru, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sînt idei de largă circulație internațională, care au întrunit unanim aprecieri elogioase pe plan mondial și care evidențiază largă audiență a elementelor de esență ale politicii energetice ale României socialiste

Călin MIHĂILEANU

director general al Institutului central de cercetări energetice

DOCUMENTAR

Perspectivile economisirii energiei în Europa

UN STUDIU publicat în 1980 sintetizează principalele rezultate ale cercetărilor și concluzii ale seminariilor desfășurate sub auspiciile Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa asupra problemelor utilizării eficiente și consumului rațional al resurselor energetice în toate stadiile — de

la extracție și producție pînă la consumul final. Calculele au evidențiat că în zona geografică de care se ocupă comisia menționată coeficientul randamentului util (c.r.u.) al resurselor energetice este de circa 15 la sută, iar 85 la sută din potențialul energetic al tuturor purtătorilor primari de energie se pier-

de. Pe ansamblul industriei c.r.u. al energiei puse în lucru nu depășește 50 la sută, iar în unele ramuri, ca producția materialelor de construcții sau industria de celuloză și hîrtie, acesta nu depășește 30—35 la sută.

Totodată, cercetările au demonstrat că, în cazul aplicării măsurilor nece-

CUM POATE FI ECONOMISITĂ ENERGIA

Tabelul nr.

Sfidiul producției și utilizării energiei	Coeficienții randamentului util atinși la începutul anilor '70		Nivelul care poate fi atins		Principalele căi de ridicare a c.r.u. a) măsuri care vor fi pe deplin epuizate în pragul anului 1990 b) măsuri care nu vor fi pe deplin epuizate la începutul ultimului deceniu al secolului	Modificări (în %)
	c.r.u. (în %)	Principalele cauze ale nivelului scăzut al c.r.u.	în mod practic ** (în %)	teoretic (în %)		
Extracția combustibilului	46	Gradul insuficient de dezvoltare a tehnicii și tehnologiei de extracție a petrolului și cărbunelui	59	71	a) trecerea la metodele secundare și (parțial) terțiare de extragere a petrolului și de extragere a cărbunelui în front lung de înaintare; reevaluarea potențialului hidroenergetic; b) aplicarea metodelor terțiare de extragere a petrolului;	+28
Transformarea resurselor energetice	78	imperfecția metodelor clasice de transformare	70***	76***	a) concentrarea producției de energie electrică, producția combinată de energie electrică și căldură; înlocuirea utilajelor energetice învechite; b) introducerea de noi tehnologii, ca magnetodinamica, elementele combustibile, reactoarele nucleare perfecționate (care funcționează la temperaturi înalte), reactoarele rapide pe bază de neutroni, reactoarele termonucleare;	+31
Transportul, distribuția și păstrarea	93	pierderi în rețeaua electrică, în instalațiile de transformare, în compresoare, la păstrarea gazelor în depozite subterane	96***	93	a) ridicarea intensității, îmbunătățirea izolării în instalațiile electrice; b) extinderea utilizării curentului constant la transmiterea energiei electrice pe distanțe mari, aplicarea transmisiilor criogene și superconductoare de energie electrică;	-10***
Utilizarea: în sectorul transporturilor	20—25	c.r.u. scăzut la motoarele cu benzină, structura neeficientă a transportului urban și amplasării construcțiilor urbane	25	30	a) reducerea gabaritelor autoturismelor, trecerea de la transportul auto și cel cu avioane la transportul feroviar cu locomotive diesel, perfecționarea sistemului de transport; b) introducerea de noi mijloace de transport, îmbunătățirea planificării ora-relor, înlocuirea deplasărilor prin utilizarea mijloacelor de comunicație ș.a.m.d.	-2***
în sectorul industrial — siderurgie	53	pierderi pe seama căldurii degajate și a gazelor evacuate în atmosferă	65	65	a) folosirea resurselor secundare de combustibil și căldură, implementarea complexelor metalurgice bazate pe tehnologii nucleare, mărirea capacității unitare a uzinelor;	+20
— industria chimică	50—70	scurgeri	55—75	60—80	a) lichidarea scurgerilor, îmbunătățirea izolării, aplicarea de noi tehnologii, integrarea întreprinderilor cu sistemele de aprovizionare cu abur, reciclarea, sporirea capacității unitare a instalațiilor și utilajelor;	+20
— celelalte ramuri ale industriei	30	pierderi la electrozi	35	35—40	a) largirea utilizării metalului vechi și a resurselor secundare de energie; b) introducerea de noi procese electrochimice și chimice;	+15
indicatori medii ponderați pe sectorul industrial	40—45	imperfecțiunile structurii formării prețurilor	45—50	55—60	a) reevaluarea necesităților reale, îmbunătățirea izolării, perfecționarea echipamentului și a întreținerii sale, folosirea resurselor secundare de energie, trecerea la tehnologii energoeconomice și la tehnologii fără deșeuri;	+25
în sectorul agricol	45—50		56	60	a) folosirea resurselor secundare de combustibil și căldură, implementarea complexelor metalurgice bazate pe tehnologii nucleare, mărirea capacității unitare a uzinelor;	+20
în gospodăria comunală și de locuințe, de alți consumatori marunți	30	c.r.u. scăzut la motoarele diesel și cele funcționând pe bază de benzină	33	36	a) perfecționarea structurii producției, îmbunătățirea utilizării capacităților existente, integrarea producției, dieselizarea, utilizarea deșeurilor rezultate din procesul de producție ș.a. b) modificarea structurii necesarului de produse ale agriculturii;	+10
	45	eficiența scăzută a aparatelor și instalațiilor folosite, pierderi de căldură	50—55	50—65	a) îmbunătățirea izolării termice a instalațiilor și clădirilor, utilizarea resurselor secundare de energie și a deșeurilor solide, introducerea termoficării, reducerea nivelului consumului, revizuirea schemelor de aprovizionare cu energie; b) introducerea pompelor de căldură, a helioinstalațiilor pentru furnizarea de căldură, luarea în considerație a aspectului energetic în planificarea construcției clădirilor;	+10
Indicatori medii ponderați pe ansamblul sectoarelor consumatoare de energie	42		51	55		+15
Indicatori medii ponderați pe total sector energie	15		20	30		+20
						+33

*) Energia utilă, în procente față de cea pusă în lucru sau disponibilă

**) Luindu-se în considerație un preț al petrolului de circa 83 dolari/tonă, precum și alți factori

***) Reducerea nivelului indicatorului este determinată de ridicarea gradului de electrificare și, prin urmare, de pierderile mai înalte, legate de producerea și transmiterea energiei electrice, în comparație cu arderea directă a combustibililor

sare de ridicare a eficienței extracției, transformării, distribuției și utilizării resurselor energetice, către anul 1990 se poate economisi până la o treime din întreaga energie. Principalele măsuri recomandabile și nivelele economiilor realizabile sunt prezentate în tabelul nr. 1.

Analiza balanței energetice pe plan european relevă că cea mai mare parte a pierderilor de resurse energetice au loc în stadiul extracției combustibililor, respectiv peste 39 la sută din energia inițială și circa 48 la sută din totalul pierderilor, care se produc pe întreaga filieră, de la extracție la consum. Pierderile de cărbune (evaluate în 1975 la 312 mil. tone) reprezintă aproape 30 la sută din ansamblul pierderilor de resurse energetice primare la producerea lor. Pierderile totale de energie în siderurgie sunt evaluate la 56 la sută din întreaga energie pusă în lucru, din care 7 la sută la prepararea minereului, 6 la sută la producerea cocsului, 15 la sută în furnale, 11 la sută în procesul turnării oțelului, 15 la sută în cel al laminării metalului și 2 la sută în cursul altor procese tehnologice.

O parte considerabilă a pierderilor se datorește insuficienței utilizării resurselor energetice secundare, un rol însemnat având aici necesarul de investiții și termenul de recuperare a acestora, ale căror evaluări sunt înfățișate în tabelul nr. 2.

Un capitol aparte al studiului îl constituie evidențierea consumului de resurse energetice în scopuri neenergetice,

totalitatea acestora fiind estimată în Europa, în 1973, la 400 mil. tcc, ceea ce reprezintă 6,5 la sută din consumul global de resurse energetice. Aproximativ jumătate din volumul resurselor de energie consumate în scopuri neenergetice servește drept materie primă

în procesul de fabricare a producției; menținerea ritmului mai accelerat de dezvoltare a industriei petrochimice, comparativ cu cel pe întreaga industrie; sporirea consumului specific de resurse energetice folosite drept materii prime pentru industrie (îndeosebi a

Tabelul nr. 2

Ramura industriei	Investiții specifice la 1 tcc de resurse termice secundare, utilizate (în dolari)	Termenul de recuperare a investiției (ani)
Siderurgia	20—24	1 —1,5
Industria chimică	25—32	1 —1,25
Prelucrarea petrolului	15—20	0,8—1,5
Metalurgia neferoasă	32—42	1,5—3
Producția materialelor de construcții	30—35	1,5—2,5
Industria de prelucrare a lemnului	18—24	1 —2
Industria alimentară	28—40	2 —4
Industria sticlei și a portelanului	26—36	1 —2,5
Construcțiile de mașini	24—35	1,5—3

pentru industria chimică și petrochimică. În plus, această ramură consumă 280 mil. tcc sub formă de combustibil și energie electrică. Așadar, industriei chimice și petrochimice îi revin 8 la sută din totalul resurselor energetice utilizate.

Se apreciază că, în viitor, consumul de energie din industria chimică și petrochimică va fi influențat de următorii factori: înfăptuirea în continuare a măsurilor de economisire a energiei (numai în perioada 1973—1977 acestea au permis reducerea cu 10—15 la sută a energointensității medii a produselor ramurii); stabilizarea aproximativă a consumului specific de materii prime

amoniacului, metanolului, etilenei, propilenei ș.a.) ca urmare a extinderii utilizării produselor rezultate din prelucrarea cărbunelui, sub efectul implementării tehnologiilor de gazeificare și hidrogenizare. Ținându-se seama de aceste tendințe, se consideră că, în perspectivă, consumul de resurse energetice în scopuri neenergetice va crește atât absolut cât și relativ — de la 6,5 la sută la mijlocul deceniului al optulea la 12 la sută în anul 2000.

N. P.

*) The Economic Commission for Europe and energy conservation. Recent experience and prospects. United Nations, N.Y., 1980. 76 p.

Intensificarea activității geologice

(Urmare din pag. 12)

tru cărbuni și sisturi combustibile se vor continua în anul 1981 în toate bazinele sedimentare în care se cunoaște existența formațiunilor geologice purtătoare, programându-se executarea unor importante volume fizice de lucrări. Astfel, pentru huiă vor fi executate lucrări în perimetrele din Banat și Valea Jiului, pentru lignit în județele Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Argeș, Covasna, Bihor și Sălaj, precum și în zonele Lugoș, Caransebeș și Bozovici; pentru cărbuni brun, în Bazinul Comănești în județul Bacău. De asemenea, se va elabora un program de cercetare geologică pentru lignit în zona subcarpatică din Muntenia precum și în zona de la sud de București. Totodată, se va elabora un studiu privind valorificarea unor rezerve de cărbuni din bazinul Schitu Golești.

La minereuri feroase cercetarea geologică urmărește cu prioritate efectuarea de lucrări pentru creșterea rezervelor valorificabile la zăcămintele în exploatare și în zonele în curs de explorare, precum și atragerea în circuitul economic a unor noi zăcămintele cu volume importante de rezerve cu conținuturi utile mai mici, situate în Munții Apuseni, Sebeș Droci și în zona Ditrău-Jolota. La Palazu Mare vor continua lucrările pregătitoare în vederea începerii lucrărilor de deschidere și cercetare minieră prin puțuri cu diametru mare, săpate cu instalații de foraj.

La minereuri neferoase și auro-argentifere cercetarea geologică va fi orientată, cu prioritate, pentru menținerea și îmbunătățirea gradului de asigurare cu rezerve exploatabile, lucrări-

le geologice fiind concentrate pe structuri geologice favorabile din Carpații Meridionali și Munții Apuseni, în bazinele miniere Baia Mare și Borșa și în Carpații Orientali.

Pentru bauxită, lucrările geologice se vor desfășura în Munții Pădurea Craiului și Bihor unde, față de perspectivele limitate privind acumulările de bauxită situate până la 150 m adâncime, vor fi orientate pentru investigarea zonelor mai adânci (până la 300 m).

Cercetările pentru substanțe nemetalifere se vor concentra asupra celor deficitare și de primă necesitate, intensificându-se lucrările pentru barită, argilă refractară, roci caolinizate, nisipuri cuarțoase și caolinoase, calcare cu brucit, feldspat, asbest, bentonită și altele.

CERCETĂRILE GEOLOGICE în perioada 1981-1985, vor fi intensificate și extinse pe întreg teritoriul țării, pentru toate substanțele minerale, punându-se un accent deosebit pe hidrocarburi și cărbuni și acordându-se atenție corespunzătoare tuturor substanțelor minerale utile necesare economiei naționale.

Amplificarea fără precedent a activității de cercetare geologică în actualul cincinal, reflectă preocuparea deosebită a conducerii partidului și statului nostru pentru asigurarea materiilor prime de care are nevoie economia națională în continuă dezvoltare. Importante fonduri vor fi alocate pentru principalele substanțe minerale, hidrocarburi, minereuri feroase. Corespunzător fondurilor alocate se prevede executarea unor importante volume fizice de lucrări (graficul din pag. 12).

Creșterea vitezelor de lucru și pe această bază reducerea cheltuielilor pe unitatea de lucrare, la principalele lucrări geologice prevăzute pentru perioada 1981-1985, vor conduce la **micșorarea duratei de cercetare și implicit la reducerea fondurilor de finanțare consumate pe fiecare obiectiv.**

Corespunzător fondurilor și volumelor fizice de lucrări prevăzute în proiectul programului de cercetare geologică pe perioada 1981-1985, au fost preliminate **creșteri de rezerve importante.** Vor fi necesare eforturi deosebite pentru realizarea acestor prevederi. În acest scop, vor trebui îmbunătățite permanent programele de cercetare anuale, pe baza unor aprofundate analize și interpretări ale rezultatelor obținute pe parcurs.

Se va acorda în continuare o atenție deosebită acțiunilor de **cooperare economică internațională în domeniul lucrărilor geologice**, pentru acoperirea și pe această cale a necesităților economiei naționale cu substanțe minerale utile, în special la cele deficitare. Lucrătorii din cercetarea geologică au în vedere o participare mai activă la cooperarea cu alte țări, aceasta presupunând perfecționarea organizării activității și parametrilor utilajelor. Toți lucrătorii, specialiștii din activitatea geologică, sint hotărâți să acționeze în continuare pentru a traduce în fapte indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** fiind conștienți că „este necesar să facem totul pentru ca puternicul detașament al geologilor să-și îndeplinească în condiții cât mai bune misiunea de mare însemnătate pe care o are în societatea noastră, în asigurarea patriei cu substanțe utile în toate domeniile“.

Corelația randament-economisire

INVENTAT acum un secol, becul cu incandescență a parcurs un drum lung, modificându-și nu numai forma, dimensiunile și structura, ci mai ales parametrii privind economicitatea și fiabilitatea. Astfel, de pildă, în timp ce becul creat de Thomas Edison, pe bază de filament din fibră de bambus carbonizată, avea un randament de transformare a energiei electrice în lumină de doi lumeni/watt, becurile actuale cu filament de tungsten au un randament de 15 lumeni/watt.

Criza energetică a impulsionat cercetarea și inovarea și în acest domeniu, în vederea prelungirii duratei de funcționare a sursei luminoase, sporirii randamentului său și îmbunătățirii fluxului luminos. După aprecierea specialiștilor cele mai favorabile perspective în viitorul apropiat le are perfecționarea tuburilor fluorescente. Realizarea unui asemenea tub mai subțire, cu un diametru de 26 mm, care degajă 92 lumeni/watt și durează opt mii de ore, deschide calea utilizării sale largi în gospodăria casnică. Concomitent, în laboratoare se lucrează la miniaturizarea tuburilor fluorescente până la mărimea unui bec electric obișnuit cu incandescență, dar avind o durată medie de funcționare de cinci mii de ore și un randament de transformare a energiei de peste patru ori mai ridicat decât al acestuia din urmă. Problema reducerii costului său la un nivel convenabil rămâne singura restricție în calea lansării becului economic de mîine.

Ungaria : stimularea exporturilor

UN ROL hotărîtor în îmbunătățirea balanței comerciale și a celei de plăți externe ale R. P. Ungare în cincinalul 1981—1985 îl vor avea măsurile de stimulare a exportului, în primul rînd în cadrul schimburilor pe valută liber convertibilă — scrie revista **Figyelő**. Una dintre acestea o constituie creditele bancare acordate întreprinderilor în vederea lărgirii și modernizării producției destinate exportului. Cu toate fluctuațiile înregistrate în decursul anilor în aplicarea politicii de creditare, volumul creditelor acordate a sporit continuu, ajungînd să depășească — cumulat pe perioada 1976—1979 — suma de 50 miliarde forinți.

Corespunzător a sporit și eficiența utilizării, în scopul amintit, a creditelor acordate întreprinderilor, ceea ce se exprimă, între altele, în faptul că, în timp ce în anii 1968—1974 pe această cale s-a obținut o sporire a exportului cu peste 100 milioane de dolari, în anul 1979 valoarea producției exportate pe baza folosirii creditelor respective a reprezentat aproximativ 740 mil. dolari, în condițiile reducerii concomitente a importurilor ungare cu peste 100 mil. dolari. Din acest an, în politica de creditare se pune accent pe întărirea rolului întreprinderilor de comerț exterior în asigurarea realizării la export a

mărfurilor specificate în contractul de acordare a creditelor de export, concomitent cu sporirea în cursul cincinalului următor a ponderii acestora din urmă pînă la circa 50% din volumul total al creditelor bancare.

Dezechilibre pe piața ceaiului

DACĂ și în ceștile de ceai s-ar putea ghici, afirmă un expert londonez, probabil că pentru anul care a început s-ar prevedea menținerea actualului excedent de 36 000 tone al ofertei mondiale de ceai. Principalii zece exportatori mondiali de ceai au căzut de acord să-și restrîngă livrările la 740 000 tone în 1981, dar nu s-au înțeles încă și asupra modului în care să împartă între ei acest total. Sri Lanka și India, care asigurau împreună acum 12 ani două treimi din exportul mondial de ceai, mai acoperă în prezent doar 45%. În plus, în Sri Lanka randamentul la hectar s-a redus în ultimul deceniu cu 7%, în vreme ce în Kenya — una din țările care s-a afirmat puternic în ultimii ani pe piața mondială a ceaiului — el a sporit cu 35%.

Datorită decalajului dintre cerere și ofertă prețul kilogramului de ceai la bursa londoneză este cu 10% mai redus decât cu un an în urmă, în vreme ce cheltuielile de producție s-au majorat cu 15—25%. Din acest motiv se apreciază că circa jumătate din producția de ceai se vinde în pierdere, cel mai puternic afectat fiind vechii producători. Exportatorii de ceai speră totuși că prețul mai redus al produsului lor în raport cu cel al cafelei va încuraja consumul de ceai în special în America de Nord și în Europa, ale căror importuri au sporit cu 30% în ultimul deceniu.

U.R.S.S. : ridicarea eficienței transporturilor

DEZVOLTAREA sistemului transporturilor corespunzător cerințelor economiei naționale a U.R.S.S. este strins legată — scrie revista **Ekonomiceskaia gazeta** — de respectarea acelor proporții intrasectoriale care asigură o repartiție economică rațională a traficului între diferitele genuri de transport.

Repartiția traficului de încărcături (în %)

Genul transportului	1960	1970	1980
Feroviar	79,4	63,1	50,4
Fluvial	5,2	4,4	3,7
Maritim	6,9	16,6	12,5
Prin conducte de petrol	2,7	7,1	18,0
Prin conducte de gaze	0,6	3,2	9,1
Autorutier	5,2	5,6	6,3

Drept criteriu de optimizare a acestei repartiții servește nivelul minim al cheltuielilor totale pentru transportul

încărcăturilor atît pe ansamblu, cît și pe genurile concrete de transport, ceea ce se obține prin compararea — pentru fiecare tip de încărcătură sau produs de masă — a avantajelor deplasării cu diferitele genuri de transport (de pildă, eficiența superioară a transportului petrolului prin conducte, față de cel pe calea ferată).

Datele din tabelul alăturat ilustrează tendința de creștere treptată a ponderii genurilor specializate de transport (indeosebi a celui prin conducte), pe seama reducerii ponderii căilor ferate, deși acestea își mențin rolul preponderent în traficul de mărfuri din Uniunea Sovietică. Totodată, pe calea modernizării se urmărește ridicarea competitivității chiar a transporturilor feroviare. Acest lucru se realizează, între altele, prin adîncirea specializării parcului rulant (fabricarea de vagoane pentru transportul utilajelor de mare gabarit — pînă la 450 tone; de vagoane adaptate la transportul în vrac a unor produse ca grîul, zahărul brut etc., de vagoane speciale pentru îngrășăminte chimice sau cocs; vagoane cu două nivele pentru transportul autoturismelor; platforme pentru containere de mare tonaj ș.a.m.d.). O altă orientare constă în elaborarea unui sistem complex de automatizare a dirijării traficului (marile noduri feroviare urmînd a fi comandate de un calculator electronic), ceea ce va permite, de asemenea, realizarea unor importante economii de timp și de muncă, de materiale și de energie.

Ambalajul, factor de reușită la export

O DEZBATERE organizată recent de Centrul francez de comerț exterior pe tema „ambalajul industrial și exportul” a ajuns — între altele — la concluzia că ambalajul asigură, prin calitatea, eficiența și concordanța sa față de conținut, nu numai integritatea mărfii transportate, dar și o imagine de prestigiu întreprinderii exportatoare. Astfel încît ambalajul reprezintă unul din factorii care pot determina succesul sau eșecul pătrunderii sale pe piață.

Se apreciază că, la conceperea ambalajului este necesar să se țină cont de locul unde se expediază marfa, de distanța pe care o va parcurge ambalajul, de variațiile climatice, precum și de modul de transport. Transpunerea în practică a acestei concepții încă în cursul fabricării ambalajului are avantajul de a evita — în momentul verificării lui — constatarea că o altă soluție putea determina un spor de fiabilitate și o reducere a costului acestuia. Se opinează că o altă orientare de perspectivă o constituie simplificarea ambalajelor, problemă a cărei rezolvare devine tot mai mult de resortul unor specialiști, întrucît interven tehnici variate de alegere a materialului optim, de neutralizare a șocurilor și vibrațiilor, a agenților fizico-chimici etc.

Acțiunile menționate trebuie să urmărească — s-a subliniat la dezbateră — și principiul economicității, estimîndu-se că de la 5% din prețul mărfii, la cît ajunge uneori costul ambalajului, acesta ar putea să scadă la 2—2,5%.

Un salt calitativ în dezvoltarea economiei

(Urmare din pag. 3)

de bază va spori în actualul cincinal cu cel puțin 34%, consumurile normate de metal se vor reduce cu cel puțin 21—23%, coeficientul de scoatere a metalului la producția de laminate va ajunge la aproape 86%. În anii cincinalului, se are în vedere ca prin recuperarea și revalorificarea unor materiale din procesul de fabricație și de consum să se asigure în jur de 40—50% din necesarul intern al economiei naționale de unele materii prime și materiale de bază (40% la fier, 41% la cupru, 40% la plumb, 44% la fibre și fire textile etc.).

Întregul proces conceput cu privire la creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, a materialelor și resurselor energetice ale țării va asigura reducerea mai accentuată a costurilor de producție, creșterea beneficiilor și accentuarea eficienței întregii activități de producție.

O trăsătură definitorie prin care se afirmă pregnant accentuarea laturilor calitative ale întregii activități productive o constituie ritmurile și nivelurile stabilite pentru creșterea productivității muncii, sporirea eficienței fondurilor fixe și reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale.

În dezvoltarea rapidă și eficientă a economiei românești un loc important ocupă creșterea productivității muncii, prin perfecționarea organizării producției și a muncii, extinderea mecanizării și automatizării, realizarea de linii de fabricație complet automatizate, conducerea cibernetizată a proceselor tehnologice, folosirea tehnicii electronice în programarea producției și altele. Toate aceste opțiuni privitoare la realizarea unui salt calitativ în organizarea producției și a muncii au în vedere obținerea în anul 1981 a unei creșteri a productivității muncii în industrie — față de anul 1980 — de cel puțin 7%, iar pentru întregul cincinal de 7,0—7,5%. Pe această cale urmînd să se obțină aproape 80% din sporul prevăzut al producției.

Salturi importante sînt prevăzute în ce privește creșterea randamentului general al fondurilor fixe. Dacă la finele anului 1980 aceste fonduri, componentă de bază a avuției naționale, reprezentau aproximativ 1950 miliarde lei, în anul 1985 vor ajunge la aproape 3000 miliarde lei. Se are în vedere ca de la această zestre tehnică aflată în dotarea unităților economice să se realizeze în ultimul an al cincinalului — raportat la 1000 lei fonduri fixe — o producție globală industrială de 1800 lei și respectiv o producție netă de peste 600 lei.

Creșterea eficienței producției materiale este pregnant marcată de reducerea cheltuielilor totale de producție, îndeosebi a celor materiale. În anul 1981 (față de anul 1980) costurile de producție se vor reduce cu 12,8 lei la 1000 lei producție în industria republicană, cu 11 lei în construcții-montaj și cu 10,8 lei la 1000 tone-km în transporturi. Ținînd seama de reducerile preconizate ale consumurilor materiale,

ale cheltuielilor de producție, numai în anul 1981 urmează să fie realizate economii totale de 14,6 miliarde lei.

Prin ce căi se are în vedere creșterea eficienței?

Consumurile la principalele materii prime și materiale au fost stabilite pe bază de norme fizice pe produse și grupe de produse, urmărindu-se ca nivelurile de producție prevăzute să fie minuțios corelate cu cantitățile înscrise în toate balanțele materiale. Iată în această privință numai un exemplu: în construcția balanței de energie primară s-a pornit de la necesitatea accentuării reducerii consumurilor specifice în toate sectoarele de activitate, urmărindu-se creșterea randamentelor energetice, perfecționarea instalațiilor de ardere, reducerea consumurilor în centralele electrice, eliminarea oricăror pierderi de combustibil și energie. În direcția reducerii consumurilor materiale s-a luat de asemenea în considerare o diminuare riguroasă a consumurilor de laminate, concomitent cu creșterea gradului de folosire a acestora.

Reduceri prevăzute ale consumurilor de metal sînt concepute a fi dobîndite pe calea revizuirii minuțioase a proiectelor de execuție a mașinilor și utilajelor, scăderii pierderilor în procesul de prelucrare, extinderii în mai mare măsură a tehnologiilor moderne de fabricație ș.a. Scăderi sensibile ale consumurilor de metal sînt prevăzute a fi realizate și la lucrările de construcții-montaj pe baza aplicării unor noi soluții constructive moderne, a utilizării mai largi a unor proiecte tip la diferitele categorii de construcții folosirii de materiale înlocuitoare, promovării de elemente ușoare și rezistente în construcții.

Orientarea spre reducerea costurilor de producție, îndeosebi a celor materiale, apare cu atât mai întemeiată dacă avem în vedere resursele limitate de materii prime și energie de care dispune economia noastră națională. Pe de altă parte, participarea tot mai activă și eficientă a economiei românești la schimbul mondial de valori cere ca produsele pe care le fabricăm să încorporeze consumuri și cheltuieli materiale cât mai reduse, să fie competitive, să aducă beneficii și un aport valutar sporit. Ca urmare, noile produse trebuie introduse în circuitul economic numai în condițiile unei gospodăriri judicioase a tuturor fondurilor materiale și bănești, ale aplicării unui regim strict de economii, ale obținerii de la fiecare unitate de cheltuială materială a unei valori sporite de producție netă și de beneficii.

Creșterea aportului științei la intensificarea producției

TRECEREA la o nouă calitate se află puternic ancorată pe accentuarea procesului de modernizare a produselor, de asimilare, de reinnoire și de ridicare a calității lor. Îmbunătățirea calității produselor se bazează pe introducerea

largă a unor tehnologii noi, pe mai buna organizare a activității de asistență tehnică, extinderea și intensificarea metodelor moderne de control. Efect al implicării fundamentale a științei în procesul dezvoltării, ponderea valorii produselor noi și reproiectate va crește simțitor: în anul 1981 ponderea acestora în valoarea producției marfă a ramurilor prelucrătoare ale industriei republicane se va ridica la 12%, iar în 1985 va ajunge la aproape 45%. De asemenea, ponderea produselor noi și reproiectate în valoarea producției va fi în anul 1985 în industria construcțiilor de mașini de peste 70%, iar produsele acestei ramuri, ale industriei chimice și ale industriei ușoare vor ajunge să dețină în același an peste 65% din exportul țării.

Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor este concepută în condițiile aportului hotărîtor al activității de cercetare la introducerea în circuitul economic a unor noi materii prime și materiale, cu caracteristici tehnice și funcționale superioare. Răspunzînd acestei necesități vitale, în cursul anului 1981 se vor executa 2520 obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, printre care se înscriu cele care urmăresc soluționarea unor probleme esențiale legate de diversificarea și ridicarea calitativă a producției, extinderea tehnologiilor moderne, dezvoltarea și modernizarea producției materiale, valorificarea superioară a resurselor de materii prime, materiale, combustibili și energie, reducerea importurilor, sporirea productivității muncii sociale.

Esențial rămîne ca factorii respectivi, începînd de la proiectare pînă la producție, să stabilească măsurile concrete necesare asigurării tuturor condițiilor de realizare a sarcinilor de introducere a progresului tehnic, de asimilare și dezvoltare tehnologică, să scurteze ciclurile cercetare-producție, să aplice efectiv în producție rezultatele cercetărilor.

ÎN PROCESUL dezvoltării rapide și complexe a economiei naționale, fiecărei unități economice i se încredințează o parte din avuția națională; unitatea economică poartă răspunderea pentru modul în care gospodărește mijloacele ce i se alocă, pentru rezultatele pe care le obține și pentru aportul pe care îl aduce la creșterea venitului național, a resurselor generale ale societății. Pentru amplificarea într-o măsură mai mare a contribuției fiecărei unități economice la formarea venitului național — singura sursă trunică a dezvoltării noastre economice și a ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — este necesar ca în întreaga activitate productivă să se obțină o valoare nouă sporită, să se îndeplinească și depășească valoarea producției nete, indicator de bază al determinării și aprecierii rezultatelor economico-financiare obținute.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 2 din 9 ianuarie 1981

- Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adresată tovarășei Elena Ceaușescu 1
- Un vibrant și însuflețitor îndemn la realizarea programului de dezvoltare social-economică a țării (V. Dumitrache) 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Un salt calitativ în dezvoltarea economiei (Gheorghe Obreja, Stelian Militaru) 3
- Alimentația rațională — factor de ridicare a calității vieții (Maria Molnar) 4
- Perfecționarea legislației economice
 - Autogestiuinea economico-financiară și valutară a întreprinderilor în activitatea de comerț exterior (Al. Deteșan) 6
 - Actualizarea și îmbunătățirea corelării prețurilor de producție și de livrare, cerința a noului mecanism economico-financiar (G. Nicolescu) 8

— Din primele zile ale anului, producția fizică realizată ritmic la toate sortimentele (I. Țăranu) 10

— Intensificarea activității geologice pentru lărgirea bazei de materii prime minerale (Gheorghe Fulca) 11

— Utilizarea rațională a resurselor de muncă (Adriana Olaru) 13

— Cititorii au cuvântul 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Aspecte economice ale organizării activității de reconducere a pieselor și subsansamblelor (P. Vagu) 15

TEORII ● IDEI

— O concepție de largă perspectivă privind edificarea unei noi ordini economice internaționale (Alexandru Puin) 17

— Caracteristici ale autogestiuinei economico-financiare a întreprinderilor (I) (Aurel Negucioiu) 19

— Școli — curente — economiști. Ipoteze ale crizei gândirii economice burgheze (I) (P. Vasile) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Politica industrială a Partidului Comunist Român (Dumitru Pușna) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

— Energia și creșterea economică

- Bilanțul energetic pe plan mondial — tensiunile între resurse și consum (Călin Mihăileanu) 25
- Documentar. Perspectivele economisirii energiei în Europa 28

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Autoconducerea economico-financiară a întreprinderilor

IN THIS ISSUE

- The economic, financial self-management of the enterprises in their activity of foreign trade (Al. Deteșan) 6
- A better and up to date co-ordination of the manufacturer's and delivery prices — a requirement of the new economic and financial mechanism (G. Nicolescu) 8
- Intensive activity in geology to create a larger basis of mineral raw materials (Gheorghe Fulca) 11
- Characteristics of the economic and financial self-management of the enterprises (I) (Aurel Negucioiu) 19
- Schools ● trends ● economists. Hypostasis of the crisis of the bourgeois economic thought (I) (P. Vasile) 20
- The world energy balance: tensions between resources and consumption (Călin Mihăileanu) 25

DANS LE NUMÉRO

- L'autogestion économique-financière et des changes des entreprises dans l'activité de commerce extérieur (Al. Deteșan) 6
- L'actualisation et l'amélioration de la corrélation des prix de production et de livraison — exigence du nouveau mécanisme économique et financier (G. Nicolescu) 8
- Le renforcement de l'activité géologique pour l'élargissement de la base des matières premières minérales (Gheorghe Fulca) 11
- Traits caractéristiques de l'autogestion économique-financière des entreprises (I) (Aurel Negucioiu) 19
- Ecoles ● courants ● économistes. Hypostases de la crise de la pensée économique bourgeoise (I) (P. Vasile) 20
- Le bilan énergétique mondial: tensions entre les ressources et la consommation (Călin Mihăileanu) 25

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Экономическо-финансовый и валютный хозрасчет в деятельности внешнеторговых предприятий (Ал. Детеșан) 6
- Актуализация и усовершенствование соотношения производственных и отпускных цен — требование нового экономическо-финансового механизма (Г. Николеску) 8
- Усиление геологической деятельности ввиду расширения базы минерального сырья (Георге Фуля) 11
- Характеристики экономическо-финансового хозрасчета предприятий (I) (Аурел Негучою) 19
- Школы ● течения ● экономисты ● гипотезы кризиса буржуазного экономического мышления (I) (П. Василе) 20
- Энергетический баланс в мировом масштабе: напряжение между ресурсами и потреблением (Кэлин Михэйлеану) 25

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Continuă campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1981 la „Revista economică“.

Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual, 65 lei semestrial, 32,50 lei trimestrial.

Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Înceind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Curier economic-legislativ“, „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale“, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice“.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Conf. I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

Cumpărați și utilizați cu încredere
noile sortimente de ață
pentru lucru manual, produse de
ÎNTRERINDERA DE AȚĂ ȘI FILATURĂ -
ODORHEIUL SECUIESC

Fir de efect
2/8

BUDVAR 20/2

Ață pentru tricatat budvar 20/2 din bumbac 100% înlocuiește cu succes ața 27/2, fiind produsă din bumbac și materiale recuperabile și re folosibile din bumbac, avînd deci un preț mai mic : 97 lei/kg la color și 78 lei/kg la alb și natur.

Ață de efect 2/8 produsă din fire de bumbac și fire de melană în două culori de combinații reușite, putîndu-se realiza tricoturi foarte aspectuoase în armonie cu moda.

Cu garderoba dumneavoastră poate fi completată în acest sezon cu cele mai recente noutăți vestimentare pe care vi le oferă, în fiecare zi, rețeaua de magazine specializate din București și din întreaga țară ale comerțului de stat: articole de confecții, lenjerie, tricotate, încălțăminte, marochinărie, galanterie, realizate după ultimele idei ale creatorilor de modă.

● Rochii, compleuri, fuste, bluze, **deux-pieces**, taioare

● paltoane, jachete, scurte de vînt, scurte trei sferturi îmblănite, hanorace

● costume, pantaloni, sacouri

● pulovere, flanele

● ghete, cizmulite, șoșoni, galoși

● căciuli, mănuși, baticuri, fulare eșarfe, broboade, șaluri

● genți, poșete, sacoșe, casete